PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

- Cena 70 lir

Leto XXVI. Št. 77 (7571)

TRST, sreda, 1. aprila 1970

ZEMLJA V TURČIJI SE ŠE NI UMIRILA

Nov potresni sunek povzročil nove žrtve
Skupno število mrtvih je že preseglo dva tisoč

Sneg in dež otežkočata reševanje V številnih naseljih še vedno razsajajo požari - Do sedaj so zabeležili okrog 300 potresnih sunkov

ANKARA, 31. — Nov močan potresni sunek je danes zajel področje okrog Gediza, ki je bilo težko prizadeto od potresa v noči med soboto in nedeljo. Po neuradnih vesteh je današnji sunek povzročil ponovno 95 mrtvih žrtev severno-zahodno od Gediza, 25 trupel pa so odkopali izpod porušenih stavb v krajih Karamanca in Pulat, ki jih je zadel današnji potres in ki niso občutile prejšnjega.

Po neuradnih vesteh je število vseh mrtvih zelo visoko in lahko doseže tudi 3 tisoč, saj še vedno ni uspelo reševalnim skupinam, da se prebijejo do vseh naselij. Na celotnem področju sneži, ali pa pada leden dež in so vremenske prilike tako hude, da resno otežkočajo reševanje. Sezmološki observatorij v Istanbulu je sporočil, da so do sedaj zabeležili 300 potresnih sunkov od teh osem zelo močnih kakih trideset pa srednje moči.

Turški minister za notranje zadeve je danes sporočil, da so ugotovili v Gedizu 996 smrtnih žrtev. Gre pa še vedno samo za začasno številko, ker nadaljujejo z odstranjevanjem ruševin. Več kot 4 tisoč oseb je bilo ranjenih.

Mrzlično se odvijajo reševalne akcije. V malem središču Emet, kakih 40 km od Gediza, so reševalne skupine čule jokanje nekega otroka, ko so skušali pogasiti požar v neki zgradbi, ki ga je povzročila prevrnjena peč na olje. Reševalci so našli povsem nepoškodovanega šestletnega otroka, istočasno pa tudi trupli njegovih staršev.

Kljub snegu in nalivom v številnih naseljih še vedno gori. V Akcaalanu, kraju z 2.500 prebivalci v bližini Gediza, so prebivalci nemočni gledali, kako požar uničuje vse ono, kar je ostalo po potresu. Zlasti so aktivne vojaške reševalne skupine, katerim pa prav tako kot civilnim še vedno ni uspelo, da bi prodrle v gorske vasi, kjer je pod ruševinami še vedno pokopanih na stotine ljudi.

Še vedno je velika nevarnost epidemij. Ulice v Gedizu so polne blata, v katerega se noga vgreza do gležnja in sedaj se poslužujejo buldožerjev, da odstranjujejo blato. Zdravstvene službe praktično ni ter primanjkuje pitne vode. Na prizadeta področja pošiljajo pomoč in so do sedaj že poslali 9.000 šotorov, 3 tisoč šotorov pa pričakujejo iz tujine. Reševalne skupine so izkopale izpod ruševin številne še žive osebe in so tako po uradnih vesteh samo v Gedizu rešili 76 oseb.

Minister za stanovanja Hayrettin Nakipoglu je danes izjavil, da je potres v soboto porušil 33 od 84 vasi na področju, 28 vasi pa je neuporabnih za prebivanje. Dejal je tudi, da je 90.000 oseb brez strehe na celotnem področju, ki ga je prizadel potres. Skupine zdravnikov in študentov medicine prihajajo z univerz v Istanbulu ter iz Ankare. Prišle so tudi skupine geologov, da bi ugotovili škodo in da bi določili kraj, kjer bodo obnovili mesto.

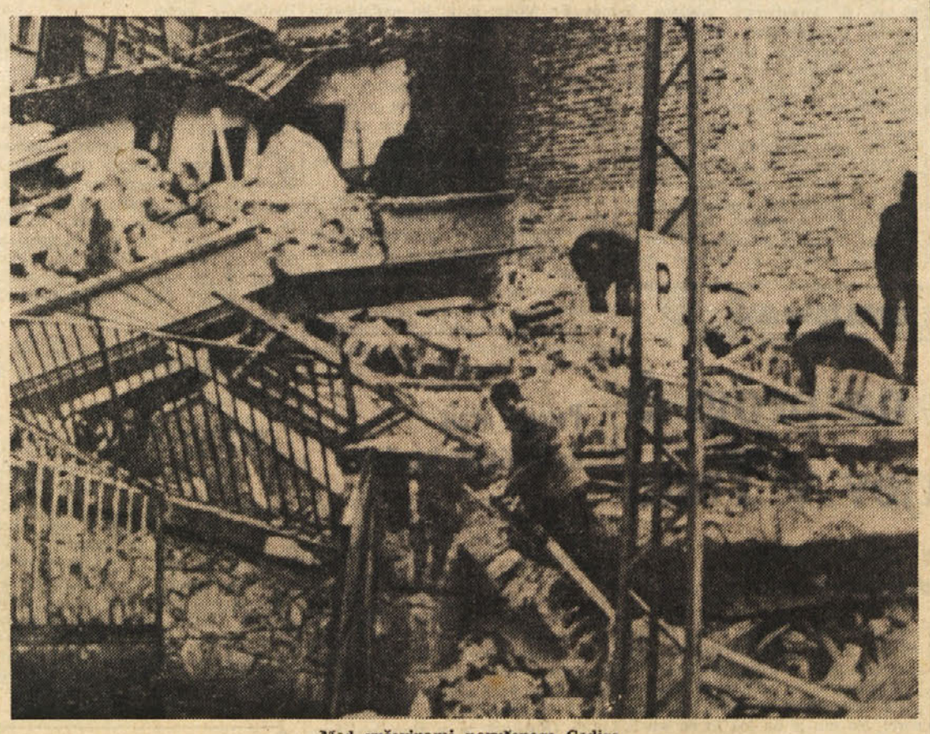

Med ruševinami porušenega Gediza

Turški zunanji minister v Varšavi

VARŠAVA, 31. — Turški zunanji minister Caglaynagil je danes pričel politične razgovore s poljskim zunanjim ministrom Jedrychowskim. Včeraj je po svojem prihodu v Varšavo izjavil, da ti razgovori predstavljajo nadaljevanje razgovorov, ki so jih pričeli 1967. leta v Ankari, ko je Turčijo obiskal takratni zunanji minister Rapacki. Turški zunanji minister je mnenja, da se je od takrat v Evropi marsikaj izpremenilo in da je zaradi tega zadovoljen, da lahko izmenja stališča s poljskim kolegom. Med Poljsko in Turčijo ne obstajajo odprta vprašanja in se njih odnosi razvijajo na političnem in na gospodarskem področju.

Še pred tem pa so se končala poljsko-turška pogajanja o obnovitvi trgovinske izmenjave in so podpisali pogodbo, ki predvideva zvišanje izmenjave za 10 odstotkov.

Predsednik ČSSR v Tokiu

TOKIO, 31. — Predsednik češkoslovaške republike Ludvik Svoboda je dospel v Tokio v spremstvu zunanjega ministra Jana Marka in drugih visokih funkcionarjev. Jutri se bo Svoboda sestal z japonskim ministrskim predsednikom Eisakujem Satom, 3. aprila pa bo odšel v Osako, kjer si bo ogledal veliko mednarodno razstavo «Expo 70» ob priliki dneva ČSSR.

MILAN, 31. — V podjetju Pirelli v Bicocci so danes obnovili spomin na stavke, ki so bile 1943. in 1944. leta. V imenu ANPI je govoril v podjetju sen. Battaglia, ki je pred spominsko ploščo padlih v osvobodilnem boju počastil njih spomin in med drugim spomin delavcev Temola in Soncinija, ki so ju pobili fašisti.

GOVOR PREDSEDNIKA TITA V ZVEZNI SKUPŠČINI

Obisk v nekaterih afriških državah in pomembnost konference neuvrščenih

Položaj na Bližnjem vzhodu in nevarnost razširitve vietnamske vojne na sosedne države

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 31. — Predsednik republike maršal Tito je danes na skupni seji sveta narodov in družbeno - političnega sveta zvezne skupščine obvestil poslance o rezultatih svojega nedavnega obiska nekaterim afriškim državam in se pri tem posebno ozrl na možnosti sodelovanja Jugoslavije z afriškimi državami. Pomemben del svojega govora je Tito posvetil delovanju neuvrščenih držav, pripravam za bodočo konferenco neuvrščenih na vrhu ter aktualnim mednarodnim vprašanjem, posebno krize na Bližnjem vzhodu in položaju v jugovzhodni Aziji.

V uvodnem delu svojega govora je Tito poudaril, da uživa Jugoslavija zaradi svoje dosledne politike veliko zaupanje v državah, ki jih je obiskal in da je potrebno tudi v bodoče z vsemi temi državami razvijati vsestransko delovanje na enakopravnih osnovah. Predsednik Jugoslavije se je posebno dotaknil vprašanja poglobitev prepada med razvitimi in nerazvitimi državami in ugotovil, da je v mednarodnem gospodarskem sodelovanju potrebno ustvariti kvalitetno nove odnose, ki bi omogočili vključitev držav v razvoju v svetovno trgovinsko izmenjavo.

Tito je podrobno obvestil skupščino o svojih razgovorih z najvišjimi zastopniki držav, ki jih je obiskal in je dejal, da je bila povsod ugotovljena visoka stopnja soglasja o vprašanjih, ki so bili predmet razgovora, izražena zaskrbljenost zaradi sedanjega zapletenega mednarodnega položaja, posebno nadaljevanje vojne v Vietnamu, krize na Bližnjem vzhodu in rasistične politike v Južni Afriki. Tito je poudaril, da je skrajni čas, da se razume, da je nevaren razvoj v Južni Afriki svetovno vprašanje in da je treba sprejeti odločne ukrepe proti rasistom ter preprečiti mračne načrte imperialistov in zagovornikov fašistične ideologije.

Glede krize na Bližnjem vzhodu je Tito dejal, da se je v razgovoru s predsednikom Naserjem prepričal, da arabske države žele miroljubno rešitev, v skladu z resolucijo varnostnega sveta. Razumljivo pa je, da se arabske države pripravljajo tudi na drugačno rešitev, kajti, je poudaril Tito, nihče ne more oporekati nobenemu narodu pravice, da se z vsemi sredstvi bojuje za ozemlja, ki so mu bila s silo odvzeta.

V razgovorih, je poudaril Tito, je bila izražena zaskrbljenost zaradi nadaljevanja vojne v Vietnamu, posebno zaradi neuspeha dosedanjih pogajanj v Parizu in naporov, da se rešitev tega vprašanja s tako imenovano politiko vietnamizacije zavleče v neskončnost. Upravičenost te zaskrbljenosti potrjuje, po besedah Tita, tudi dosedanji razvoj dogodkov v jugovzhodni Aziji. To kar se dogaja v Laosu kaže, da se vojaške operacije širijo izven Vietnama. Jasno je, je nadaljeval Tito, da se vietnamski problem ne more rešiti brez brezpogojnega umika ameriških čet, ter da se omogoči Vietnamu, da sam odloča o svoji usodi.

Najnovejši dogodki v Kambodži kažejo, je poudaril Tito, da tudi tej prijateljski in miroljubni deželi grozi velika nevarnost, da postane prizorišče krvavih spopadov in uničenja, da grozi nevarnost njeni neodvisnosti zaradi vmešavanja od zunaj in poskusov tistih, ki so krivi za vojno v Vietnamu, da se tudi Kambodža posegne v veliko vietnamsko tragedijo.

Zaključni del svojega govora je Tito posvetil delovanju neuvrščenih držav in pripravam na konferenco neuvrščenih na vrhu. Tito je z zadovoljstvom ugotovil enakost pogledov voditeljev vseh držav, ki jih je obiskal, o potrebi krepitve dejavnosti neuvrščenih, rešitve perečih mednarodnih vprašanj in izboljšanja mednarodnega položaja. Izražena so bila, je poudaril Tito, skupna mišljenja, da se skliče konferenca neuvrščenih na vrhu, po ustreznih pripravah, pred jubilejnim zasedanjem generalne skupščine OZN, ker bi to omogočilo neuvrščenim državam, da obrazložijo svoja stališča o bistvenih mednarodnih vprašanjih, da nastopijo s skupnim akcijskim programom in da s svojim stališčem prispevajo k uspehu jubilejnega zasedanja bi se morala rešiti vsaj nekatera važna mednarodna vprašanja, ki so že 25 let na dnevnem redu generalne skupščine.

Moji vtisi s tega potovanja so, je zaključil Tito, da je povsod na svetu veliko zanimanje za dosedanje delovanje in vlogo neuvrščenih držav. Prav zato bo velike važnosti enoten in odločen nastop neuvrščenih držav na bodočem jubilejnem zasedanju generalne skupščine svetovne organizacije.

B. BOŽIČ

Josip Broz Tito

Sestanek predstavnikov štirih velesil o Bližnjem vzhodu

NEW YORK, 31. — Danes so se na sedežu OZN sestali diplomatski predstavniki štirih velesil. Po sestanku je veleposlanik ZDA Charles Yost izjavil, da so pooblastili namestnike štirih veleposlanikov, da pripravijo dokument «o dosedanjem poteku štiristranskih razgovorov za rešitev spora na Bližnjem vzhodu». Namestniki veleposlanikov se bodo sestali v četrtek, medtem ko se bodo veleposlaniki ponovno srečali 15. aprila.

V prejšnjih dneh je bil govor, da so bili razgovori med predstavniki štirih velesil začasno odloženi v pričakovanju morebitnih uspešnih razgovorov med ZDA in SZ v Washingtonu. Toda predstavniki štirih velesil pri OZN menijo, da se morajo razgovori o tem važnem vprašanju razvijati in nadaljevati tako v okviru zastopnikov pri Združenih narodih kot v Washingtonu, da se čimprej doseže mir na Bližnjem vzhodu.

TEHERAN, 31. — Predsednik prezidija vrhovnega sovjeta SZ Nikolaj Podgorni je zaključil danes šestdnevni uradni obisk v Iranu. Ob odhodu iz teheranskega letališča ga je pozdravil perzijski šah.

PRIPRAVE ZA ČETRTKOVO PRVO VLADNO SEJO

Posvetovanja med štirimi strankami o imenovanju 56 novih podtajnikov

Zapleten položaj z deželnimi volitvami in zakonom o finansiranju dežel - Seja vodstva KPI

RIM, 31. — Prazničnidredih za Rumorja in za novo vlado je bil zelo kratek in so se že danes nadaljevali razgovori za imenovanja podtajnikov. Po vsej verjetnosti bodo ohranili isto število, kot so ga že ob prejšnji štiristranski Rumorjevi vladi, tako da bi bilo na tej osnovi imenovanih 56 podtajnikov.

Tudi razmerje sil med strankami bo ostalo verjetno neizpremenjeno in se govori, da bo demokristjanov 32, socialistov 15, socialdemokratov 7 in 2 republikanca. Kandidate za podtajnike danes sestavljajo vodstva vseh štirih strank, imenovali pa jih bodo na prvi seji nove vlade, ki bo predvidoma v četrtek.

Sporedno s tem se Rumor ukvarja tudi s sestavljanjem programske izjave, ki jo bo prečital najprej v senatu nato pa v poslanski zbornici v torek 7. aprila, ko se bo pričela debata o zaupnici. Tudi v tej zvezi predvidevajo, da bo Rumor preje sklical sejo vlade, saj bodo njegove izjave predstavljale program vladne politike, ki je glede nekaterih bistvenih vprašanj kljub dolgotrajnim sestavljanjem še vedno nejasen.

Nova vlada in senat se bosta takoj po tem, ko bo izglasovana zaupnica, morala pričeti ukvarjati z neim izmed ključnih zakonov, ki se nanaša na deželne finance. Poslanska zbornica je že odobrila ta zakon 28. februarja na nepretrgani seji, ki je trajala 66 ur in nato so ga 3. februarja predali v razpravo senatu, kjer se z njim ukvarjata komisiji za finance in zaklad in za notranje zadeve. Po preučitvi zakonskega predloga s strani komisij, ga bodo predali v razpravo senatu, kar predvidevajo, da se bo zgodilo še v prvi polovici aprila.

V senatu se bo ponovilo razmerje sil, ki je bilo očito že med razpravo v poslanski zbornici, ko je za zakon ves levi center, ki lahko računa na 184 od skupnih 321 senatorjev in ko bo odigrala odločilno vlogo leva opozicija, ki je odločno za dežele in ki ima skupno s komunisti, socialproletarci in neodvisnimi levičarji 102 senatorja, proti pa je samo 16 liberalcev in 13 misovcev, ki pa bodo prav gotovo pričeli z obstrukcijo.

Razprava o zakonu o financah dežel ima tesno zvezo tudi z napovedjo prvih volitev v dežele z navadnim statutom in normalnih upravnih volitev, ki morajo biti še to pomlad ali prve dni poletja. Vendar pa tu nastopajo določene težave, saj je za razpis volitev potrebnih po zakonu 45 dni in je odprto vprašanje, če se jih lahko razpiše, predno je parlament dokončno odobril zakon o finansiranju dežel. V tem položaju so socialisti mnenja, da se lahko volitve razpišejo tudi v primeru, če zakon o finansiranju dežel še ni dokončno sprejet, da pa mora biti seveda dokončno sprejet, ko se bodo volitve vršile. To stališče bodo po vsej verjetnosti osvojili tudi demokristjani in morda tudi republikanci. Ni znano, kaj bodo naredili socialdemokrati, vendar prav gotovo ne bodo izkoristili tako šibke pravne pretveze za ponovno vladno krizo.

Na današnji seji vodstva PRI so imenovali za kandidata za republikanska podtajnika posl. Biasinija in Mammija. Na mesto umrlega namestnika tajnika pa so imenovali dva namestnika in to dr. Battaglio in posl. Terrano.

Danes se je pričela seja vodstva KPI, na kateri je Natta poročal o razvoju vladne krize in o bližnji parlamentarni debati o zaupnici. Govoril je tudi o pripravah KPI za deželne volitve. Na jutrišnjem delu seje vodstva KPI bo poročal Galluzzi o vprašanjih mednarodne politike. 2. aprila pa bo v Rimu skupščina vseh pokrajinskih in deželnih tajnikov KPI.

Danes se je pričela prva ločena stavka poldržavnih uslužbencev, ki so jo proglasile vse tri sindikalne organizacije v deželnem okviru. Na našem področju bo taka stavka 7. aprila. Stavko so proglasili, ker zahtevajo, da se za vse osebje poldržavnih ustanov uveljavijo isti plačilni in normativni pogoji, ki veljajo za državne uslužbence. Gre za 200 tisoč zaposlenih v 180 poldržavnih ustanovah.

Prva seja avstrijskega parlamenta

DUNAJ, 31. — Danes je bilo prvo zasedanje avstrijskega parlamenta, ki so ga izvolili na volitvah 1. marca. V parlamentu je 81 socialistov, 79 demokristjanov in 5 nacionalliberalcev. Parlament je izvolil svoje tri predsednike: dva socialista in enega demokristjana.

SPORAZUM MED LIBANONSKO VLADO IN PALESTINSKIMI GVERILCI

Spoštovanje kairskih dogovorov Nadaljevanje boja proti Izraelu

12 civilistov ubitih in 35 ranjenih ob današnjih izraelskih letalskih napadih na Egipt

BEJRUT, 31. — Tu so danes objavili uradno sporočilo o sestanku med predstavniki vlade in zastopniki palestinskih organizacij, katerega se je udeležil tudi libijski zunanji minister. Poročilo pravi med drugim, da sta se obe stranki obvezali, da bosta spoštovali kairski dogovor.

Po sestanku, na katerem so bili tudi predsednik libanonske vlade Karame, visoki vojaški funkcionarji, obrambni in notranji minister, je predsednik vlade prečital časnikarjem uradno sporočilo. Libanonska vlada se je obvezala, da bo preiskala vzroke nedavnih incidentov, medtem ko so zastopniki palestinskih organizacij izjavil, da je njih edini smoter boj proti Izraelu, ne pa dejanja, ki bi lahko škodovala libanonskemu prebivalstvu ter povzročala nevšečnosti libanonski državi. Poročilo nadalje pravi, da se bodo predstavniki vlade in Palestincev še naprej sestajali, da odstranijo morebitne nesporazume, ki bi lahko nastal v prihodnosti.

Po drugi strani pa je «Višje palestinsko poveljstvo» obsodilo Ljudsko fronto za osvoboditev Palestine, ki je v preteklih dneh izjavila, da so njeni člani izvršili atentate na ameriške ustanove v Bejrutu, da s temi svojimi dejanji koristi izključno sovražnikom palestinske stvari.

Minister za notranje zadeve Joumblatt je danes sprejel predstavnike ljudske fronte ter jim izrazil svoje nezadovoljstvo zaradi negativnega stališča fronte do sestanka med vlado in palestinskimi predstavniki. Minister jih je opozoril, naj prenehajo s terorističnimi atentati na ameriške ustanove, ker bo v nasprotnem primeru primoran sprejeti ustrezne ukrepe proti njim. Zdi se, ugotavljajo opazovalci v Bejrutu, da so predstavniki ljudske fronte sprejeli ministrova opozorila, čeprav so hkrati poudarili, da so ameriški interesi v Libanonu povzročili nedavne incidente.

Libijski zunanji minister Busseir, ki je prispel v Bejrut, da posreduje v sporu med palestinskimi organizacijami in Libanonci in ki se je udeležil današnjega sestanka, je izjavil, da libijska vlada brez pridržkov podpira dejavnost palestinskega odporniškega gibanja, hkrati pa je poudaril ,da delovanje gverilcev ne sme ogrožati neodvisnosti in celovitosti Libanona.

Nocoj je Ljudska fronta za osvoboditev Palestine objavila sporočilo, v katerem pravi, da vsi politični razgovori, ki so jih imele nekatere gverilske organizacije v imenu palestinskega odporniškega gibanja z libanonskimi oblastmi, predstavljajo samo stališče teh organizacij. Glede nadaljnjega delovanja fronte, pravi sporočilo, pa se bo ta ravnala v skladu z njeno strategijo v izključno korist palestinske revolucije.

Kot poročajo iz Tel Aviva so izraelski lovski bombniki danes ponovno nekajkrat napadli egiptovske vojaške položaje na srednjem in južnem delu Sueškega prekopa. Vojaški predstavnik v Tel Avivu je izjavil, da so bili ti napadi usmerjeni predvsem proti raketnim postojankam na področju Mansure, 125 kilometrov severno od Kaira in ob ustju Nila, ter da so se vsa letala vrnila na svoja letališča. Po današnjih izraelskih napadih pa je egiptovsko notranje ministrstvo v Kairu sporočilo, da je bilo pri teh letalskih napadih 12 civilistov ubitih in 35 ranjenih. Vojaški predstavnik v Kairu je hkrati sporočil, da so letala napadla egiptovsko ozemlje ob 12.30 in zadela razne civilne objekte. Poleg tega je dejal, da vojska ni utrpela nobene škode.

Guverner v Izmailiji je danes sporočil, da so izraelski letalski napadi ob ustju Nila do sedaj povzročili 600 mrtvih in okrog 1000 ranjenih med civilnim prebivalstvom. Dodal je, da so s področja Izmailije in Kantare izselili 150.000 ljudi in da je v Kantari že 90 odst. stanovanj poškodovanih. V Izmailiji pa je bilo do sedaj poškodovanih 60 odst. stanovanjskih hiš. Poleg škode, ki jo povzročajo letalski napadi, Izmailijo bombardirajo tudi s topništvom. Sedaj v tem mestu živi zelo malo civilistov

Bejrutski list «An Nahar» piše, da je iraški notranji minister ob svojem obisku v Jordaniji izjavil, da bo Irak poslal v Jordanijo še eno divizijo, da okrepi južno fronto z Izraelom, Sedaj je v Jordaniji 12.000 iraških vojakov. List poudarja, da rešitev spora s Kurdi dovoljuje bagdadski vladi, da poveča svojo udeležbo v boju proti Izraelu.

MOSKVA, 31. — Kubanski minister za oborožene sile Raul Castro bo v začetku prihodnjega meseca obiskal Sovjetsko zvezo na povabilo obrambnega ministra maršala Grečka. Sporočilo v tej zvezi je objavila danes agencija Tass.

Vlada v Phnom Penhu zahteva vrnitev mednarodne nadzorne komisije v Kambodžo

Nobenega novega umika čet ZDA iz Vietnama v prihodnjih šestih mesecih?

PHNOM PENH, 31. — Kamboška tiskovna agencija je objavila danes noto, ki jo je vlada genedala Lon Nola poslala sopredsednikoma ženevske konference o Indokini, Sovjetski zvezi in Veliki Britaniji. Kamboška vlada izraža v noti svojo «globoko zaskrbljenost zaradi vedno bolj očitnih in ponovnih kršitev ženevskih sporazumov s strani oboroženih sil južnovietnamske začasne revolucionarne vlade in Severnega Vietnama, ki ne samo, da se nočejo umakniti iz Kambodže, ampak celo odprto napadajo kamboške položaje in obrambne sile na kamboškem ozemlju». Nota poziva sopredsednika konference, naj posredujeta pri zainteresiranih državah za ponoven vpoklic mednarodne nadzorne komisije v Kambodžo.

Generalni tajnik OZN U Tant pa se je danes formalno obvezal, da bo poizvedoval o utemeljenosti kamboške obtožbe o prisotnosti sil Severnega Vietnama in FNO na kamboškem ozemlju. U Tant je imel včeraj dvajsetminutni razgovor s kamboškim odpravnikom poslov pri OZN Kosalakom, ki ga je seznanil s položajem v Kambodži. Kosalak zastopa Kambodžo pri OZN, potem ko je bil dosedanji poslanik Huot Sambath odstavljen, ker je ostal zvest princu Sihanuku. Po razgovoru z U Tantom je izjavil, da bo zaprosil varnostni svet za pomoč za osvoboditev Kambodže od «severnovietnamskih in vietkongovskih okupatorjev». Kasalak je pa dodal, da njegova vlada ne bo zahtevala sklicanja varnostnega sveta.

Politični opazovalci so mnenja, da bi OZN ne mogla bistveno vplivati na razpleť krize v Kambodži, kot tudi ni mogla odigrati pozitivne vloge v vojni na azijskem Jugovzhodu. Treba je namreč upoštevati, da nista niti Južni niti Severni Vietnam člana svetovne organizacije, ki torej nima sredstev, da bi neposredno vplivala na vladi teh dveh držav.

V Kambodži se medtem nadaljuje kampanja za odpravo kraljevine in uvedbo republike. Radio Phnom Penh je objavil danes izjavo, ki so jo podpisale številne vidne kamboške osebnosti, med njimi univerzitetni profesorji, študentje, zdravniki, intelektualci in drugi, ki zahtevajo proglasitev republike. Te osebnosti so sestavile poseben odbor, katerega naloga naj bi bila vzdrževati stike med intelektualci in vlado.

Iz vzhodnih predelov države, ki so bili v preteklih dneh prizorišče protivladnih demonstracij in spopadov med vladnimi silami in uporniki, ni danes nobenih sporočil o novih bojih. V vojaških krogih pa trdijo, da nadaljujejo oddelki tako imenovanega «Sihanukovega osvobodilnega gibanja» prodiranje proti prestolnici. Uporniki naj bi zavzeli nekatere vojaške in policijske postojanke, vendar pa ni prišlo do oboroženih spopadov.

V vsem Južnem Vietnamu vlada danes relativno zatišje, z izjemo področja ob kamboški meji, kjer je tudi v zadnjih urah prišlo do silovitih spopadov med oddelki ameriške in sajgonske vojske in pripadniki FNO. Tudi ameriški bombniki «B-52» so osredotočili svoje akcije na to področje, na katero so tudi danes spustili na stotine ton bomb. Oddelki FNO še vedno oblegajo sajgonsko vojaško šolo v Chi Langu, ki je že dva dni pod silovitim topniškim ognjem.

Glasnik ameriškega vojaškega poveljstva v Sajgonu je sporočil, da je letalo ameriške mornarice sestrelilo v soboto nad ozemljem severnega Vietnama letalo tipa «mig 21» severnovietnamskega letalstva. Do letalskega spopada je prišlo nad mestecem Thanh Hoa, kakih 200 kilometrov od meje med obema Vietnamoma, Gre za prvo severnovietnamsko letalo, ki je bilo sestreljeno nad ozemljem Severnega Vietnama po 1. novembru 1968, ko so ZDA prenehale bombardirati to državo. Glasnik ameriškega poveljstva je dejal, da sestrelitev letala ne pomeni kršitve ukazov, s katerimi je Johnson prekinil bombardiranje Severnega Vietnama, ker gre za «zaščitno reakcijo» in za «pravico do samoobrambe».

Iz Washingtona poročajo, da bo predsednik Nixon sredi aprila dal uradno izjavo o nadaljnjem izvajanju programa umika ameriških čet iz Južnega Vietnama. Zdi se pa — kot piše danes ugledni list «Washington Post» — da se v vrhovih ameriškega vojaškega aparata odločno upirajo novim umikom čet. Sam vrhovni poveljnik vojske general Westmoreland in drugi visoki funkcionarji Pentagona naj bi se po pisanju lista izrazili za šestmesečno prekinitev programa umika čet. Taka prekinitev naj bi ne bila v zvezi z razvojem dogodkov v Laosu in Kambodži, pač pa naj bi jo izkoristili za utrditev položaja ameriških in sajgonskih čet v Južnem Vietnamu. Za tako prekinitev se baje zavzema tudi vrhovni poveljnik ameriških sil v Vietnamu general Abrams, ki je po pisanju ameriškega časopisa mnenja, da bi novi umiki čet izkoristili samo Severnemu Vietnamu in FNO.

Glede vojaškega položaja v Laosu je obrambno ministrstvo v Vietnamu sporočilo, da so vladne sile spet zasedle oporišče Sam Thong, kakih 150 kilometrov severnovzhodno od prestolnice, ki je bilo od 18. marca v rokah Patet Laa. Oporišče so zasedli gverilci Meo pod vodstvom generala Van Paa, ki se borijo na strani vladnih sil. Gverilci Meo sestavljajo tako imenovano «pollegalno vojsko», ki šteje sedem tisoč mož in ki jo je organizirala in finansirala ameriška obveščevalna služba.

KONČANI SOVJETSKI RAKETNI MANEVRI

Odpovedali so letalske manevre okrog Japonske

MOSKVA, 31. — Danes je agencija TASS sporočila, da so končali z raketnimi poskusi v Tihem oceanu in da so se poskusi uspešno končali. Agencija je sporočila, da so se poskusi zaključili deset dni prej, kot so to predvidevali. TASS je namreč prej najavila, da je določeno področje, ki obsega 90 km, na Tihem oceanu zaprto za promet od 21. marca do 10. aprila, sedaj pa javlja, da so izstreljevanja končana in da ladje lahko ponovno svobodno plovejo. Po vesteh iz ameriških virov je SZ izstrelila dve raketi vrsti «SS9», ki imajo konico s tremi atomskimi bombami in ki jih je zato izredno težko prestrezati.

TOKIO, 31. — SZ je odpovedala vse manevre, ki so bili predvideni okrog Japonske in ko bi morali bombniki metati tudi bombe. Japonska je v tej zvezi večkrat protestirala in so zato manevre omejili, danes pa je radio iz Vladivostoka v sporočilih japonskim ribičem povedal, da manevrov ne bo.

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 13,8, najnižja 9,7, ob 19 uri 12,7 stopinje, zračni tlak 1007,9 pada, veter jugozahodnik 8 km na uro, vlaga 59 odst., nebo oblačno, 0,1 mm dežja, morje rahlo razgibano, temperatura morja 9,5 stopinje.

Tržaški dnevnik

Danes, SREDA, 1 aprila BOGOMILA
Sonce vzide ob 5.46 in zatone ob 18.32 — Dolžina dneva 12.46 — Luna vzide ob 3.34 in zatone ob 12.38.
Jutri, ČETRTEK, 2. aprila FRANC

OKROGLA MIZA GORIŠKIH, TRŽAŠKIH IN VIDEMSKIH IZVEDENCEV

Že l. 1971 libijski in sovjetski metan v našem domačem gospodarstvu

ACEGAT bo s pomočjo nekega turinskega podjetja preuredil plinsko razdelitveno mrežo - Metan ni strupen in je čist - Malenkostne spremembe pri štedilnikih

Pred dnevi so se predstavniki nekaterih podjetij in javnih ustanov sestali za okrogło mizo in razpravljali o nadvse važnem vprašanju, s katerim se trenutno ubada uprava tržaškega občinskega podjetja ACEGAT, se pravi zamenjavo plina v distribucijski mreži z metanom, ki je nestrupen in obenem bolj kaloričen.

Okrogle mize so se udeležili, poleg predsednika združenja podjetnikov dežele Furlanije-Julijske krajine, inž. Costantinidisa, še inž. Leita in inž. Rigonat, upravnika plinskih distribucijskih mrež v Gorici in Vidmu.

V svojem poročilu je inž. Leita posvetil prvi del orisu osnovnih značilnosti metana, ki je razmeroma nova plinska snov. Odkril jo je Volta v letu 1776, v industrijske namene pa so ga uporabljali šele v prejšnjem stoletju. Zaradi razmeroma lahke prenosljivosti, saj se prevaža v velikih morskih tankerjih, v ,vtekočinjenem stanju, preko metanovodov, je v kratkem zrasla v vseh deželah sveta široka mreža metanovodov, ki je gospodarsko izredno rentabilna, oziroma daje industrijskim dejavnostim na razpolago velike količine cenenega in energetskega goriva. V roku treh let bo tudi naša dežela priključena na evropski metanavodski sistem, ko bo uresničena zamisel o uvozu sovjetskega metana v Furlanijo-Julijsko krajino. Cevi bodo stekle mimo Trbiža in Humina do Mester, izkoristili pa ga bodo centri severne Furlanije.

Inž. Leit je nato orisal dobre plati perspektivne uporabe metana tudi v malem, družinskem gospodarstvu. V prvi vrsti je poudaril dejstvo, da metan ni strupen, ne smrdi ima visoko kalorično vrednost (sedanji gorilni — strupeni — plin vsebuje 4200 kilokalorij, medtem ko jih vsebuje metan skoraj 9000).

Tudi cena metana je sorazmerno najnižja, če jo primerjamo z najbolj uporabljenimi viri energije v industrijskih podjetjih in domačih gospodarstvih. Za 1000 kilokalorij plačujemo električno strujo 16 lir, koks 5,5 lire, metan pa 5 lir. Inženir Leit je pri tem pomiril vse, ki so omenjali možnosti eksplozij. V Vidmu se metan dovaja v hišna gospodarstva že dobro leto dni in so z njim potrošniki vidno zadovoljni.

Podobnih misli je bil inž. Rigonat iz Gorice, kjer se metan dovaja komaj osem mesecev. Ta je omenil poleg sovjetskega metana tudi libijskega, ki ga prejemajo po morju. Izrazil se je za hitrejšo «metanizacijo» manjših centrov, kar naj bi nudilo ugodne pogoje za nadaljnjo industrializacijo, v kolikо bi podjetniki že imeli urejeno vprašanje energetskih virov.

Zadnji je na okrogli mizi spregovoril inž. Umari od tržaške ACEGAT. Trst se pripravlja na prehod k metanu v bližnjih mesecih in bo sprememba plinske snovi v domačem gospodarstvu zadevala skoraj 90 tisoč prebivalcev. Dejal je, da bodo zadevni stroški nekaj nad pol milijarde in da ne bodo v nobenem primeru prizadeli občanov. Načrt, ki ga je izdelal ACEGAT, bo uresničilo podjetje SIG iz Turina, katerega tehniki bodo preuredili plinska vozlišča v rajonih v dobrem tednu dni. Ker potrebuje metan za izgorevanje dvojno količino kisika, bodo tehniki morali urediti v teh vozliščih naprave za dodatno dovajanje zraka in tudi aparate za odpravo strupenih ostankov. Vendar naj ti «ostanki» ne strašijo občanov. Vsekakor je metan desetkrat manj nevaren in strupen kot navadni gorilni plin, s pomočjo katerega sedaj kuhamo.

Ob priliki spremembe v razdelitveni mreži bodo tehniki občinskega podjetja pozorno pregledali cevi, kjer bi novi plin, ki je zelo suh, uhajal skozi še najmanjšo špranjo.

Zaradi tega preverjanja bo občinsko podjetje ACEGAT spet prisiljeno prekopati nekatere ulice v mestnem središču, kar bo povzročilo morda prometni zastoj, bo pa z druge strani v izključno korist družinskih gospodarstev. ACEGAT predvideva že od vsega začetka zvišanje splošne potrošnje plina.

Nekoliko vode na tako ognjevito navdušenje je prilil edini «domači potrošnik» metana, simbolični predstavnik vseh tistih, katerim je bila namenjena okrogla miza.

Gre za geometra iz Gorice, ki je pojasnil praktične učinke spremembe plinske mreže na domače gospodinjstvo in gospodarstvo. Tako je ugotovil, da se čas za kuhanje kljub večji kaloriční vrednosti ne bo spremenil, ker bo iz plinskih cevi sikala polovična količina metana, kar pa ne pomeni (ob razočaranju prevelikih optimistov), da bo zato cenejši. Edina ugodnost je čistost plina in dejstvo, da ni strupen. V splošno korist pa je treba poudariti, da se iz metanovih peči ne kadi in da ga priporočajo v boju proti zajedljivemu «smogu» v velikih mestih.

DELO DEŽELNIH KOMISIJ

Dopolnilni zakonski osnutek o ustanovi za razvoj kmetijstva

Dežela bo prispevala v jamstveni sklad za posojila mali industriji

Deželni svet se bo sestal šele prihodnji torek, 7. aprila. Medtem pa se bo zakonodajna dejavnost sveta nadaljevala tudi ta teden v stalnih komisijah. Sklicali so namreč sestanke druge komisije, ki je pristojna za kmetijstvo, gozdove in gorsko gospodarstvo, četrte komisije za industrijo, trgovino in obrt ter prve komisije za zadeve predsedstva in krajevnih ustanov, ter za finance in proračun.

Druga komisija se sestane danes ob 9.30 pod predsedstvom svetovalca Dal Masa in bo nadaljevala razpravo o poročilu deželnega odbornika za kmetijstvo Comellija o deželnih posegih za ovrednotenje avtonomije krajevnih ustanov.

Jutri ob 9.30 pa se sestane četrta komisija, ki ji predseduje svetovalec Metus in ki bo nadaljevala razpravo o zakonskem osnutku o prispevkih za ustanovitev «skladov za riziko» v prid pokrajinskim konzorcijem za jamstva malim industrijam ter o zakonskem predlogu liberalcev o pooblastilu za ustanovitev jamstvenega sklada za poslovni kredit malim in srednjim industrijskim podjetjem v deželi.

Prva komisija se sestane v petek ob 9.30 pod predsedstvom svetovalca Cocinnija in bo razpravljala o zakonskem osnutku o dopolnilnih ukrepih v prid občinam in pokrajinam na podlagi čl. 54 deželnega statuta in o zakonskem predlogu komunistov in socialnih proletarcev o deželnih posegih za ovrednotenje avtonomije krajevnih ustanov.

membe in dopolnila k deželnemu zakonu, s katerim je bila ustanovljena deželna ustanova za razvoj kmetijstva.

«Človeške ribice» v breznu pri Štivanu

Danes jih bodo prenesli v tržaški akvarij

Prvemu velikemu presenečenju, ko se je pri štivanski cerkvici med kopanjem jarkov za vodovod odprlo brezno in v njem močan podzemski vodni tok z jezerom, je sledilo drugo, po svojem naravoslovnem pomenu gotovo še večje. Po vodnem toku je namreč prišel v jezerce pravcati trop «človeških ribic», izredno redkih jamskih živalic — dvoživk, ki so bile doslej svetovna redkost Postojnske jame.

Za ta izreden pojav so se že včeraj na kraju samem zanimali številni prirodoslovci in strokovnjaki za jamarstvo in jamsko fauno, danes okrog 12. ure pa bodo «človeške ribice» v jezercu zajeli v posebne posode in jih začasno prenesli v tržaški akvarij. Opozarjamo vse ljubitelje prirode in zlasti našega kraškega podzemskega sveta, da ne zamudijo izjemne priložnosti za ogled teh redkih živalic. Kdor ne more v Štivan naj stopi okrog 12. ure vsaj v tržaški akvarij, ki bo odprt tudi v popoldanskih urah.

Premaknjena postajališča avtobusa št. 9

Po sklepu uprave občinskega podjetja ACEGAT, da se ukine zadnji tramvaj na progi št. 9, bo na odseku med drevoredom Campi Elisi in sv. Ivanom vozil avtobus z avtomatom za listke. Bistvenih sprememb na progi ce bo, ako izvzamemo krajši del proge na Ul. Battisti in Giulia, kjer bodo postajališča avtobusa št. 9 združena s postajališči avtobusa št. 6 in torej ob pločniku in ne sredi ceste, kot je veljalo prej za tramvaj.

Profesorji in odbor Glasbene matice čestitajo svojemu delovnemu tovarišu Sergiju Radoviču in ženi Mirandi ob rojstvu male Daše ter ji želijo dolgo in srečno življenje.

Čestitkam in najboljšim željam se pridružuje uredništvo Primorskega dnevnika.

SINOČI V AVDITORIJU

Kvaliteten glasbeno-recitacijski večer

Sinoči je «The British Film Club» priredil v Avditoriju večer elizabetinske glasbe, pesmi in drame. Pred številnim in zahtevnim občinstvom sta Joyce Templeton in John Garrett brala v prvem delu vrsto pesmi iz elizabetinske dobe, v drugem pa odlomke iz najbolj znanih dram iz iste dobe.

Z recitatorji sta se vrstila znana slovenska glasbenika Dina Slama, ki je igrala na spinet, in Miloš Pahor s flavto. Občinstvo je njuno izvajanje res toplo sprejemalo, še posebno, ko sta igrala v duu. Pozorno občinstvo ni štedilo s ploskanjem, ko sta Pahor in Slamova zaključevala recitatorske odlomke s svojim izvajanjem. Sicer je glasba iz elizabetinske dobe zahtevna in za navadno uho precej enolična, vendar je glasbenikom uspelo, da sta jo z osebno noto ovrednotila.

V drugem delu predstave sta recitatorja brala odlomke iz dram Christoperja Marlowa in Williama Shakespearja, kar je bil res pravi užitek za tiste, ki so poznanje angleščine lahko združili z globljim poznanjem znanega angleškega dramatika.

Slovensko gledališče v Trstu
KULTURNI DOM

V četrtek, 2. aprila ob 16. uri,
v petek, 3. aprila ob 16. uri,,
v soboto, 4. aprila ob 16. uri

Pavel Golia

SNEGULJČICA

mladinska igra v osmih slikah

Prodaja vstopnic ob delavnikih od 12. do 14. ure in eno uro pred začetkom predstav pri blagajni Kulturnega doma, ob nedeljah in prazniških eno uro pred začetkom. Rezervacije po telefonu 734265.

Gledališča

VERDI

Vodstvo gledališča Verdi sporoča abonentom na spomladansko simfonično sezono, da lahko prevzamejo svoje abonmaje pri blagajni gledališča (tel. 23-988).

Ker bo prvi koncert sezone na sporedu že 3. aprila, naj to storijo danes.

POLITEAMA ROSSETTI

Prva predstava Pirandellove drame «Ne ve se kako», je na sporedu danes ob 20.30. V glavni vlogi tega dela, ki ga je vodstvo Teatra Stabile izbralo za zaključek letošnje sezone, bo nastopil Giulio Bosetti, poleg njega pa bodo nastopili še Relda Ridoni, Gianfranco Ombuen, Annamaria Gherardi in Giampaolo Becherelli. Scene in kostume je zasnoval Sergio d'Osmo. «Ne ve se kako» (izvirni naslov: Non si sa come) je osma abonmajska predstava intenzivne gledališke sezone in četrta v postavitvi Teatra Stabile poleg del «Dundo Maroje», «Nekrasov» in «Sandokan».

Ponovitve se bodo zaključile v nedeljo, 12. t. m.

NEMSKI KULTURNI KLUB

V soboto, 4. aprila ob 21. uri bo v Nemškem kulturnem klubu koncert godalnega ansambla «Amati ensemble» pod vodstvom Rainerja Koelbla iz Berlina. Na sporedu je Beethovnov Koncert za dve violini in godala BMW 1043, Brahmsov sekstet op. 18 ter Dvoržakova Serenada za godala op. 22.

Razstave

Znani slovenski slikar **AVRELIJ LUKEŽIČ** razstavlja v Tržaški knjigarni, v Ul. Sv. Frančiška 20, kakih deset svojih del iz novejšega časa. Dela obsegajo v glavnem folklorno motiviko.

V umetnostni galeriji «La Lanterna» bo razstavljal od 1. do 16. aprila Giulio Piccini. Otvoritev razstave bo v petek, 3. aprila ob 19. uri.

V umetnostni galeriji « Russo » v Pasaži Rossoni bo od 1. aprila razstavljal slikar Sergio Cernecca. Otvoritev razstave bo v petek, 3. aprila ob 11. uri.

V stalni galeriji Cesare Sofianopulo na Largo Papa Giovanni 6 fluorescenčnega slikarstva Giuliana Kirchmayra. Razstava je pod pokroviteljstvom deželnega sindikata lepih umetnosti. Razstava bo odprta vse dni od 10.30 do 12.30 in od 18.30 do 20.30 do 12. aprila.

V prostorih Prosvetnega društva v Škednju
razstavljata
Silvester
GODINA
in Vladimir
RAŽEM

Razstava je odprta do 2. aprila ob delavnikih od 17. do 20., VSTOP PROST.

PROSVETNO DRUŠTVO VESNA

vabi v četrtek, 2. aprila ob 20.30 v dvorano Albert Sirk na predavanje Draga Pahorja

Nekaj strani iz zgodovine Križa

Opozarjamo na komemorativno potovanje

v Dachau, Gusen, Mauthausen in Begunje (od 30. aprila do 5. maja), ki ga organizira Združenje bivših političnih deportirancev (Ul. Crispi 3-c).

Vpišite se čimprej.

Izleti

Prosvetno društvo «Slavko Skamperle» priredi dne 1. maja t. l. izlet na Brezje z obiskom svetišča, po kosilu v Begunje z ogledom grobov in spomenika talcev narodnoosvobodilne borbe in doline Drage. Povratek preko letališča Brnik.

Vpisovanje v društvu od 20. do 21. ure in po telefonu štev. 70-834 od 9. do 13. in od 16. do 20. ure.

Včeraj - danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

V dneh 29., 30. in 31. marca 1970 se je v Trstu rodilo 11 otrok, umrlo je 37 oseb.

UMRLI SO: 70-letni Lodovico Gustino, 69-letna Maria Licen, 79-letni Cesare Zanette, 84-letna Enrica Milanic vd. Tossi, 79-letna Francesca Peric vd. Cancani, 61-letni Edoardo Zorzan, 61-letni Francesco Musizza, 73-letni Agostino Zofran, 81-letna Maria Solito por. Micale, 71-letna Maria Greato por. Kolarskj, 69-letni Michele Fernelo, 80-letni Giorgio Fonda; 82-letna Adalgisa Uzzetta, 71-letna Eufemia Vidotto por. Sponza, 84-letna Giovanna Tamaro por. Bronzi, 40-letni Mario Causi, 9-letna Nadia Causi, 86-letna Lina Dovjiaak vd. Compari, 47-letni Danilo Kogoi, 73-letni Giuseppe Presselli, 72-letna Lina Vascotto por. Delise, 86-letni Giovanni Dugoni, 89-letna Amalia Ferluga, 86-letna Maria Ferluga, 67-letna Ermenegilda Eraida, 64-letni Karlo Ravbar, 71-letni Angelo Lenardon, 84-letna Carla Zunia vd. Bertocchi, 48-letni Boris Franco, 76-letni Rocco Parenzan, 8 dni stara Michela Demasi, 69-letni Dante Marzolini, 73-letna Antonia Favretto vd. Grassi, 80-letna Afrodite Papas por. Zaffiropulo, 94-letni Fortunato Tositti, 66-letna Paola Marcovigi, 49-letni Alberto Cozzarini.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN
(od 13. do 16. ure)

Dr. Gmeiner, Ul. Giulia 14, Manzoni, Largo Sonnino 4, INAM, Al Cedro, Trg Oberdan 2, Al Gemelli, Ul. Zorutti 19/c.

NOČNA SLUŽBA LEKARN
(od 19.30 do 8.30

All'Angelo d'Oro, Trg Goldoni 8, C'polla, Ul. Belpoggio 4, Al Due Lucci, Ul. Ginnastica 44, Miani, Drev. Miramare 117 (Barkovlje).

Ostale vesti iz tržaške kronike berite na 6. strani

Kino

Nazionale 15.30 «Satyricon», Ugo Tognazzi, Tina Aumont, Mario Carotenuto, Franco Fabrizi, Graziella Granata, Valerie Lagrange, Francesco Pau. Technicolor. Prepovedano mladini pod 18. letom.
Eden 15.00 «Alice nel paese delle meraviglie ». Sledi dokumentarni film «Cacciatori eschimesi».
Fenice 15.30 «I girasoli». Sofia Loren, Marcello Mastroianni, Technicolor.
Grattacielo 16.00 «Patton, generale di acciaio», George C. Scott, Karl Malden. Barvni film.
Excelsior 15.30 «Zabriskie Point». Antonionijev film, Technicolor. Prepovedano mladini pod 18. letom.
Ritz 15.00 «La contestazione generale», Vittorio Gassman, Nino Manfredi, Alberto Sordi. Technicolor. Prepovedano mladini pod 14. letom.
Filodrammatico 16.30 «L'albero di Natale», Virna Lisi, William Holden, Technicolor.
Alabarda 15.15 «Queimada». Film Gillo Pontecorva, Marlon Brando, Renato Salvatori. Technicolor.
Aurora 16.30 «Gli avvoltoi hanno fame», Clint Eastwood. Technicolor.
Cristallo 16.30 «Good bye mister Chips», Peter O Toole in Petula Clark.
Capitol 16.30 «Hello Dolly». Barbra Streisand.
Moderno Danes zaprto. Jutri: «Una sull'altra», Jean Sorel, Marisa Mell, Elsa Martinelli.
Impero 16.30 «Il maggiolino tutto matto». Technicolor.
Vittorio Veneto 16.00 «Amore m'o aiutami», M. Vitti in A. Sordi.
Ideale 14.15 «El Verdugo», Jim Brown, Raquel Welch.
Abbazia 16.00 «Omicidio a pagamento», Louis De Funes.
Astra 16.30 «I complessi», Alberto Sordi, Ugo Tognazzi, Nino Manfredi.

✚

29. t. m. je po kratki bolezni umrla naša draga

Marija (Ika) Ferluga

Pogreb bo v četrtek ob 9. uri iz mrtvašnice glavne bolnišnice.

Žalostno vest sporočajo **sestra Albina, nečakinja Vera in drugi sorodniki.**

Trst, 1. aprila 1970.

PO 70 LETIH USPEŠNEGA IN KORISTNEGA OBRATOVANJA

Sinoči z zadnjo vožnjo na progi 9 zaključena doba tramvajev v Trstu

Trije vozovi natrpani potnikov - V spremstvu kolona avtomobilov in vesp - Lov na trofeje - Kdaj bodo odstranili tračnice?

Sinoči je na progi štev. 9 peljal po tržaških ulicah in trgih zadnji tramvaj. Trije vozovi, ki so odpeljali od Sv. Ivana ob 20.35 do Elizejskih poljan, so se ob 22. uri vrnili v remizo pri Sv. Ivanu. Vsi trije so bili natrpani potnikov, starih in mladih, moških in žensk. Vsak je hotel plačati, nekateri celo dvakrat, da bi imel spomin na zadnjo vožnjo s tramvajem. Reden potek zadnje vožnje sta nadzorovala šef kontrolor Dalla Torre in kontrolor Percos, sprevodniki in vozniki pa so bili Segulin, Martinis, Tuntar, Trani, Lukes in Tolusso. Pri odhodu in zadnjem povratku so bili navzoči tudi predstavniki direkcije občinskega podjetja Acegat.

Na zadnji poti so zadnji tržaški tramvaj spremljali številni meščani, za zadnjim tramvajem je vozila dolga kolona avtomobilov in vesp. Vsi so trobili v zadnje slovo «nadležnemu» prijatelju, saj je znano, da avtomobili in vespe niso bili nikdar v dobrih odnosih s tramvajem. Tramvaj ima prednost, ga ne smeš prehitevati, ko se ustavi, najbolj nevarne, zlasti za vespiste in nekdaj za kolesarje ,pa so posebno pozimi in v deževnih dneh tiste presnete tračnice. Avtobus, pa tudi filobus, je že bolj podoben avtomobilu, bolj prožen in gibčen in ne vozi po tračnicah. Avtomobilisti in motoristi zdaj pričakujejo, da bo občinska uprava čimprej odstranila vse tramvajske tračnice po vsem mestu. Ostane sicer še openski tramvaj, ki pa je tramvaj svoje vrste in samo nekaj sto metrov še vozi po mestnih ulicah.

Ko so sinoči trije tramvajski vozovi zavili z Ul. Carducci na Ul. C. Battisti proti Sv. Ivanu, se je še povečala kolona avtomobilov in vesp. Veselemu sprevodu so se namreč pridružili še drugi avtomobili. Iz tramvaja so potniki, večinoma Svetoivančani, mahali z rutami, klobuki in dežniki, odzdravljali so jim pešci s pločnikov, pred gostilnami so bile gruče gostov, ki so prepevali stare tržaške popevke ob spremljavi harmonike, odzdravljali so z balkonov in za slovo prižigali in ugašali luči. Avtomobilisti in vespisti so nepretrgoma trobili, kdor je prihajal iz drugih ulic je moral ustaviti vozilo in potrpežljivo čakati, ali pa se previdno vključiti v sprevod.

Na trgu pri Sv. Ivanu je zadnji prihod svojega tramvaja pričakala množica ljudi. Ko so se vozovi ustavili se je začel napad, lov na spomine, ali trofeje. Neverjetno, kaj so vse trgali in odnašali. Najbolj podjetni in srečni so bili seveda mladi fantje, niso pa zaostajali tudi priletni možakarji in ženske. Ves vesel in zadovoljen je bil kdor je odnesel napisno tablico, številko 9, ali stol voznika, drugi so odtrgali ogledalo, notranje tablice z napisi, nekdo je celo odtrgal in odnesel del vrat. Fotografi so imeli seveda polne roke dela, da so ovekovečili zadnje trenutke, s trofejami pa se je vsak «lovec» hotel fotografirati blizu svoje žrtve, da bo trofeja imela tudi fotografsko dokumentacijo. Prileten možakar, upokojenec, ki se je leta in leta vozil s tramvajem na delo, je opazoval, šlo mu je na jok in na smeh. V žep je vtaknil zadnjo vozovnico in zadnjih dvajset metrov porival zadnji tramvajski voz, da je lažje šel v remizo. Prisotni so ploskali tramvaju, ki je odšel v zasluženi pokoj, in upokojencu.

Tako se je sinoči zaključila zadnja vožnja tržaškega tramvaja po 70 letih uspešnega in koristnega obratovanja.

Podaljšan rok za prijavo dohodkov

Minister za finance Bosco je odredil, da se rok za prijavo dohodkov (Vanoni) podaljša od 31. maca do 6. aprila. Pri tem je tudi upošteval, da so zadnje dni marca velikonočni prazniki. Finančno ministrstvo pa je potrdilo, da je dobavilo krajevnim finančnim uradom in trafikam novo količino ob razcev za davčne prijave.

Slovensko gospodarsko združenje vabi vse zamudnike naj se čimprej zglasijo v njegovih uradih od 8.30 do 12. in od 16 do 18. ure.

Poletni urnik na ronškem letališču

Danes stopi v veljavo poletni urnik za civilno letalstvo, po katerem bo urejen zračni promet do vključno 31. oktobra 1970. Družba ATI (Aereo Trasporti Italiani) bo od danes naprej podvojila število dnevnih poletov v smeru Rim, Milan in Benetke. Po novem urniku bodo letala odhajala v Rim ob 7.10 in 14.50, (letala DC 9), V Milan-Turin ob 8.20 (Fokker), v Milan ob 17.50 (Fokker), v Benetke ob 14.15 (Fokker) in v Benetke-Genova ob 21.30 (Fokker).

V Ronke pa se bodo letala vračala po naslednjem redu: iz Genove-Benetke ob 8.05, iz Turin-Milana ob 13.55, iz Rima ob 14., iz Benetk ob 17.25, iz Milana ob 21.10 in iz Rima ob 22.10. Potniški promet na ronškem letališču je lani dosegel rekordno število 67.000 potnikov.

IZPRED KAZENSKEGA SODIŠČA

Eden mrtev in pet ranjenih pri trčenju avtov pri Bertokih

Dolgi sodni postopki najprej pred jugoslovanskimi in potem pred našimi sodnimi oblastmi

Včeraj so pred prizivnim sodiščem (preds. Franz, tož. Mayer, zapis. Mosca) obravnavali primer tragične prometne nesreče, ki se je pripetila 7. aprila predlanskim na cesti med Koprom in Škofijami v bližini Bertokov, kjer je prišlo do silovitega trčenja med tržaškima avtomobiloma in pri kateri je bil potnik enega od avtomobilov na mestu mrtev, pet oseb pa je bilo ranjenih.

Do nesreče je prišlo nekaj po 19. uri, ko se je 49-letni Fernando Gasparini iz Ul. S. Sergio Forli 67 vračal s svojim avtom «fiat 600» proti Trstu s kratkega izleta po Istri. Poleg njega je v avtu sedel njegov sostanovalec, 41-letni Francesco Fais, na zadnjem sedežu pa sta bili Faisova žena, 40-letna Antonietta Zugan ter Gasparinijeva žena, 45-letna Giustina Suseli.

Deževalo je, poleg tega pa je bil na istem mestu asfalt še posebno gladek. Nenadoma je Gasparini z avtom silovito treščil v nasproti prihajajoči «alfa romeo», ki ga je vozil 25-letni Alessandro Gherseli iz Ul. Lonza 15 in v katerem sta se peljala še 23-letna žena Alessandra in njegov sinček Sergio. Avtomobila sta bila pri sunku skoraj popolnoma razbita. Jugoslovanski miličniki in bolničarji, ki so prihiteli na kraj nesreče, so iz razbitin obeh avtov povlekli že mrtvega Faisa ter pet ranjencev. Zaradi prečne raztrganine prsne aorte, jeter, desne ledvice in osrčnika ter preloma reber je bil Fais na mestu mrtev, od vseh ranjencev pa se je najhuje poškodovala Faisova žena Antonia, ki se je zaradi pretresa možganov, zloma lobanjskega dna in spodnje čeljusti morala zdraviti nad dva meseca.

Po prvi preiskavi jugoslovanskih policijskih organov se je zdelo, da je Gherseli pri Bertokih nameraval prehitevati dolgo kolono avtomobilov pri tem s polovico vozila zapeljal preko neprekinjene središčne črte na levo polovico cestišča in tako z levim sprednjim delom avtomobila treščil v levi prednji del avta «fiat 600».

Pod obtožbo kršitve čl. 26 in 29 jugoslovanskega temeljnega zakona o varnosti prometa na cestah so Gherselija prijavili sodnim oblastem in tako se je 25. marca lani moral zagovarjati pred okrožnim sodiščem v Kopru, ki pa ga je oprostilo vsake obtožbe. Proti tej razsodbi je državni tožilec vložil priziv na vrhovno sodišče v Ljubljani, 27. novembra lani pa je to sodišče zavrnilo tožilčev priziv in potrdilo prvostopno kazen.

Po tem sklepu jugoslovanskega vrhovnega sodišča, ki bi nekako odgovarjalo našemu kasacijskemu sodišču, pa vse zadeve še ni bilo konec.

Pod obtožbo nenamernega umora so italijanske oblasti prijavile tako Gherselija kot Gasparinija sodnim oblastem in 23. junija lani je bila razprava pred kazenskim sodiščem, kjer so Gherselija obsodili na 1 leto zapora, na enoletni odvzem vozniškega dovoljenja ter na denarno odškodnino Gasparinijevi ženi in vdovi po pokojnem Faisu, ki je tragično preminil pri nesreči. Gasparinija pa so obsodili na 9 mesecev zapora ter na enoletni odvzem voziškega dovoljenja.

Proti tej razsodbi pa sta oba obtoženca preko njunega branilca odvetnika Tamara vložila priziv na višje sodišče.

Na včerajšnji razpravi pred prizivnim sodiščem je bil prisoten samo Gherseli, kajti Gasparini je zaradi neke druge bolezni, ki ni imela nobene zveze z nesrečo, izdihnil 31. avgusta lani.

Včeraj je javni tožilec dr. Mayer dejal, da se strinja z zahtevami prizadete stranke, Gasparinijeve žene, po potrditvi sodbe in denarne odškodnine.

Branilec odvetnik Tamaro pa je za Gherselija zahteval v prvi vrsti prekinitev sodnega postopka in se pri tej svoji zahtevi skliceval na samo nesrečo, ki se je pripetila na področju cone B in torej «ne v drugi državi», kar pa bi konkretno pomenilo, da je bil Gherseli že sojen na koprskem okrajnem sodišču in istočasno tudi oproščen. Ponovni sodni postopek naj bi bil torej popolnoma neumesten. Kot drugo razbremenilno dejstvo v korist svojega klienta pa je povedal, da je Faisova vdova preklicala zahtevo po odškodnini.

Sodniki so po daljšem posvetu razglasili obsodbo: zaradi Gasparinijeve smrti so prekinili sodni prekršek proti njemu, prav tako pa so prekinili sodni postopek proti Gherseliju, ker po členu 11 kaz. zakonika lahko ponovno sodijo italijanskega državljana, ki je storil kak prekršek v drugi državi in ki so ga tam tudi obsodili le na izrecno zahtevo oziroma z odobritvijo pravosodnega ministra. Do te zahteve po sodnem postopku pa ni prišlo.

S steklenico po glavi

Predvčerajšnjim je vodstvo letečega oddelka prijavilo sodišču in ga poslalo v koronejske zapore, 57-letnega Pietra Cherta iz Ul. Macchiavelli 10, katerega so obtožili povzročitve hudih telesnih poškodb. Dogodek se je pripetil 28. marca, ko je morala policija v Ul. Valdirivo, kjer je na vogalu z Ul. Roma našla okrvavljenega 29-letnega Cira Gentileja iz Ul. del Bosco 15. Ta, ki je imel precejšnjo rano na glavi, je izjavil, da je njegov prijatelj Eugenio Paoletti zaprosil Cherta vžigalico. Slednji pa ni odgovoril, temveč je vzel iz aktovke prazno dvolitrsko steklenico in udaril ne prijatelja, temveč njega.

V morje je padel

Včeraj dopoldne so sprejeli na oddelku za oživljanje 73-letnega upokojenca Giovannija Perkuta iz Ul. della Guardia, ki je v portiču miramarskega gradu verjetno zaradi nenadne slabosti zdrsnil in padel v morje. Okreval bo v 10 dneh.

Smrtne posledice padca z motorjem

V tržiški bolnišnici je včeraj zjutraj podlegel 45-letni marešal železniške policije Oddone Alasia, ki se je prejšnjega dne hudo ponesrečil pri padcu z motorjem.

Z ženo na zadnjem sedežu se je Alasia odpravil iz centra proti tržiški postaji. Na cesti ga je nenadoma zaneslo, da je s prednjim kolesom svojega motorja dregnil ob pločnik, takoj nato pa se je prevrnil na tla. Alasia je pri tem treščil z glavo v obcestni drog, njegova žena Palmira pa se je samo močno udarila v trebuh, zaradi česar se bo morala zdraviti dva tedna.

Alasio so nemudoma odpeljali v bolnišnico, kjer pa so si zdravniki pridržali prognozo.

Umrli marešalo zapušča troje otrok.

Namesto «devetice» enonadstropni avtobusi

Kot poročamo na drugem mestu, je včeraj zvečer poslednjič zapeljal skozi mesto tramvaj št. «9». S to vožnjo je s tržaških ulic izginil poslednji tramvaj, toda medtem, ko so doslej ukinjene tramvaje na raznih progah zamenjali navadni avtobusi in filobusi, bodo tramvaje na progi št. «9» danes zamenjali posebni enonadstropni avtobusi, ki so dospeli naravnost iz Anglije, kjer jih je kupilo tržaško podjetje. Dva taka avtobusa vidite na naši sliki, ko se na Trgu Goldoni simbolično srečujeta s tramvajem št. «9». Potniki se bodo tako lahko danes prvič v Trstu vozili skozi mesto z enonadstropnimi avtobusi, poleg tega pa jih čaka danes še drugo prijetno presenečenje. Občinska uprava bo namreč tistim potnikom, ki bodo vstopili na te avtobuse na Trgu Goldoni med 10. in 11. uro, poklonila v spomin posebno značko, ki ne bo imela le zgodovinsko temveč tudi materialno vrednost, saj bo pozlačena. Spričo deficitnih blagajn naše občine si ni težko predstavljati, da je sredstva v ta namen dalo na razpolago londonsko podjetje, ki je avtobuse prodalo tržaški občini in ki je isto, ki je take avtobuse prodalo tudi Sarajevu. Poleg posebnega posvetila, bo na znački zabeležen tudi današnji datum.

AVTOMOBILSKA OCENJEVALNA VOŽNJA 70

Slovensko gospodarsko združenje iz Trsta priredi dvodnevni izlet na Bled, združen z družabnim večerom v luksuznem Golf hotelu. SGZ vabi vse gospodarske operaterje in prijatelje iz naše dežele, da se izleta, ki bo na sporedu 25. in 26. aprila, udeleže v čim večjem številu.

Prijave sprejemajo v uradnih urah na sedežu Slovenskega gospodarskega združenja v Trstu, Ul. F. Filzi 8, tel. 37-808 in sicer le do 11. aprila 1970.

✚

Sporočamo žalostno vest, da nas je za vedno zapustil naš dragi

KARLO RAVBAR

Pogreb nepozabnega pokojnika bo danes, 1. t.m. ob 14.30 uri iz mrtvašnice glavne bolnišnice naravnost na repentabrsko pokopališče.

Žalujoča žena in otroci, brat, sestra in drugo sorodstvo

Primarja Impresa Zimolo

Balet, izrazni ples in glasba - v četrtek, 9. aprila v Kulturnem domu

MEDTEM KO SO V SKLADIŠČU ŠT. 13 ŠE VEDNO GASILCI

Šele čez 10 dni znani rezultati preiskave o požaru v koprski luki

Velika solidarnost med delavci kolektiva in prva pomoč zainteresiranih podjetij - Urejanje notranjih problemov - Vprašanje blagovne izmenjave z obmejnimi področji

Položaj v koprski Luki se po dveh dogodkih, ki sta prizadela kolektiv, to je po prekinitvi dela in po požaru, počasi normalizira. V skladišču št. 13 še zmeraj dežurajo gasilci, ker se še zmeraj pojavljajo manjša žarišča. Škoda bo še večja, kot so prvotno računali in bo presegla dve in pol milijardi novih dinarjev.

Medtem pristojni organi z vso intenzivnostjo nadaljujejo preiskavo o vzokih požara. Žadeva je dokaj zapletena, saj je objekt skoraj v celoti pogorel, Morda bo potrebnih celo 10 dni, preden bodo lahko dali v javnost rezultate preiskave.

V Luki so zdaj vsi napori usmerjeni v to, da bi se odpravile posledice zadnjih dogodkov. Bilo je več sestankov upravnega vodstva in samoupravnih organov ter družbeno političnih organizacij. Vsepovsod je čutiti veliko voljo, da se čimprej ublaže materialne posledice. Mnogi delavci so pokazali pripravljenost delati v več izmenah. Oglasili so se tudi komitenti luke, ki nameravajo v najkrajšem času poravnati svoje finančne obveznosti do luškega kolektiva.

Prišlo pa je tudi do drugih oblik solidarnosti z Luko. Tako je koprska filiala Transpeda dodelila pomoč v znesku milijon starih dinarjev, kolektiv Jugoinšpekta v Kopru pa je sklenil odstopiti enodnevni zaslužek vseh zaposlenih kot pomoč pri odstranjevanju posledice požara. Omenimo naj nadalje še pismo kolektiva Javnih skladišč iz Ljubljane, ki je obljubil pomoč v kadrih in mehanizaciji.

Na raznih sestankih so tudi predlagali, da bi vsi zaposleni opravili približno dva dni prostovoljnega dela. Delavski svet je sklenil nagraditi s 150 novih dinarjev vse tiste člane kolektiva, ki so se najbolj požrtvovalno borili proti požaru. Hkrati je delavski svet izrekel zahvalo vsem gasilskim ekipam, ki jim je uspelo v kratkem času lokalizirati požar. Pri tem so zlasti poudarili pomoč tržaških gasilcev, katerim se bo v Trstu še posebej zahvalila delegacija Luke.

Organizacija Zveze komunistov v Luki se bo še posebej zavzela za reševanje raznih internih slabosti. Tu gre predvsem za utrjevanje samoupravljanja, za izboljšanje organizacije dela, za izboljšanje kadrovske strukture, kakor tudi za izboljšanje delovnih in življenjskih razmer. Nedvomno bo potrebno temeljito pretresti investicijsko politiko, saj so pretirana vlaganja ob zaostrenih kreditnih pogojih povzročila težave ne samo na področju osebnih dohodkov, ampak tudi pri reševanju stanovanjske stiske, bolj urejene prehrane, boljših pogojev za delo. Večja skrb za človeka bo namreč tudi odpravila dokaj visoko fluktuacijo in druge slabosti.

Predstavniki zvezne ter republiških gospodarskih zbornic so se v Kopru pogovorili o blagovni izmenjavi med obmejnimi področji Jugoslavije ter Italije, Avstrije, Madžarske, Romunije, Bolgarije in Albanije. Na osnovi obmejnih trgovinskih sporazumov znaša blagovna izmenjava Jugoslavije s temi državami 5 odstotkov celotne jugoslovanske blagovne izmenjave. Zlasti razvit je obmejni blagovni promet z Italijo, medtem ko je z vzhodnimi sosedami šele v razvoju.

Na sestanku v Kopru so menili, da potrebuje Jugoslavija prožnejši zunanjetrgovinski sistem. Maloobmejni promet bi namreč morali izvzeti iz splošnega zunanjetrgovinskega režima in mu dati več ugodnosti. Zlasti so se zavzeli za hitrejši razvoj maloobmejne trgovine z Italijo. V zvezi s tem pripravljajo tudi ustanovitev grupacije gospodarskih organizacij, ki delajo na osnovi tržaškega in goriškega sporazuma.

Tatinska ciganka

Da nima mlada ciganka nobenega namera kupiti njenih rož, se je 71-letna Rosa Bortolotti vd. Granduc iz Ul. Metastasio zavedla, ko je spoznala, da ji je dekletce spretno ukradlo z njene stojnice v Istrski ulici na vogalu z Ul. della Pace denarnico s ključi in nekaj denarja. Bortolottijeva je zadevo seveda prijavila policijskim organom, ki so poslali na kraj dva podčastnika. Na podlagi opisa dekletca sta policaja kaj kmalu imela pred seboj ciganko, ki je tako po postavi kot po živobarvni majici popolnoma odgovarjala tatici. 13-letno D. C., so dohiteli blizu klavnice pri Sv. Soboti. Jasno je, da je dekletce zanikalo vsakršno krivdo, še posebno, ker ji v bisagi niso našli ničesar takšnega, kar je pripadalo okradeni Bortolottijevi. Toda agenta nista popustila. Zaprosila sta za pomoč članico ženske policije, ki je ciganko temeljiteje pregledala in potegnila iz modrčka skoraj vse, kar je okradena prodajalka cvetja navedla v prijavi policiji. Pod težo dokazov je morala mlada tatica priznati dejanje in je tudi pokazala kam je vrgla denarnico.

Nesreča v tovarni

S prognozo okrevanja v 15 dneh so včeraj sprejeli na nevrokirurške oddelku 51-letno čistilko Giuseppino Celin por. Girone iz Ul. Pirandello 9. Ženska, ki ima precejšnjo rano na glavi in možganski pretres, je pojasnila, da se je malo pred 11. uro ponesrečila med delom v tovarni Stock v Ul. Montorsino.

NA DELU JE SPRETEN VLOMILEC

ZOPET VELIK PLEN TATOV V STANOVANJU

Poleg denarja v gotovini, je neznanec odnesel tudi večjo količino zlatih in drugih kovancev v skupni vrednosti 1.300.000 lir

V ponedeljek popoldne, ko se je vrnil iz bolnišnice, kjer ima ženo na zdravljenju, domov, je 63-letni Rudolf Husu spoznal, da so neznanci vlomili v njegovo in hčerino stanovanje u Ul. Pietà 24. Kaj so tatovi odnesli, ni mogel ugotoviti, ker ni bilo doma njegove hčere Viole Husu por. Obersnel. Zadevo pa je vseeno prijavil policijskim organom, ki so uvedli preiskavo v upanju, da bodo kje našli prstne odtise, medtem ko so drugi agenti hoteli vedeti od Husuja in njegove hčerke, ki se je med tem vrnila domov, kaj pravzaprav progreša.

Že po bežnem pogledu v omaro je Obersnelova ugotovila, da so ji tatovi odnesli leseno skrinjico, v kateri je hranila zlatnino ter 200 tisoč lir v gotovini, ki jih je imela skrite med perilom.

Tatovi so prebrskali tudi po sobi 13-letnega sina Obersnelovih, Adriana, in mu pobrali hranilnik z 28 zlatnimi avstro-ogrskimi novci, 50 srebrnimi kovanci itd. Med drugim so fantu odnesli nekaj srebrnih 500-lirskih bankovcev z Dantejevim portretom, nekaj poldolarskih kovancev s Kennedyjevo glavo in podobno. Verjetno pa so tatovi fanta najhuje prizadeli s tatvino dveh zlatih in ene bronaste kolajne, ki si jih je pridobil na smučarskih tekmovanjih.

Ker se verjetno niso zadovoljili s plenom, so pogledali še v kuhinjo, kjer so našli nadaljnjih 200.000 lir in jih spravili v žep. Nerazumljivo pa je, da so odnesli s seboj tudi . . . davčno polo.

Tatovi ki so Obersnelovim povzročili 1.300.000 lir škode, za katero niso zavarovani, so verjetno najprej preplezali zid in tako prišli v notranjost vrta, kjer so našli izvijač in z njim odprli vhod.

PO ZAPORI ZA NOVE EMIGRANTE

Bodo švicarski omejitveni ukrepi vplivali na emigracijo v Benečiji?

Dežela mora narediti vse, da zagotovi delovni sili iz Beneške Slovenije dovolj delovnih mest doma

Švicarska zvezna vlada je izdala z veljavnostjo od 20. marca letos, zaporo za nove emigrante, ki prihajajo na delo v Švico. Sleherni novi emigrant, ki pride na delo v Švico mora dobiti posebno švicarsko dovoljenje za delo. Ta dovoljenja pa bo švicarska vlada izdajala tako, da bo gledala na celotno število emigrantov v Švici. Pri šestih milijonih švicarskega prebivalstva je bilo ob koncu 1969 971 tisoč tujcev. Od teh jih je bilo 531.504 Italijanov.

V Švico odhajajo zadnja leta tudi emigranti iz Beneške Slovenije, ne samo moški, ampak tudi ženske. Nekatere naše ženske delajo v gostinstvu kot sobarice, druge pa v tovarnah čokolade. Moški delajo največ pri gradbenih delih, pri gradnji velikih električnih central v švicarskih hribih. Nekaj jih je prišlo v tovarne, v mesta v razne obrtne poklice. Raztreseni so po vsej Švici, največ v nemškem delu Švice, nekaj v francoskem a še najmanj jih je v italijanskem delu, v Ticinu.

Pred tremi leti so slovenske občine Beneške Slovenije dajale naslednje število emigrantov v Švico: Brdo 135, Tipana 120, Špeter 129, Sovodnje 108, Sv. Lenart 60, Podbonesec 40, Dreka 40, Grmek 40, Srednje 38, Rezija 40. Seveda je bilo v emigraciji še več naših beneških Slovencev, ki se niso javili, da so odšli na delo. V zadnjem času pa je število švicarskih emigrantov precej prekoračilo tisoč.

Kdor letos ni šel pred 20. marcem v Švico, se bo zdaj le s težavo zmuznil, ker jih bodo na meji švicarski obmejni organi ustavljali in terjali od njih posebno dovoljenje, ki ga pa doslej še nihče nima, ker je švicarska vlada komaj te dni izdala odlok o omejitvah tujih delavcev v Švici.

V Švico prihaja veliko število tujih delavcev, jo pa tudi zapušča, saj računajo, da je takih tujih delavcev okoli 80.000. Pa tudi sicer si tuji delavci pogosto prebirajo službe in celo poklice, zapuščajo podjetja, se selijo iz kantona v kanton ali pa sploh gredo v bližnje industrijske države. Da bi zavrli fluktuiranje tujih delavcev po Švici, smejo tuji delavci zapustiti en kanton šele po treh letih zaposlitve v njem.

Letos oktobra bodo švicarske oblasti presodile, koliko je globalno število tujih delavcev v posameznih kantonih, koliko jih je že zapustilo Švico in bodo dovolile vstop novim 20.000 tujim delavcem. Vse te nove omejevalne ukrepe je ukrenila švicarska zvezna vlada pod vplivom švicarskega poslanca Schwarzenbacha, ki uprizarja prave demagoške gonje proti tujim delavcem, ki bi po njegovem mnenju njihov odstotek ne smel preseči 10 odst. ali približno okoli 600.000. Ker pa je ogromna večina tujih državljanov italijanska, so najbolj prizadeti z novimi ukrepi Italijani in seveda tudi beneški Slovenci kot italijanski državljani. Koliko bodo konkretno trenutno prizadeli novi švicarski ukrepi tudi beneške Slovence? Po našem mnenju ne mnogo. Beneška Slovenija že tako nima posebno velikega mladega naraščaja, ker so že mnoge družine v emigraciji, da se doma v Beneški Sloveniji le malo ljudi poroči in se jih še manj doma rodi. Novih emigrantov Švica sedaj na pomlad ne bo sprejemala, velika večina emigrantov iz Beneške Slovenije pa že dela v Švici. Le dela ne bodo mogli izbirati in se seliti po Švici iz kantona v kanton. To pa ni še tako hudo.

Trenutno se torej našim emigrantom v Švici ni treba bati, da bi jih Švica izgnala, pač pa bodo imeli določene težave novi emigranti.

Laže se bo italijanskim izseljenskim oblastem boriti z omejevalnimi ukrepi, ki izvirajo iz odpora določene švicarske javnosti proti previsokemu številu tujih, posebno italijanskih delavcev, kot pa bi bilo v primeru gospodarske stagnacije, recesije ali pa celo gospodarske krize. Takšne nevarnosti za sedaj ni na vidiku. Pokrajina kot je Beneška Slovenija, kot tipična emigrantska zemlja pa mora biti zmerom pripravljena, da se na daljšo dobo tudi zavre gospodarski razvoj v visoko industrializiranih državah Zahodne Evrope, ki sprejemajo italijanske delavce. Doma ne smejo naši ljudje podreti za seboj vseh mostov, pač jim življenjska previdnost veleva, da skušajo ohraniti v svojih vaseh po svojih starejših sorodnikih, starših, bratih in drugih, da jim ostane dediščina, njihovi domovi in posestva in pa tudi, da se v Beneški Sloveniji kot sploh v furlanskih hribovskih krajih razvijajo vse panoge modernega življenja in udejstvovanja: domača industrializacija, turizem in kmetijstvo z vsemi infrastrukturami, ki jih je dolžna tem krajem dežela.

ŠOLARJI!

Veliko nagradno akcijo zbiranja odpadnega papirja v Sloveniji, od 1. aprila do 31. maja, organizira

DINOS LJUBLJANA

PODJETJE dinos

skupaj z KB in ZPMS

Pionirji! Vključite se v akcijo in tekmujte za najboljša mesta. Poleg visokih odkupnih cen vas čakajo še denarne in praktične nagrade.

Pri zbiranju papirja ne pozabite na varčevanje!

EP SUPERMARKET LJUBLJANA

ZA SPOMLADANSKO SEZONO

- novi spomladanski modeli plaščev, kostimov
- klasični in športni moški suknjiči V KOZJEM IN SVINJSKEM VELURJU, NAPA TER LAK USNJU
- OKRASNE BOBICE iz KUNE in NERCA v različnih barvah

OBOGATITE SVOJO GARDEROBO

Goriško-beneški dnevnik

KORISTEN SOCIALNI UKREP

V Ul. Baiamonti bodo zgradili nov in moderen socialni center

V njem bodo tudi ustrezne delavnice za ponovno vključitev in delo tistih, ki imajo za to možnost in voljo

Med načrti, ki jih ima občinska uprava v Gorici na osnovi skupnega programa levega centra, je tudi popolna preureditev in modernizacija občinskega doma za onemogle v Ul. Baiamonti. Stara in dotrajana stavba že davno ne ustreza več svojemu namenu in dejanskim potrebam tistih, katerim je bila namenjena. Res je v zadnjih letih zrasel v Ločniku nov in dovolj obširen dom onemoglih, vendar ta kljub svoji modernosti ne more zadostiti vsem potrebam.

To velja zlasti za tiste občane, ki imajo še kakšno možnost, da se vsaj z občasnim delom vključijo v aktivno človeško skupnost, dočim služi dom v Ločniku predvsem v resnici onemoglim upokojencem, ki take možnosti nimajo več. Zato naj bi v Ul. Baiamonti, kjer bodo postopoma podrli sedanje stavbe in na njihovem mestu postavili nove, zrasel po že pripravljenih načrtih moderen socialni center, ki naj bi nudil moralno in socialno pomoč tistim, ki jo bodo tam iskali. To velja zlasti za bivše zapornike, ki se želijo ponovno in koristno vključiti v človeško skupnost, za bivše alkoholizirance in bolniške konvalescente, ki bi se radi s svojim delom vključili v proizvodnjo.

V ta namen nameravajo v modernem zavetišču urediti ne samo menzo, spalnice in druge podobne prostore, ampak tudi prostore za shajališče, čitalnico (kjer že prejemajo tudi naš Primorski dnevnik); dalje bodo uredili tudi razne laboratorije v katerih bodo prebivalci doma našli primerno zaposlitev in zaslužek, ki jim bo izboljšal njihove življenjske pogoje. Tam se bodo lahko zaposlili tudi deloma neuravnoveseni ljudje, ki se bodo pod vodstvom socialnega skrbstva in njegovega osebja lahko koristno vključili v aktivno družbo ter se tako zopet usposobili za normalno, ali vsaj skoraj normalno življenje.

Kot rečeno je občinska uprava iz Gorice pod vodstvom odbornika za zdravstvo in higieno dr. Tomasicha že izdelala ustrezne načrte za postopno podiranje in ponovno izgradnjo novih večjih objektov tako, da ne bo treba naenkrat izseliti vseh tistih, ki sedaj živijo v domu ter niti ne bi imeli kam iti. Ko pa bo ves načrt izveden, za kar bo verjetno treba nekaj let, bo Gorica dobila zopet eno ustanovo več za svoje najbolj potrebne občane in bo preko nje opravljala važno in koristno socialno vlogo.

Delitev bencinskih bonov v Tržiču

Danes začenjajo v Tržiču razdeljevati bone za bencin proste cone. Razdeljevanje bo trajalo vsak delavnikih od 9. do 11.30 do 15. maja.

DANES ZVEČER OB 18.30

Dodaten dnevni red za sejo občinskega sveta v Gorici

Glavna točka je nedvomno razprava o statutu za zavod Lenassi

Kot smo že najavili, bo danes zvečer ponovna seja občinskega sveta v Gorici z začetkom ob 18.30, da bi nadaljevali z obravnavo številnih točk dnevnega reda, ki so ostale še nerešene, ker so bili svetovalci zaposleni z razpravo ob organiku občinskih uslužbencev in občinskega obračuna za 1970, ki so jih v 10 zasedanjih srečno zaključili.

Glavna točka bodočih obravnavanj bo nedvomno novi statut občinskega zavoda Lenassi, ki ga morajo spraviti v pristan še pred zapadlostjo mandatne dobe sedanje uprave, ki je tudi že zelo blizu svojemu zaključku. K omenjenemu dnevnemu redu pa je občinski odbor dodal še nov dodatni dnevni red na katerem je še kar 39 točk. Med temi so številni ukrepi odbora, ki jih mora potrditi občinski svet, nekaj ukrepov za občinsko toponomastiko, prispevki raznim kulturnim in drugim ustanovam, med katerimi je tudi prispevek športnemu društvu Juventina iz Štandreža. Na dnevnem redu so nadalje številni ukrepi, ki se tičejo občinskih uslužbencev in še nekaj drugih splošnega značaja.

Avtobus za Štandrež vozi sedaj do Pilošč

Uprava mestnih avtobusov v Gorici sporoča, da so od včeraj 31. marca podaljšali vožnje na mestni progi št. 1 za Štandrež do novih hiš na Pilošču. S tem v zvezi velja na tej progi od 31. marca dalje naslednji urnik:

Ob delavnikih — Odhod s Svetogorske postaje: * 5.20; 11.41; ** 13.25; 18.26; 20.00 — ○ 21.25.

Odhod s Pilošč: * 6.13; 7.44; 7.55; 12.02; * 14.13; 18.48 in 20.20.

* Vozi do tekstilne tovarne v Sovodnjah. Ob sobotah vozi ob 13. (namesto ob 13.25).

○ Ob sobotah ne vozi.

Ob nedeljah — Odhod s Svetogorske postaje: 12.43; 14.33; 17.24; 18.45; 21.40.

Odhod s Pilošč: 13.02; 14.53; 16.05; 17.44; 19.05.

Stavke tekstilcev

Trije tekstilni sindikati CGIL, CISL in UIL so tudi za ta in naslednji teden proglasili več stavk tekstilcev v tovarnah v Podgori in Zdravščini.

V Podgori bodo danes, 1. aprila stavkali delavci in delavke prve izmene od 9. do 10.30, dnevni delavci od 9.30 do 10.30 in delavci druge izmene od 18. do 19.30. Jutri bodo delavci vseh izmen stavkali 24 ur, in sicer od 6. ure v četrtek do 6. ure zjutraj v petek.

V tovarni Intes v Zdravščini stavkajo danes vsi delavci od 6. ure zjutraj do 6. ure jutri. V četrtek, 2 aprila stavkajo delavci prve izmene od 9. do 11. ure, druge izmene od 15. do 16. ure in zadnjo uro. Nočna izmena stavka zadnji dve uri.

V Dolu je zavozil s ceste

Sinoči, nekaj po 19. uri, so pripeljali v splošno bolnišnico v Gorici 19-letno študentko Fulvio Cervone iz Gorice, Korzo Italija 45 in 21-letnega študenta Cirà Di Data iz Gorice, Ul. Margotti 9. Dekle so pridržali za deset dni na zdravljenju zaradi udarca na lobanjo in prsni koš ter drugih poškodb. Fantu pa so nudili prvo pomoč za udarce na levi rami in zapestje ter bo okreval v osmih dneh.

Oba sta se peljala z Di Datovim topolinom skozi Dol in pri finančarski vojašnici pri Devetakih je fant izgubil kontrolo nad vozilom ter zavozil s ceste.

Razstave

V kavarni Teatro razstavlja do 11. aprila tržaška slikarka Ines Zelesnich 25 slik. V glavnem gre za krajine in cvetlice.

Kino

CORSO. 16.30: «I girasoli», Sofia Loren in Marcello Mastroianni. Ital. barvni film.
VERDI. 17.00: «Luna zero due», G. Olson, W. Mc Kell. Ameriški barvni film.
MODERNISSIMO. 17.30: «Quella moda», Marlon Brando in E. Marguez. Ameriški barvni film.
VITTORIA. 17.15: «La calda pelle» E. Martilli in A. Karlna. Italijanski film; mladini pod 18. letom prepovedan.
CENTRALE. 17.15: «Mezzanotte d'amore», R. Power in Al Bano. Italijanski barvni film.

Tržič

AZZURRO. 17.30: «Montecristo 70» P. Barge. Kinemaskop v barvah.
EXCELSIOR. 16.00: «Testa o croce». Barvni film western.
PRINCIPE. 17.30: «Roseanna», J. Petre in M. Tolan. Kinemaskop v barvah.

Nova Gorica

SOČA (Nova Gorica): «Peterica z pekel», ital. barvni — ob 18. i 20. uri.
DESKLE: «Dnevnik žene v belem» ob 20. uri.
SEMPAS: Danes zaprto.
KANAL: Danes zaprto.
SVOBODA: «Prva izkušnja», fran barv. — ob 18. in 20. uri.
PRVAČINA: Danes zaprto.
Kino RENČE: Danes zaprto.

DEŽURNI LEKARNI

GORICA

V Gorici je danes ves dan in ponoči, dežurna lekarna D'UDINE Trg S. Francesco 5 — tel. 21-24.

TRŽIČ

Danes ves dan in ponoči bo v Tržiču odprta lekarna «Al Redentore» dr. Emer de Nordis, Ul. Roselli 23, tel. 72-340.

ŠTEVILO PREBIVALSTVA JE USTALJENO

Počasno večanje porabe plina-metana vode in električne energije v Gorici

Le boljši gospodarski pogoji so pripomogli k večanju porabe električne energije - V zadnjem času uporabljajo metan - Metanovod naj bi razširili tudi na druge goriške občine

Gorica ni doživela v povojnem času izrednega dviga prebivalstva. Nasprotno, prebivalci so se izseljevali v Avstralijo, v razna industrijska mesta severne Italije ali pa v bolj razvite evropske države. Edinole tržiško področje beleži, zlasti v zadnjih letih, porast prebivalstva, ki se koncentrira v trikotniku Tržič -Ronke-Štarancan. Tu se število prebivalstva naglo viša ker so večje možnosti za zaposlitev in to povroča občinskim upraviteljem hude skrbi zaradi pomanjkanja stanovanj, šol, zdravstvenih naprav. Predvidevajo, da bodo v Tržiču čez nekaj let potrebovali nekaj tisoč delavcev, tehnikov in uradnikov. Ker ni na mestu delovne sile, bo morala ta priti od drugod in takrat se bodo zgoraj navedene težave še povečale.

V Gorici pa je število prebivalstva skoro vedno enako. Ljudje, zlasti mladi izobraženi ljudje se izseljujejo, na njih mesto pa prihaja kaka družina s slovenskega ali s furlanskega podeželja, katerega člani imajo v mestu svoje delo. V aprilu 1967 smo imeli v Gorici 43.573 stalnih prebivalcev, v istem času 1968 jih je bilo 43.553, lani v aprilu pa jih je bilo 43.701.

Gradijo se nove hiše, vendarle število prebivalstva ostaja na isti ravni. Zaradi tega je tudi potrošnja raznih potrebnih stvari in dobrin vedno na isti ravni. Le boljše gospodarske razmere prebivalstva dovoljujejo tu pa tam večjo potrošnjo.

Oglejmo si danes kakšna je potrošnja vode, plina in električne energije. Razdeljevanje teh ima v režiji mestno podjetje vendar kar se tiče elektrike imamo na razpolago samo podatke, ki se nanašajo na tiste dele goriške občine, ki ležijo na desni strani Soče. V Šentmavru, na Oslavju, v Pevmi, v Podgori in v Ločniku ima razdeljevanje električne energije v režiji drzavno podjetje ENEL.

V aprilu 1967 je bilo v goriški občini 12.357 koristnikov vode, 25.281 koristnikov električne energije, 7.168 koristnikov plina. V aprilu 1968 so se številke za malenkost premaknile navzgor: 12.638 koristnikov vode, 26.078 koristnikov električne energije, 7.340 koristnikov plina. V razdobju od aprila 1968 do aprila 1969 pa smo zabeležili večji porast: koristnikov vode je bilo 12.883, električne energije 26.981, plina 7.541. V dveh letih so torej namestili nekaj več kot petsto števcev za vodo, 1700 števcev za električno energijo in skoro štiristo števcev za plin. V glavnem so to nove stavbe in nove trgovine. Število električnih števcev je zelo veliko v primerjavi z drugimi, ker gre pri vsakem novem stanovanju za najmanj dva števca (za navadno električno energijo in za takoimenovano industrijsko), v trgovinah pa nameščajo običajno samo električne števce, ne potrebujejo niti vode niti plina.

Že v začetku tega članka smo ugotovili, da se ni prebivalstvo kdovekaj povečalo. To nam potrjujejo tudi podatki o porabi vode, plina in električne energije. V aprilu 1967 so porabili 674.264 kubikov vode, v aprilu 1969 pa celo nekaj manj: 663.672 kubičnih metrov. Negativna razlika gre vsa na račun mestne občine, ki je v istem mesecu leta 1967 porabila 66.784 kubikov, v istem mesecu lani pa samo 52.349 kubikov. To pomeni, da je občina štedila z vodo. Za malenkost pa se je v tem razdobju povečala porabe vode v privatnih stanovanjih.

Povečala pa se je poraba električne energije (ponavljamo, da se podatki o elektriki nanašajo samo na desni breg Soče). Od 5.587.644 kilovatnih ur v aprilu 1967 smo šli na 5.906.195 kilovatnih ur v lanskem aprilu. Za potrebe javne razsvetljave so porabili v aprilu 1967 261.922 kWh v lanskem aprilu pa 277.082 kWh.

Tudi poraba plina se je v dveletnem razdobju povečala. Od 487.095 kubičnih metrov v aprilu 1967 je šla potrošnja na 515.355 kubikov v lanskem aprilu.

Ker so se lani povezali na metanovod in ker uporabljamo sedaj v naših hišah metan, ki ima večjo kalorično moč od prej uporabljenega plina, predvidevajo, da se bo poraba metana v prihodnjih letih precej povečala tudi v industrijske namene. Tako bo verjetno padla potrošnja električne energije. Metan je namreč cenejši od elektrike.

V zadnjem času si odgovorni ljudje precej prizadevajo, da bi metanovod razširili tudi v okoliške občine. Ker posamezne občine ne bodo mogle posamezno režirati te naprave, bi bilo pravilno, da bi to prevzel nekak konzorcij ali pa podjetje, ki je na tem področju specializirano. Nekateri so mnenja, da bi bilo treba v ta namen ustanoviti nov konzorcij, ki bi skrbel za prodajo metana na področju naše pokrajine. Drugi, uvidevnejši, pa menijo, da ni koristno ustanavljati nove konzorcije. Morda bi bilo najboljše, da bi kar goriško mestno podjetje, ki že deli metan v Gorici, to je na področju kjer živi tretjina celotnega prebivalstva pokrajine, delilo metan tudi v drugih občinah, če ne v vseh vsaj v slovenskih in furlanskih občinah gradiščanskega in krminskega ter goriškega okoliša. Razdeljevanje metana na področju tržiškega okoliša pa naj bi prevzel tamkajšnji konzorcij.

Več letalskih poletov v Ronkah

Z današnjim dnem je stopil v veljavo povečan letalski promet v Ronkah s tremi novimi popoldanskimi poleti:

Letalo «DC 9» odhaja ob 14.50 proti Rimu; letalo, «Fokker 27» ob 17.50 v Milan in letalo «Fokker» ob 14.15 za Benetke. Skupno imajo sedaj v Ronkah 12 dnevnih poletov, ki so povezani z državnimi in mednarodnimi progami.

Vabilo prosvetnim društvom

Slovenska prosvetna zveza v Gorici lepo naproša odgovorne odbornike pri prosvetnih društvih na Goriškem, ki so prejeli vprašalno polo, naj jo čimprej izpolnjeno vrnejo.

Ponoči je padel s kolesom

Včeraj zjutraj so sprejeli v splošno bolnišnico v Gorici za 10 dni na zdravljenje 31-letnega Giorgia Zorzina iz Romansa, Ul. Lantieri, ki so mu ugotovili zlom gležnja na levi nogi. Mož je povedal, da se je okrog 1.30 ponoči peljal s kolesom od Frate proti Romansu, ko se je vračal domov ter pri tem padel in dobil navedene poškodbe.

Dojenček umrl zaradi zadušitve

Iz neznanih vzrokov, verjetno pa zaradi zadušitve, je v Tarčetu pri Podbonescu, v Beneški Sloveniji, umrl sin nomadskih kramarjev in lastnikov zabavnega strelišča, star komaj pet mesecev.

Malemu je ime Giorgio degli Innocenti. Bil je brez zavesti v prikolici, v kateri je živela mati z možem in dvema otrokoma. Dojenčku je bila dala mleka ob zori, malo po šesti uri, nato pa ga je pustila spati. Dve uri pozneje je pokukala v prikolico in zaslutila, da se je dogodilo nekaj strašnega, ko ni slišala umirjenega dihanja svojega otroka. Z možem ob strani in umirajočim, morda pa že mrtvim dojenčkom v naročju, je stekla v bližnji bar in zaprosila za zdravnika. Lastnik bara je bil mnenja, da bi bilo treba odpeljati otroka v najbližjo bolnišnico, saj je bilo kazno, da umira.

Res je zdravnik, ki je prihitel nekaj minut pozneje, lahko samo ugotovil otrokovo smrt zaradi zadušitve. Vsaj tako zaenkrat domneva, točnejši vzroki dojenčkove smrti pa bodo znani šele po obdukciji.

V Štandležu je zavozil s ceste

Včeraj okrog 16. ure so poklicali goriške gasilce v Štandrež, kjer je v Ul. Fermi v industrijski coni zavozil svoj avto s ceste 35-letni dr. Armando Zandomeni iz Sanpiera ob Soči. Gasilci so z žerjavom postavili vozilo zopet na cesto, šoferja pa so odpeljali v splošno goriško bolnišnico. Tam so mu ugotovili udarec v lobanjo, številna odrgnjenja in druge poškodbe ter so ga pridržali za deset dni na zdravljenju. Karabinjerji iz Gorice so ugotovili tudi precej škode na vozilu.

VESTI IZ DOBERDOBA

Uradna otvoritev župnijske dvorane in športnega igrišča

Slovesnosti so se udeležili predstavniki posvetnih in cerkvenih oblasti - Popoldne je bil v dvorani pester kulturni spored

Tradicionalni praznik velikonočnega ponedeljka je imel tokrat v Doberdobu še svoj poseben pomen, saj so ta dan uradno otvorili novo župnijsko dvorano za potrebe katoliškega prosvetnega društva «Hrast» iz te vasi. Svečanosti se je med številnimi predstavniki krajevnih oblasti, med katerimi naj omenimo poslanca Marocca, prefekta dr. Sgango, kvestorja dr. Chinnija, deželnega svetovalca dr. Stoko, odv. Sfiligoja, didaktičnega ravnatelja dr. Brešana itd. udeležil tudi goriški nadškof Cocolin, ki je maševal v slovenščini in tudi pozdravil prisotne v slovenščini in italijanščini.

Po maši je bila uradna otvoritev nove dvorane, ki je zgrajena v bližini župnišča pri cerkvi sv. Martina in poleg nje je urejen tudi športni prostor na prostem. Pri slovesnosti je bilo tudi več slovenskih prelatov iz Gorice. V imenu društva «Hrast» je goste pozdravil dr. Maks Gergolet, ki je poudaril važnost kulturnega doma, ki so ga ta dan otvorili, za domačine in za slovensko kulturno dejavnost na Krasu, zlasti za mladino ter se je zahvalil zlasti vsem tistim, ki so na kakršen koli način prispevali k realizaciji tega objekta.

Popoldne ob 14.30 so se na novem igrišču začele odvijati športne tekme v raznih panogah; nekaj po 16. uri pa se je začel v dvorani kulturno-folkloristični program, pri katerem so nastopili poleg zbora «Hrast» iz Doberdoba, še mladinski zbor iz Doberdoba, «Fantje izpod Grmade» ter zbor M. Filej iz Gorice. Dramska skupina iz Štandreža in šolarji iz Doberdoba so podali dva krajša prizora; za folklorni del pa je poskrbela skupina «Olimpije» iz Gorice. Ta del se je zaključil z žrebanjem 33 loterijskih dobitkov, katerih srečke so bile že prej v prodaji. Sledila je prosta zabava ob jedači in pijači ter ob zvokih plesnega ansambla, ki je zabaval goste in domačine še pozno zvečer.

podpiraj dijaško matico

NJERS REZSE V LISTU «TARSADALNI SZEMLE»

Problemi gospodarske reforme na Madžarskem

Gospodarska reforma na Madžarskem je prinesla zelo pomembne probleme: rentabilnost podjetja, povečanje delovne storilnosti in proizvodnosti, spodbujanje proizvajalcev, presežek delovne sile itd. Njers Rezse, sekretar centralnega komiteja madžarske socialistične delavske partije, piše o teh vprašanjih madžarske gospodarske reforme v listu «Tàrsadalni szemle». Sestavek objavljamo v močno skrajšanem obsegu:

Za zadnja leta madžarskega narodnega gospodarstva je značilno dejstvo, da se hkrati razvija in prevršča. Toda nastaja vprašanje: ali se v praksi potrjuje naša teoretska teza, da nova gospodarska politika krepi socialistične proizvodne odnose.

Kar zadeva notranji položaj, ni v socialističnem sektorju nikakršnih bistvenih sprememb. Trenutno kaže zadružni sektor nekoliko živahnejši ritem rasti kot državni sektor. To je posledica dejstva, da so mala in srednja podjetja vsekakor prožnejše gospodarske enote kot veliki obrati in da svoje proizvodne sheme in ekonomske metode laže prilagajajo potrebam.

Kar zadeva razvoj socialističnih posebnosti delitvenih razmerij, nam je do zdaj uspelo doseči komaj opazno zboljšavo. Izboljšanje se kaže v tem, da se je pri zaslužkih povečal delež spremenljivega dela plače, predvsem se je povečala udeležba pri dobičku. Kljub vsem problemom moramo poudariti, da udeležba pri dobičku učinkoviteje vpliva na povečanje proizvodnje kot pa višina plače. To je torej pozitiven razvoj, ki ga potrjuje tudi dejstvo, da delovni človek sodeluje v proizvodnih procesih ne samo s svojim delom, marveč tudi kot član svojega delovnega kolektiva. Do zdaj nam še ni uspelo zadovoljivo diferencirati plače in mezde, da bi le-te postale čim ustreznejši odsev ustvarjalnega dela.

Ali je glede zboljšanja učinkovitosti gospodarjenja že prišlo do nekaterih pozitivnih sprememb?

Delovna storilnost se je — če jo presojamo v okvirih celotnega gospodarstva — precej povečala v času od leta 1966 do 1970. Pretežni del porasta proizvedenih novih vrednosti je posledica povečanja produktivnosti družbenega dela. V zadnjih petih letih se je namreč število tistih, ki gospodarijo povečalo za šest do sedem odstotkov, v tem ko se je narodni dohodek povečal za 30 do 32 odstotkov. Torej je bilo več kot tričetrt novo ustvarjenih vrednosti doseženih s povečanjem delovne storilnosti.

Če pa podrobneje razčlenimo položaj v industriji, ki zagotavlja pretežni del narodnega dohodka, in če posebej vrednotimo njene rezultate, bomo videli, da je prišlo do preloma glede povečanja delovne storilnosti v letu 1969 in da je bila to posledica stagnacije v industrijski proizvodnji. Toda reči moramo, da problemi v zvezi s proizvodnostjo v industriji niso novejšega datuma, marveč so bili že prej. Bili so posledica dejstva, da je bila pri nas v poprečju delovna storilnost v industriji nižja kot pa pri poslovnih konkurentih na svetovnem trgu.

S tem problemom so zdaj povezana še nekatera vprašanja vsakdanje proizvodne prakse, ki jih je treba posebej urejati. Bistveno je to, da so jih sprožili v obdobju, ko se načelo «proizvodnje po potrebah» dosledneje uporablja kot prej. Zdaj so se precej zmanjšale možnosti za proizvodnjo blaga «za skladišča», to pa se je pri tako majhnem številu podjetij pokazalo kot negativna stvar proizvodnosti dela. Dejansko lahko imamo seveda to okoliščino za pozitivno ,saj tako vključujemo «navidezno proizvodnost». Toda imamo tudi celo vrsto negativnih dejavnikov.

Eden najbistvenejših je ta, da organizacija procesa proizvodnje ne gre v korak s konkretnimi gospodarskimi nalogami. Na to nas opozarja tudi podatek, da so podjetja zaposlila 100.000 ljudi več, kot so načrtovali.

Bilo pa bi zgrešeno, če bi te probleme urejala namesto vodstev v podjetjih ministrstva z zoževanjem samostojnosti proizvajalcev in s centralističnim izsiljevanjem povečanja delovne storilnosti.

Preostaja nam torej, da gremo po težavnejši poti k povečanju proizvodnosti, to pa je — težiti moramo k povečanju proizvodnje tistih predmetov, ki jih trg najbolj zahteva. Po drugi strani moramo začeti odpuščati stalno in trajno odvečno delovno silo in jo usmerjati v panoge in podjetja, kjer težijo k znatnemu povečanju proizvodnje.

Vprašanje delovne sile je eno najpomembnejših v našem gospodarstvu in je tesno povezano s problemom proizvodnosti.

V zadnjih petih letih se je število zaposlenih povečalo za 50 odstotkov nad načrtovanim poprečjem. Zlasti se je zelo povečalo število zaposlenih v notranjosti, predvsem žensk. Uprave podjetij morajo podpirati zelo ekstenziven razvoj proizvodnje, predvsem zaradi pomanjkanja in zastarelosti strojev in nezadostnih sredstev v skladih za razvoj podjetij. Pri tem se moramo zavedati, da terjata mehanizacija in modernizacija večje investicije kot pa povečanje števila delavcev. Skratka: gospodarjenje je še vedno zelo ekstenzivno, tako kot prej, kljub vse večjemu izčrpanju obstoječih rezerv delovne sile.

Poglavitna smer, ki jo dajejo državni organi, mora voditi k znatnemu zmanjšanju splošnega povpraševanja po delovni sili, pri čemer je potrebno presežke delovne sile v podjetjih odpraviti; to «sproščeno» delovno silo pa usmerjati z območij z majhno proizvodnostjo tja, kjer je proizvodnost večja. Drugače povedano, probleme delovne sile moramo urejati s povečanjem delovne storilnosti. V ta namen bi morali:

— Izdelati sistem ureditve poprečnih zaslužkov tako, da bo povečanje poprečnih zaslužkov delavcev za podjetje ugodnejše kot pa povečanje števila zaposlenih.

— Voditelji podjetij morajo čim odločneje uveljavljati diferenciacijo plač in dohodkov v skladu z opravljenim delom.

— Opustiti je treba licitacijo pri novačenju delovne sile, ki sloni na ponujanju večjih zaslužkov in omogočanju posebnih delovnih pogojev.

Kakšen pa je položaj glede pridobivanja dohodka in kakšni so pogoji za nadaljnji razvoj podjetij? Če to vprašanje obravnavamo s stališča splošnega narodnega gospodarstva v celoti, lahko rečemo, da je ta stvar — vsaj za zdaj — zadovoljiva.

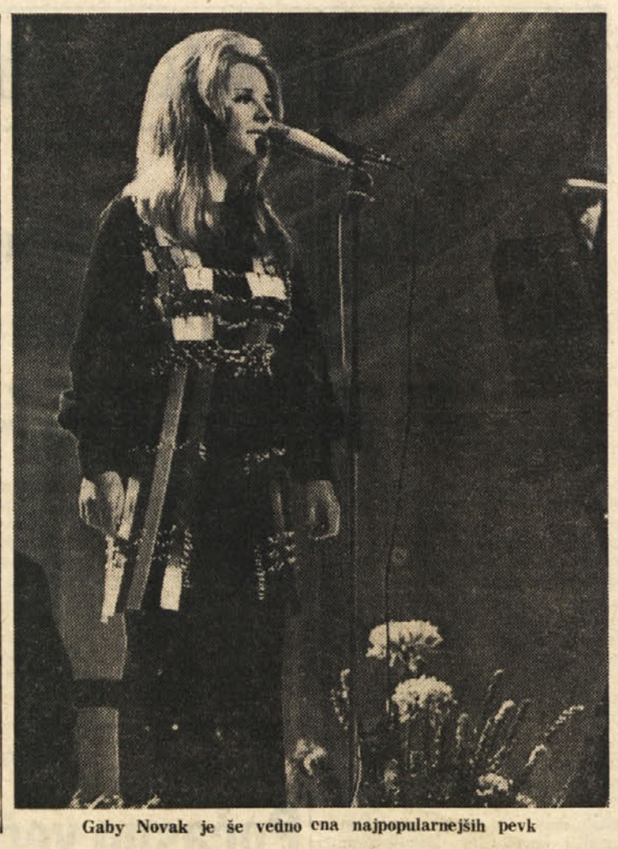

Gaby Novak je še vedno ena najpopularnejših pevk

KAKO SI RAZLAGAJO RAZNA DOGAJANJA

Avtor «Tihega Dona» ne more iz škornjev?

Gre za protislovja ali kaj drugega? - Pismo Stalinu

Kot nekakšen patriarh sprejema Mihail Šolohov, živi klasik iz kozaškega naselja Bjosenske, na svojem domu mlade pisatelje in kolhoznike, katerih prošnje posluša kot njihov poslanec... Ti ljudje prihajajo k njemu v znak spoštovanja in občudovanja, da bi slišali besedo pisatelja, ki zavzema verjetno najvidnejše mesto med vsemi sovjetskimi živimi pisatelji. In tega se Šolohov močno zaveda. Z obal njegovega Dona ga je težko spraviti v Moskvo in zato se v prestolnici pojavlja le ob redkih važnih priložnostih, da bi prisostvoval kakemu pomembnemu sestanku ali imel pomemben govor na kakem kongresu. Ob takih primerih se počuti zelo neprijetno, kar je vidno tudi na njegovem obrazu.

Kaka redka njegova fotografija v časopisih, ki je prav tako redka kolikor so redki njegovi

Mihail Šolohov

obiski bučnim mestom, dokazuje, da se Mihail Šolohov ne izneverja svojim navadam in običajem. Hlačnice njegovih hlač so vedno zataknjene v škornje in človek bi mislil, da ima pred seboj kakega ribiča ali morda traktorista, ki se je posebno izkazal, ne pa znanega pisatelja in narodnega poslanca.

Ko se je konec 1965. leta pojavil pred sovjetskimi in tujimi časnikarji v Moskvi, je menda v Sovjetski zvezi stopil pred ljudi ne da bi imel na sebi škornje. Toda pod jopo je nosil debelo pleteno majico z visokim ovratnikom in iz njegovih svetlo-plavih oči, ki so toliko ruske kolikor je ruski on sam, sta odsevali kmečka lokavost in navihanost. Toda niti takrat niso predstavnikom «sedme sile» predstavili predsednika kolhoza, ki gradi ekonomsko bazo komunizma, pač pa so v tem trenutku predstavljali domačim in tujim novinarjem novega dobitnika Nobelove nagrade za slovstvo.

Tako v njegovem izrazu kot tudi v njegovih kratkih odgovorih na številna vprašanja se je posredno izražalo nekakšno nezadovoljstvo, da so ga, pa čeprav je Šolohov dal tudi neko točno obljubo, ki pa se je ni držal. Obljubil je bil prvo knjigo iz trilogije — epopeje ««Borili so se za domovino». Šolohov ni končal tega dela v prvi polovici 1966. leta in se niti ne čuje, celo sedaj še ne, ko štejemo že 1970. leto, da bo to delo objavljeno vsaj do konca tega leta. In vendar razlogov za to ne smemo iskati v težavah, ki jih Šolohov ima pri svojem pisateljskem delu, saj je znano, da ta odličnik pisatelj, kot vsak dober pisatelj, s težavo piše. Toda ali se morejo zares umetniška dela načrtovati? In to tembolj, ker mora Šolohov paziti na to, da ohrani določeno raven. Posebno veže to Šolohova kot nosilca Nobelove nagrade.

Šolohov verjetno ni nikoli, ko je govoril o svojem delu, točno preciziral svojega pogleda na Sovjetsko zvezo, oziroma, nikoli ni izrecno priznal edino priznane uradne metode — socialističnega realizma. On tega ni želel storiti niti na zgoraj omenjeni tiskovni konferenci, kjer je rekel le to, da je najvažnejša lastnost socialističnega realizma — poštenje. Dodal pa je, da ni proti novatorstvu, pač pa da je glede tega previden, ker je pač previden proti vsemu, kar je modernega.

S to svojo izjavo pa ni Šolohov prišel prvič v protislovje s samim seboj. Nasprotno, Šolohov je večkrat protisloven. Kot pisatelj se je, kot drugi pisatelji Sovjetske zveze, hote ali nehote «opredelil» za socialistični realizem. Njegova metoda pa je bolj blizu klasičnemu realizmu, ki ga srečujemo v svetovni in tudi v stari ruski literaturi in ki je bil nekoč, pred davnim, prav tako moderna struja v primerjavi s prejšnjo.

Očitno je, da je Šolohov, kot donski kozak, takšen v vsem svojem življenju. Prav gotovo je bil srečen, ko je dobil veliko priznanje — Nobelovo nagrado. Da je dobil tolikšno priznanje, je zvedel, ko je bil na lovu. Vest so mu prinesli, ko je nalagal drva na taborni ogenj. Vest mu je prinesel prvi tajnik področnega komiteja KP SZ za Kazakstan, ki so mu iz Moskve naročili, naj z letalom stakne, kjerkoli na prostoru Srednje Azije, Šolohova in naj mu sporoči pomembno vest

Toda Šolohov je kljub vsemu temu, da ga je ta vest razveselila, pred novinarji jasno in glasno poudaril, da je prva tolikšna nagrada ruskemu in sovjetskemu pisatelju prišla nekoliko pozno, po Bunjinu, «človeku brez državljanstva» in Pasternaku, «notranjem emigrantu». Tu je veliki Šolohov namenoma uporabil prefinjeno politično terminologijo, ki je znana iz dobe, za katero ne moremo reči, da bi bila svetla.

Ob času je njegov ožji prijatelj Nikita Hruščov objavil neko pismo, ki ga je Šolohov pisal Josipu Stalinu. Pisatelj je opozoril na katastrofalne posledice zgrešene praktične politike v dobi prisilne kolektivizacije zemlje. Seveda je bila za to potrebna hrabrost. Za mišljenja, izražena v dobi Hruščova ali tudi danes, ni potrebna nobena drznost, razen morda določene doze odgovornosti pred samim seboj, pred svojim imenom oziroma pred slovesom, pred zgodovino. Nekoč, v dobi Stalina pa je bilo nekoliko drugače.

Na 23. kongresu KP SZ je Šolohov med drugim izrazil zaskrbljenost za usodo rib, ki poginjajo v rekah zaradi tega, kar je urbanizacija prinesla s sabo.

Z. Ž.

(Nadaljevanje na 6. strani)

ZANIMIVE UGOTOVITVE GERONTOLOGOV

Zakaj med muslimani toliko-rekorderjev

Higiena veliko pomeni - Prav tako tudi razgibavanje

Srednja človeška starostna doba se je z napredkom medicine zdaljšala. S tem se je zvečalo tudi število starejših ljudi. Vendar to ni dovolj: močno se je razvila veda, ki ji pravimo gerontologija. Ta proučuje bolezni, ki so značilne za starejšo dobo človekovega življenja, ne samo zaradi tega, da bi bilo človeško življenje še daljše, ampak tudi zato, da ne bodo ljudje v poznejših letih samo životarili pač pa da bodo čim več časa aktivni.

Vsakokrat ko beremo o ljudeh, ki so dosegli starostni rekord, nas začudi. Začudi nas predvsem to, da živijo navadno taki ljudi v SZ. Turčiji in Perziji. To ni naključje. Ruski geronotologi menijo, da je človeško telo grajeno za najmanj dvesto let, moderni ritem in nepravilno delovanje organov zaradi premajhnega gibanja, pa to dobro krčita.

Starostni rekorderji, o katerih beremo, so navadno muslimani, islam pa je, še bolj kot ostale religije, skupek navodil za higiensko in zdravo življenje. Kot vemo, je osnovno pravilo v islamu prepoved uživanja svinine in alkohola. Prepovedana so bila tesna oblačila, ki so zaustavljala krvni obtok. Verniki so morali negovati ali čistiti svoje telo, kjer ni bilo vode, s — peskom .Pred molitvijo so se morali umivati; ne samo obraz in roke, temveč tudi noge, ušesa, nos, usta in po temenu.

Najbolj zanimivo je, seveda, pravilo, ki spominja na razgibalne vaje, ki jih priporočajo danes tako športni zdravniki kot gerontologi. Kot je znano, molijo muslimani večkrat na dan, med molitvijo pa počepajo in se s čelom večkrat dotaknejo tal. Pri vsaki molitvi se priklonijo od 10 do 15-krat. Če pomislimo, da molijo petkrat na dan, je dnevnih počepov in priklonov 77.

Zaradi tega ni nič čudnega, da muslimani v starejših letih nimajo odvečne masti, da so prožni in življenjski. Podobno je v indijskih verstvih z jogo, ki se je v modernem času, ponekod kot moda, preselila tudi v Evropo .Vse to bi moralo prepričati tudi sedanjega človeka, ki se takih verstev ne more oprijeti, da bi vsaj razumel pomen gibanja za svoje življenjske funkcije. Samo ob sebi se razume, da ne smemo iskati odgovora na to samo v tem, torej v molitvah, ki so vkrati nekakšna telovadba.

Kratke kulturne vesti

PARIZ, 31. — *V kratkem bodo Poljska, Nizozemska in Italija sledile zgledu Francije in ustanovile akademijo narodne pesmi. Kot je znano, so v Franciji ustanovili tako akademijo že pred devetimi leti in jo vodi Robert Mallat. Kmalu bodo podobno akademijo ustanovile še Belgija, Jugoslavija, Nemčija in Kanada. Na Poljskem bo avgusta v Sopotu prva konferenca tajnikov takih akademij.*

* * *

RAVENNA, 31. — *V baziliki Sant'Apollinare in Classe v Ravenni se bo 4. junija začelo ravensko glasbeno poletje s koncertom simfoničnega orkestra češkoslovaškega radia. Orkester bo z zborom in otroškim zborom radia Praga izvedel: Bachovo «Kantato št. 50 za dva zbora in orkester», Mozartov «Requien» in Bachov «Magnificat». Orkestra bo dirigiral Antonio Dé Bavier.*

* * *

MOSKVA, 31. — *Od 1. do 24. julija bo v Moskvi IV. mednarodni natečaj «Čajkovski» za operne pevce in inštrumentalne soliste. Na natečaju bo sodelovalo 196 solistov in pevcev iz 29 držav. Predsednik organizacijske komisije bo Dmitrij Šostaković, predsedniki žirij pa bodo najbolj znani sovjetski glasbeni umetniki.*

* * *

MOSKVA, 31. — *Med orheološkimi raziskavami v hribih Ghegamskie, so armenski arheologi prišli do zanimivega odkritja: med risbami, ki so bile na skalah, je bila tudi podoba naše Zemlje. Zdi se, da so si jo že v kameni dobi predstavljali kot kroglo. S črto, ki seka krožnico, so nakazali praljudje vhod v «pekel».*

Drzna znanstvena domneva

MOSKVA, 31. — *Znanstveniki Zavoda za znanstvene raziskave v gozdni industriji iz Leningrada in znanstveniki glavnega geofizikalnega observatorija «Vocjkov» so predlagali nov način gašenja požarov v gozdovih. Požare naj bi pogasili z umetnim dežjem. Pri poskusu, ki so ga izvedli, da bi dokazali svojo trditev, so znanstveniki izračunali hitrost oblakov in razdaljo od gozda v plamenih, nato so izstrelili proti bližajočim se oblakom izstrelek z majhno količino reagensa ter s tem povzročili dež.*

MOSKVA, 31. — *«Komsomolskaja Pravda» je pred kratkim objavila članek sovjetskih znanstvenikov M. Vasina in A. Sherbakova, v katerem je rečeno, da je Luna umeten satelit, ki naj bi ga pred nekaj več kot milijardo let zgradili člani nam neznane kozmične civilizacije. Sovjetska znanstvenika domnevata, da je Luna votla, obdajata jo dva ovoja. Notranji ovoj naj bi bil debel 30 kilometrov, zunanji pa 4 kilometre. V notranjosti naj bi člani kozmične civilizacije imeli zbiralnike za gorivo in svoje postojanke.*

Josip Kravos: PRIGODE IZ MOJEGA ŽIVLJENJA NA VASI

III.

Zadnji, a najbolj pripravljen sem prišel jaz pod njen meter. Odločno sem stopil sam pred Pepo in začel s pripovočili drdrati: «Ja, juopa nej bo prou do vrha zapita, kokr im'jo oficirji jen tudi uarženi nej bojo taku povrhi na usaki strani po dva jen tudi za pokrt.»

Pepa je molče zapisovala mere z debelim svinčnikom, kar na bolj svetlo vrečko, ki jo je izpulila izpod plahte ter rekla: «Navejm, Ančka, če bo pršlu za uobej juopi sam z ane trhline plahte jen s celtne za punco dougu krilu jen dva para dougih jen še tri buote zavihanih hlač za rščo, ku čte jmt vi Ančka.»

Mati je samo pripomnila: «Ti naprau abema beč ki murš, pa tud če malo paštukaš, kamor se tulka na bid.» Nazadnje se je Pepa še spomnila: «Ja, pej za fuodro jn knuofe kej bomo dejli?» Mati se se molče približala mizi in stresla iz žepa v krilo velike vojaške sive kovinske pritiskače, ki jih je prej potrgala s šotorovine ter odločno rekla: «Na, kar tuo trdno prši jen fuodro den z žakljičkov samo za uaržete, kr jape bojo že zadast garke brez fuodre.» Ko smo odšli, se je mati zadovoljno oddahnila, rekoč: «No, ta poglavitno smo že na pou oprauli.»

Nisem se omenil, da se je moj oče poleg kmetijstva ukvarjal tudi z vsakovrstnimi poklici: bil je rudar, zidar, delavski kuhar, miner, pri katerem delu je tudi izgubil kazalec na levi roki, ko so gradili predor Sandrinelli v Trstu; bil je čevljar samouk in je ob prostih urah ta posel najraje opravljal in tudi pri vojakih ta poklic izvrševal. Po vrnitvi domov sva imela starša posvet zaradi obutve. Kakor pri vsaki stvari, je bila tudi pri tej prva na vrsti sestra. Mati ji je dala pomeriti doma spletene bele grobe bombažne nogavice, ki so ji plahutale na suhih oedrcah, potem je odvila iz rjavega papirja še črne staromodne gosposke obrabljene čevlje z visokimi petami. Tudi ti so ji ob pomerjanju plankali, da je ob prvem prestopanju padla. Mati pa je odločila, da bo vse dobro, in ukazala očetu, do kod naj pete odseče. Brat je šlo še nekoliko prav, ko je obul kar materine praznične doma izdelane visoke čevlje, ki so bili za obe nogi enaki. Zame pa je oče odločil, da bo predelal par vojaških čevljev v manjše. Da pa ne bi imel preveč dela, mu je mati zaukazala samo skrajšati, češ, saj jih bom poredkoma obul, ker sem vajen hoditi bos in tako bodo pač trajali več let.

S tem velikim prizadevanjem staršev smo dočakali praznično oblečeni dan birme in v spremstvu enega botra za oba fanta, Štefana Leupuščka iz Deskel na Soškem, ki je bil takrat počastnik, ter sestrine botre Rozalije, ki je imela veliko golšo na vratu in je bila oblečena v novo široko celtnasto obleko kakor njena birmanka Takšni smo odkorakali v Sv. Križ pod očetovim nadzorstvom, ki je bil edini civilno oblečen v črni poročni gvant.

Najbolj je oče pazil name zaradi preobilnega obuvala, ker so se skrajšani čevlji sukali na drobnih stopalih na vse strani. Zaskrbljeno se je popraskal po glavi že ob začetku poti, rekoč, da se kesa, «zakaj ni obuvala bolje predelal». Ker sem zaostajal za bratom in ga hotel na Rečiglici dohiteti, se mi je desni čevelj tako zasukal počez, da sem še padel. A oče se je v zadregi vseeno znašel in mi ovil stopalo s svojo veliko žepno ruto, tako da sem z njegovo pomočjo vseeno o pravem času srečno dospel v Sv. Križ.

Tam so se že uvrščali botri in birmanci po sredi cerkve in tudi od zunaj v dveh vrstah, ob glasnem frfotanju, šumenju in drsanju ženskih celtnastih oblačil ter moških in otroških hlačnic, pomešanih s klocanjem težkih vojaških obuval. Boter Štefan, ki je izstopal v elegantni podčastniški uniformi, naju je z bratom uvrstil na pragu glavnih vrat in se postavil v sredo tako, da je ponosno držal roki na najinih ramah. Malo prej, ko je dospel škof s svojim spremstvom pred nas, se je oče, ki je pozorno stal za nami, sklonil in mi uravnal čevlje, ker so se na drobnih stopalih močno zasukali navzven, skoro počez.

Po končanem obredu pa sem po očetovem nasvetu lepo vprašal botra, če lahko grem sam domov po dobravski rebri, na kar mi je ljubeznivo prikimal. Brž sem odklocal do ovinka pri Žepankovi hiši in se tam takoj sezul, zavozlal vezila pri čevljih, jih vrgel čez ramo ter veselo zdirjal po malem dobravskem rebru domov.

Pri slavnostnem kosilu okrog pogrnjene menterge je bila na vrsti prva slastna jed, zraven koruzne pogače, namreč dobro razmočen v vodi, razredčen in prekuhan ter s špehom zabeljen vojaški «cvibak» (prepečenec). Za drugo «rihto» je bil zabeljen krompir v «kozici», a za tretjo «rihto» se je kuhal na ognjišču kostanj v velikem železnem črno osmojenem loncu. Nekako pri sredi te žlahtne pojedine sem začutil neznansko srbečico po vsem zgornjem telesu, pod pretrhnjeno iz plahte do vrha zapeto jopo, zapeto z debelimi «šuštini». In ko sem se hotel sprostiti te hude more in odpeti od vrha, se je nenadoma razparala jopa v širini kakih pecentimetrov. Takrat pa je planila pokonci mati in vzklipela: «Jejtat — jejtat, ki ja naredu z nabo obljako,» in za njo še sestra v kriku, da sem objesten, ker sem presit. In odgnali sta me ven iz male izbe v malo vežo, kjer sem moral sleči novo obleko in leči na plevenco, kjer sva navadno spala z bratom. Tam sem ob žalovanju za drugo prečinjeno pojedino v strahu bedel in se tolažil, da se je še po sreči v nesreči vse dobro izteklo. Pozneje mi je oče skrivaj prinesel kuhanih kostanjev, katere sem slastno jedel in s pritajenim dihom poslušal nadaljnji potek domačega slavja in prvič čul poskočno pesem po zaslugi matere, ki je ukazovala Rozaliji in drugim: «Jez vam pela naprej, bi pa kar na pačez za mano jn boste bidel da va šluo.» In zadonela je prva dvoglasna pesem, da je odmevalo iz naše hišice daleč naokoli v auškem narečju:

Jen furmani so fuorali,
tri sodke sladkega binca
jen u klančku se je ustabljaluo
apiešala je žbinca!
Prpregl so kajničke tri,
le pi ga, pi ga, Štefan ti!
Gi-gi-gi, le pi ga, Štefan ti!

In tako naprej so nazdravljali na vsa prisotna imena, ter so nadaljevali v zboru vedno bolj uglašeno o sami nebeški ohceti.

Ja pejte — pejte romarji
k tej nebeški ohceti,
katera ne bo nikdar jenjala
se bo na večno gmirala.

Kot spokornik za velik greh sem moral vse to samo poslušati, bilo pa mi je vseeno lepo in sladko me je uspavalo to prvo domače petje, fantiča na preprosti plevenci in brez srajčke.

Očetu se je ne vem na kak način posrečilo, da se ni več vrnil v vojsko. Ostal je doma ter garal kot dninar na zapuščenih okoliških kmetijah. V tej pozni jeseni so se Breščakovi z vsem svojim izselili iz zaselka Kozjepare v večjo hišo pri železniški postaji in v njihovo hišo je županstvo naselilo prvo veliko družino beguncev iz spodnje Vipavske, od katere pa so še tisto zimo kar trije umrli. Ostal je ded s tremi vnuki, Lojzko, Marico in z žilavim Natom, ki so se udomačili v naši revščini in z nami dočakali konec vojne.

Naslednje pomladi je našega deda raztreščila granata, ki jo je na polju s «foučem» odpiral misleč, da je konservna škatla, tako da so morali zbirati dele njegovega razmesarjenega telesa. Takrat je oče postal glavni dedič Toskovega premoženja in s časom smo se naselili v dedovo prostornejšo hišo in začeli obdelovati njegov dvohektarski grut.

Vojni čas je prinašal vedno več stradeža in trpljenja, tako da so vojaki od obupa in pomanjkanja odlagali orožje že za vsakim grmom in začela so se tudi večja sabotažna dejanja. Že v maju je na ajdovski železniški postaji eksplodiralo veliko zaledno skladišče streliva, tako da se je iz našega zaselka več dni videla velika gora gostega dima. Mestece samo je bilo hudo razdejano, vsa okolica pa je bila od tega pretresena. Med fantiči smo kaj radi posegali za odvrženim orožjem in se na skrivaj predrzno igrali, posebno z večbarvnimi bengaličnimi raketami ter s smodnikom vseh vrst. Jaz sem postal bolj previden šele potem, ko sem se z malo koničasto raketo pri odmetu nevarno opekel pod brado, da me je neznansko peklo in nisem smel ne tožiti ne se jokati, saj bi me mati pretepla, da bi bil ves lisast, če bi to izvedela. Prav tiste dni se je namreč v sosednem dobravskem zaselku s smodnikom do smrti ožgal desetletni Lojze Čotkov.

Prišla je jesen in v prvih novembrskih dneh smo doživljali konec vojne in polom Avstrije. V zaseku se je premagana vojska še kar redno umikala po glavni cesti in tudi v natrpanih vlakih, kjer so se vojaki oprijemali tudi na strehah vagonov. Čez nekaj dni pa se je začel pravi nered. Po prenatrpani cesti se je gnetla množica ljudi in prateža. Vse je rinilo naprej ne glede na čin ali kak drug obzir. Če je kak konj omagal, ga niso utegnili niti umakniti, gazili in vozili so kar čezenj. Vojaki so odmetavali orožje ali pa ga sežigali na ognjih ob cesti. S seboj so mnogi vlekli tudi razno blago, ki so ga zaplenili pri civilnem prebivalstvu v poprej zasedenih krajih, zdaj so prodajali ali puščali za sabo vse, kar jih je na poti oviralo.

(Nadaljevanje sledi)

Smrt zveste Goričanke

Umrla je Olga Drašček-Pucova

V soboto, 27. marca, so pokopali v Ljubljani 87-letno Olgo Pucovo, vdovo po goriškem in ljubljanskem javnem delavcu dr. Dinku Pucu, ki so ga skupno z nekaterimi drugimi slovenskimi javnimi delavci, inž. Mačkovškom, Pucljem, Fetihom in drugimi odpeljali leta 1944 v Dachau, kjer je tudi umrl.

Olga Pucova je bila Goričanka iz znane velike družine Drašček, ki je imela na Kornu veliko pekarno. Poročila se je l. 1905 z odvetniškim koncipientom dr. Dinkom Pucom. Pomagala je svojemu možu v njegovem javnem delu. Dr. Puc je bil eden izmed najmarljivejših predavateljev v «Narodni prosveti», v Zvezi narodnih društev in končno v Zvezi kulturnih društev in še akademskega društva «Adrija» v Gorici. Skratka, delal je v vseh obstoječih narodnonaprednih kulturnih organizacijah in bil vrsto let zelo aktiven predsednik Zveze kulturnih društev.

Olga Pucova je nastopala v raznih amaterskih igrah, a pri velikih zborovanjih in proslavah je zavihala rokave in delala pri stojnicah, pri prodajah značk, v vrstah Ciril-Metodove družbe, povsod, kjer so potrebovali prostovoljne sile, da bi bil izkupiček prireditev večji za razna društva. Že sama Zveza kulturnih društev je štela 120 društev od Devina do Predela s skupno 7.000 člani, in marsikako organizacijsko delo je morala opraviti Olga Pucova kot žena predsednika.

Dr Dinko Puc je bil v poletju 1914., skupaj z Andrejem Gabrščkom, med prvimi Slovenci, ki so jih avstrijske oblasti zaprle na Ljubljanskem gradu. To je bil prvi znak, da bo treba prekiniti narodno-obrambno delo v Gorici in zapustiti mesto samo.

Gorico so razdejale soške bitke prve svetovne vojne, a dr. Dinko Puc se je moral naseliti v Ljubljani, kjer je začel na novo s poklicnim in z javnim delom. Ljubljano so preplavili slovenski begunci iz zahodne Slovenije in je morala Olga Pucova podpreti svojega moža še bolj kot v Gorici. Pomagala je pri prirejanju slavnostnih, spominskih in kulturnih večerov v največjem emigrantskem društvu iz Primorske v Jugoslaviji, v društvu «Soča». Nadalje je pomagala v klubu Primorc, v klubu primorskih študentov in v vplivnem srbskem društvu «Kolo srbskih sestara», da bi preko članic pomagala do zaposlitve primorskih beguncev. Dr. Puc je bil dolgoleten župan Ljubljane in ji je ta njegova funkcija dala veliko dela.

Najhujše skrbi pa tudi pretežki udarci so jo zadeli prav v zadnji vojni, ko je vsa družina pletla tajne zveze in kanale proti okupatorjem in so ji zato po 40 letih zakona odpeljali moža, dr. Dinka Puca, v nemške lagerje, kjer sta ga pomanjkanje in nasilje strla.

Do zadnjih let svoje visoke starosti je Olga Pucova ohranila živahen značaj in posebnosti goriškega narečja. Sinovoma dr. Igorju in dr. Borisu ter številnim vnukom in pravnukom naše iskreno sožalje.

ar

HOROSKOP

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Skušajte zgraditi svojo gmotno bodočnost na trdnih temeljih. Ne dovolite, da bi se pesimizem drugih polastil tudi vas.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Dajte prosto pot svojim pobudam. Nepričakovana ljubeznivost vam bo zmanjšala skrbi.

DVOJČKA (od 21.5. do 22.6.) Površnost v finančnih zadevah bi vam utegnila močno škodovati. Ponovno boste našli svojo srečo.

RAK (od 23.6. do 22.7.) Prejeli boste ponudbo za posel, katerega uspeh ni prav gotov. Trenutek za odpravo starega nesoglasja

LEV (od 23.7. do 22.8.) Ne spuščajte se v nepotrebna poslovna tekmovanja. Vsi spori se bodo poravnali.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Za odpravo manjšega poklicnega spora je potrebna nepristranost. Pazite se pred indiskretnimi osebami.

TEHTNICA (od 23.9. do 22.10.) Posvetite svoje moči delu, ki vam je pri srcu. Posrečilo se vam bo vse, kar zadeva vaše počutje.

ŠKORPIJON (od 23.10. do 21.11.) Če hočete doseči uspeh, ne bodite prenagljeni. Dogodki bodo potrdili pravilnost sprejetega sklepa.

STRELEC (od 22.11. do 20.12.) Neko vprašanje bo v vas vzbudilo ustrezno domiselnost. Vaša širokosrčnost bo poplačana.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Vaše možnosti niso gotove. Ne skušajte doseči nemogočega. Potrebni ste počitka.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Nasprotovanja, vendar bo sreča na vaši strani. Skušajte na prijateljski način rešiti neko nevšečno zadevo.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Če želite doseči uspeh, popravite svoje načrte. Vse vaše skrbi se bodo razblinile.

RADIO TV SLOVENIJA

SREDA, 1. APRILA 1970

TRST A

7.15, 8.15, 13.15, 14.15, 20.15 Poročila; 7.30 Jutranja glasba; 11.40 Šola; 12.10 Liki iz naše preteklosti; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.20 Program za mladino; 18.30 Šola; 18.50 Tenorist S. Rosolen; 19.10 Higiena in zdravje; 19.30 Iz potne torbe M. Matičetovega; 19.35 Jazz; 20.00 Šport; 20.30 Simf. koncert; 21.00 Nove knjige; 22.05 Zabavna glasba.

TRST

12.10 Plošče; 14.45 Tretja stran; 15.40 Simf. koncert; 16.05 Stare in nove knjige o Trstu; 16.20 Otroško petje.

KOPER

6.30, 6.45, 7.30, 10.00, 12.30, 14.00, 14.30, 16.00, 17.00, 19.15, 22.30 Poročila; 6.40 Glasba za dobro jutro; 7.40 Vesela glasba; 8.15 Pisana glasba; 8.45 Stare pesmi; 9.00 Otroški kotiček; 10.15 Prisluhnimo jim skupaj; 10.45 Poje Iva Zanicchi; 11.00 Mali umotvori velikih mojstrov; 11.30 Harmonika in orkester; 11.45 Plošče Ricordi; 12.00 in 12.45 Glasba po željah; 14.05 Tretja stran; 14.15 Lahka glasba; 15.30 Od Triglava do Jadrana; 16.05 Iz naših občin; 16.20 Iz priljubljenih oper; 17.10 Nove plošče; 17.30 Otroški kotiček; 18.00 in 19.30 Prenos RL; 22.10 Plesna glasba; 22.35 Nočni motivi.

NACIONALNI PROGRAM

7.00, 8.00, 13.00, 15.00, 20.00 Poročila; 8.30 Jutranje pesmi; 9.00 Vi in jaz; 12.10 Kontrapunkt; 12.38 Ljudje in dogodki; 13.15 Radio na vašem domu; 16.00 Spored za najmlajše; 16.20 Program za mladino; 18.00 Filmske novosti; 18.20 Glasbeni karnet; 20.15 N. Coward: I rubini di Lady Alexandra; 21.50 Pianist A. Watts; 22.00 Plošče in skeči.

II. PROGRAM

7.30, 8.30, 13.30, 19.30 Poročila; 8.40 Pianist Geza Anda; 10.00 Beethovnovo življenje; 10.15 Poje Christy; 10.35 Telefonski pogovori; 12.35 Z Gassmanom po ZDA; 13.00 Poje C. Caselli; 14.00 in 16.50 Zakaj in kako?; 15.03 Poljudna enciklopedija; 16.00 in 16.35 Sanremo 70 in druge pesmi; 17.35 Enotni razred; 17.55 Glasbeni aperitiv; 20.10 Operni svet; 21.35 Pingpong; 22.10 Glasbeno-govorni spored; 22.43 Radijska priredba.

III. PROGRAM

10.00 Koncert za začetek; 10.45 Klavirske skladbe; 11.15 Zborovsko petje; 11.35 Sodobna ital. glasba; 14.00 Beethovnove skladbe; 14.30 Respighijeva «La campana sommersa»; 15.15 O. Mirabeau: «Vecchio menage»; 17.10 Nemščina; 18.45 Kulturni pregled; 19.15 Koncert; 20.15 Sodobna nemška filozofija; 21.30 H. Berlioz.

FILODIFUZIJA

9.15 Sodobna ital. glasba; 9.40 Baročne kantate; 10.20 Zgodnji Puccini; 12.20 Bellinijev koncert; 12.30 Plošče resne glasbe.

SLOVENIJA

6.00, 7.00, 10.00, 13.00, 15.00, 19.30 Poročila; 6.50 Rekreacija; 7.15 Inform. oddaja; 8.04 Glasbena matineja; 9.05 Nenavadni pogovori; 9.

šport šport šport šport šport

PO SINOČNJI PREDSTAVITVI DIRKE «GIRO D'ITALIA» V MILANU

Letošnja kolesarska dirka po Italiji le za zelo dobro pripravljene vozače

Razdeljena bo na 20 etap in bo skupno merila 3.311 km

MILAN, 31. — V Milanu so včeraj na sedežu RAI-TV predstavili letošnjo izvedbo 53. mednarodne kolesarske dirke «Giro d'Italia». Mali svečanosti — ki so jo prenašali tudi po televiziji — so prisostvovale mnoge osebnosti iz kolesarskega sveta, nekdanjega in sedanjega. Potek proge je prikazal dolgoletni vodja te dirke, Vincenzo Torriani. Proga je letos začrtana dokaj domiselno in originalno. Število etap bo nekoliko nižje od onega iz prejšnjih let, in tudi etape same bodo razmeroma krajše. To pa je le videz, ki vara. Letošnji «Giro» bo namreč izredno težak in bo trd oreh še za preskušenega vozača. Vsi strokovnjaki so enotnega mnenja, da bodo lahko na letošnjem «Giru» postavil resnejšo hipoteko na končno zmago le popoln kolesar, ki bo moral biti poleg tega zelo dobro pripravljen in ves čas trdnega zdravja. Na progi je postavljenih namreč mnogo zank in skritih pasti, v katere bi se lahko ujel tudi ta ali oni kolesar zvenečega imena.

Start dirke bo v ponedeljek, 18. maja v S. Pellegrino Terme, cilj pa bo 7. junija v Bocnu, ki bo prvič v zgodovini tega tekmovanja zadnja postaja tekmovalcev. Cilj «Gira» je bil namreč doslej 47-krat v Milanu, 2-krat v Rimu, po enkrat pa v Trstu, Firencah in Neaplju. Načrtovalci prireditve so nanizali letos le 19 etap, od katerih bo le ena na kronometer, poslednja pa bo — kot velika novost — s ciljem v vzponu. Prav ta etapa bo verjetno povzročila, da ne bo mogoče z gotovostjo govoriti o končnem zmagovalcu prav do zadnjega cilja v Bocnu.

Najdaljša etapa bo 14., ki bo merila 218 km. Najkrajša (razen tiste na kronometer) pa bo merila 130 km. Ta bo 7. etapa. Skupna dolžina proge bo znašala 3.311 km. 4 etape bodo povsem ravne, tri bodo potekale po valovitem zemljišču, 13 etap pa bo imelo zahtevne vzpone. Najvišji bo na sporedu prav v zadnjem dnevu, ko se bodo morali kolesarji povzpeti na Pordoiu do višine 2.239 metrov. Trije etapni cilji bodo v vzponu. Skupna višinska razlika letošnjih vzponov bo znašala 25.600 metrov. Lani je znašala ta višinska razlika 29.800 metrov, predlanskim pa 26.000 metrov.

Na splošno so razne težave na tej dirki porazdeljene dokaj enakomerno vzdolž vse proge. Zato bo «selitvenih» etap bolj malo in kolesarji bodo praktično ves čas «v prvi bojni črti».

Etape letošnjega «Gira»

18. 5. — 1. etapa S. Pellegrino Terme - Biandronno 150 km
19. 5. — 2. etapa Comerio — Saint Vincent 160 km
20. 5. — 3. etapa Saint Vincent Vincent — Aosta 160 km
21. 5. — 4. etapa Saint Vincent — Lodi 205 km
22. 5. — 5. etapa Lodi — Zingonia 170 km
23. 5. — 6. etapa Zingonia — — Malcesine 210 km
24. 5. — 7. etapa Malcesine — Bretonico 130 km
25. 5. — 8. etapa Rovereto — Bassano del Grappa 135 km
26. 5. 9. etapa Bassano del Grappa — Treviso 53 km (na kronometer za posameznike)
27. 5. — počitek
28. 5. — 10. etapa Terracina — Rivisondoli 190 km
29. 5. — 11. etapa Rivisondoli Francavilla al Mare 160 km
30. 5. — 12. etapa Francavilla al Mare — Loreto 175 km
31. 5. — 13. etapa Loreto — Faenza 185 km
1. 6. — 14. etapa Faenza — Casciana Terme 218 km
2. 6. — 15. etapa Casciana Terme — Mirandola 205 km
3. 6. — 16. etapa Mirandola — Lido di Jesolo 210 km
4. 6. — 17. etapa Lido di Jesolo — Arta Terme 160 km
5. 6. — 18. etapa Arta Terme — Marmolata 160 km
6. 6. — 19. etapa Rocca Pietore — Toblach 120 km
7. 6. — 20. etapa Toblach — Bocen 155 km

Končna lestvica:

1. Portugalska 9 točk
2. Španija 7
3. Italija 6
4. Švica 5
5. Zahodna Nemčija 3
6. Nizozemska 0 točk.

NOGOMET

Danes bodo odigrali prvi polfinalni srečanji tekmovanja za pokal evropskih nogometnih prvakov. V prvem polfinalu se bosta pomerila Leeds (Anglija) in Celtic (Škotska), v drugem pa Feijenoord (Nizozemska) in Legija Varšava (Poljska).

HOKEJ NA KOTALKAH

Pokal narodov v Montreuxu

Italija na 3. mestu

MONTREUX, 31. — Portugalska je osvojila «Pokal narodov» na mednarodnem turnirju v hokeju na kotalkah v Montreuxu. Zmago si je zagotovila kljub neodločenemu izidu 3:3 proti Španiji v zadnji tekmi. Italija je premagala v poslednji tekmi Švico s 5:1 in se je uvrstila na tretje mesto.

ODBOJKA V ŽENSKI C LIGI

Dekleta Bora B (brez vodstva) podlegla tudi ekipi OMA s 3:0

OMA — BOR B 3:0 (15:4, 15:2, 15:7)

OMA: Colarich, Quattrochi, Luchesi, Ferrari, Mengariol, Cociancich I., Goina, Portini, Brovedani, Cociancich II.

BOR B: Bolčina, Pahor, Bole, Kalan, Čandek, Kodrič.

V nadaljevanju ženskega odbojkarskega prvenstva C lige se je druga Borova Ekipa v ponedeljek spoprijela z vodečo ekipo lestvice, s šesterko OMA. Kot je bilo pričakovati so «plave» zgubile s čistim izidom 3:0. Toda borovk tega poraza ne moremo grajati. OMA je namreč močna šesterka, v kateri so dekleta med seboj zelo uigrana in ne skrivajo svojih ambicij: to pa je prestop v višjo ligo.

Razen tega so borovke prišle na igrišče samo v šestih in to same, brez trenerja ali spremljevalca. Dolžnost vodje ekipe je tako morala opraviti kapetanka šesterke. Skušala je sicer storiti kar je bilo mogoče, toda izkušena oseba bi to storila bolje in to tudi zato, ker ima človek, ki stoji izven igre, boljši pregled nad dogodki v polju. Dobro bi bilo, če bi se društveno vodstvo zavedalo, da ima tudi žensko obojkarsko B ekipo, ki ima v bistvu enake težave, kot šesterke, ki igrajo v višjih ligah.

O tekmi sami ni kaj povedati. OMA je stalno prekašala nepopolno Borovo ekipo. V prvem nizu je kmalu povedla, borovke so sicer večkrat osvojile servis, a se do točk nikakor niso mogle dokopati. Podobno je bilo tudi v drugem setu. V tretjem delu tekme pa se je igra nekoliko razgibala in borovke so bile do «sedmice» svojim tekmicam enakovredne nasprotnice. Dobro so krile igrišče in uspešno gradile igro. Toda nato se je «nekaj zataknilo», OMA je najprej povedla in nato odločila tekmo v svojo korist.

Bor B je tako na dnu lestvice tudi po tej tekmi. V nedeljo se bo na stadionu «1. maj» spoprijel s Corridonijem, ki je skupno z Borom B na dnu lestvice. Upajmo, da bodo borovke končno zaigrale tako kot znajo in bodo končno le osvojile prvi točki v tem prvenstvu.

INKA

Članice Borove ženske odbojkarske B ekipe (od leve proti desni): Čandekova, Kalanova, Boletova, Bolčinova, Kodričeva in Pahorjeva

V 2. AMATERSKI NOGOMETNI LIGI

Breg in Vesna, vsak po eno točko

Vesna — San Canziano 0:0

Vesna je v nedeljo remizirala z enajsterico San Canziana. Križani so prikazali predvsem v drugem delu tekme tehnično zanimivo in požrtvovalno igro. In prav v drugem polčasu so kriški nogometaši zapravili nekaj ugodnih priložnosti v nasprotnikovem kazenskem prostoru. Tako se je srečanje zaključilo brez golov, kar so gostje tudi hoteli, saj so svojo igro osredotočili na sredini igrišča, kjer so igrali mladi in tehnično dobri igralci. Mimogrede naj omenimo, da so nasprotniki igrali z okrnjeno postavo in zato predstavlja zanje remi uspeh.

Križani bi zaslužili zmago. Že v začetku so vzeli vajeti igre v svoje roke in so s hitrimi kombinacijami spravili v težavo goste, ki so bili v obrambi precej negotovi. V tem delu igre se je zlasti izkazal Milič. Ta je z lepimi podajami zalagal napadalno vrsto, ki pa ni znala izkoristiti priložnosti. Nato pa so tudi gostje preuredili svoje vrste in so sprožili nekaj nevarnih protinapadov. Ustvarili so namreč dve izredno ugodni priložnosti za zadetek. Najprej je Primi rešil kočljiv položaj, drugič pa je vratar Rado Tence z lepim posegom branil gotov gol (in pri tem se je kriški vratar tudi lažje poškodoval).

Ti nevarni akciji sta «zdramili» Križane, ko so se z večjo požrtvovalnostjo vrgli v borbo in so tudi ustvarili nekaj ugodnih priložnosti za zadetek. Do gola pa ni prišlo.

V drugem polčasu je Vesna praktično stalno napadala. Gostje pa so vsakokrat rešili položaj. Nič ni pomagalo veliko delo, ki ga je v tem delu opravil kriški kapetan Barbiani. Ta je popolnoma prevladoval na sredini igrišča in je stalno zalagal s točnimi podajami svoje napadalce. Ti so namreč zapravili nekaj izrednih priložnosti (Rabusin dvakrat sam pred vratarjem itd.). tako da je stanje ostalo izenačeno do konca tekme.

Škoda, kajti Križani bi gotovo zaslužili več. Sodnik pa je sodil srednje dobro.

b. l.

* * *

Breg — Itala 1:1 (0:0)

Breg se je po enajstih kolih zopet vrnil na padriško igrišče. Ekipa je nastopila nekoliko zaskrbljena; delno zato, ker s tem igriščem v preteklosti ni bila preveč zadovoljna, delno pa tudi, ker je morala odigrati tekmo proti Itali z nepopolno postavo. Manjkala sta namreč ključna igralca Veljak in Vatta.

Izkazalo pa se je, da so bile skrbi neutemeljene. Brežani so zaigrali zelo dobro, zlasti v prvem polčasu, ko lahko rečemo, da so na igrišču celo prevladovali. Stalno so nevarno ogrožali nasprotna vrata in le dokajšnji meri smole se lahko zahvalijo, da niso dosegli vsaj dveh golov.

V 2. polčasu pa je Itala že v prvi minuti poskrbela za hladno prho: v nenadnem prodoru se je njen napadalec znašel pred vrati Brega, in po močnem strelu se je žoga zrašla v mreži. Brežani so napeli vse svoje sile, da bi izsilili izenačenje. Kljub požrtvovalnosti pa jim je to uspelo šele 10 minut pred koncem tekme. Zaslužili bi sicer več, vendar pa so lahko tudi z delitvijo točk zadovoljni, saj so zdaj štiri kola pred zaključkom prvenstva še vedno v skupini moštev, ki imajo še možnost si ohraniti obstanek v ligi.

* * *

Rosandra — Juventina 2:2

Juventina je morala v nedeljo nastopiti proti razmeroma nevarnemu nasprotniku, Rosandri. Štandrežci pa so se v tem srečanju kar dobro odrezali, saj so odnesli točko, z nekoliko sreče pa bi morda lahko iztržili kaj več. Končni izid te tekme je bil namreč 2:2.

* * *

V NARAŠČAJNIŠKI LIGI

S. Sergio — Breg 3:0

V naraščajniškem nogometnem prvenstvu je mlada enajsterica nastopila proti dobri ekipi S. Sergia. Brežani, ki na letošnje prvenstvo niso bili pripravljeni preveč dobro so sicer doživeli poraz s 3:0, kljub temu pa lahko rečemo — glede na vrednost nasprotnika — da predstavlja zanje razmeroma nizek poraz že pol uspeha.

KOŠARKA

Neresnost vodstva mladinskih iger

Včeraj bi morali odigrati predzadnje kolo košarkarskega turnirja D skupine v okviru «Mladinskih iger». Na sporedu bi morali biti dve srečanji: Bor — CSI in Polet — CA Vasari. Tudi tokrat pa ni bilo prirediteljev turnirja in tako tekem niso mogli odigrati. Čas bi bil, da bi pristojni organi (v tem primeru košarkarska federacija) uvedli kak ukrep, da bi bilo te neresnosti konec. Ta neresnost škodi vsem: društvu, trenerjem in še posebno igralcem. Mladi igralec namreč čaka v posebnem psihičnem stanju na tekmo. Kako negativno vpliva nanj taka neresnost pa vedo vsi, ki se s trenerstvom bavijo. Skratka, mladi košarkar izgubi vsako voljo.

b. l.

ŠPORT NA TV

Danes, v sredo, bo na 2. sporedu TV ob 19.25 začetek prenosa nogometnega polfinala Anderlecht - Inter iz Bruslja, veljavnega za sejemski pokal. Ob 22. uri pa bo v okviru redne rubrike «Športna sreda» na sporedu povzetek iz nogometnega srečanja Roma - Gornik, polfinala tekmovanja za pokal pokalnih prvakov.

OLIMPIADA

Brundage se jezi

BONN, 31. — Predsednik mednarodnega olimpijskega komiteja Avery Brundage je zelo ostro kritiziral Zah. Nemčijo, ker je na spominskih kovancih, ki jih bodo izdali ob priliki münchenskih olimpijskih iger, napis «30. olimpijske igre v Nemčiji». Brundage namreč zahteva, da se beseda «Nemčija» zbriše s kovancev, ker pravi pravilnik olimpijskih iger, da pripada čast prireditve mestu, v tem primeru Münchnu, in ne državi.

Predsednik nemškega olimpijskega komiteja je pripomnil, da je načrt za kovance izdelala zvezna vlada in ne nemški komite ter da je sedaj prepozno, da bi karkoli menjali na tej seriji, da pa bodo v prihodnji seriji, ki bo izšla konec tega leta, zbrisali ime «Nemčija».

VATERPOLO

BEOGRAD, 31. — Na mednarodnem mladinskem vaterpolskem turnirju v Beogradu je zmagala Španija. Italija si je z zmago nad Jugoslavijo s 6:5 zagotovila 4. mesto.

Lestvica:

1. Španija 8 točk: 2. Nizozemska 7; 3. Zahodna Nemčija 5; 4. Italija 5 (slabši količnik golov); 5. Jugoslavija 3 in 6. Francija brez točk.

AVTOMOBILIZEM

KAMPALA, 31. — Na mednarodnem 18. avtomobilskem Rallyju Safari je prvi dve mesti zasedla japonska avtomobilska hiša Datsun. Prvo mesto sta zasedla Nemca Herrmann in Schuller s 395 kazenskimi točkami, drugi avto pa je vodil Singh, ki je zbral 446 penalov.

Najboljši italijanski avto, alfa romeo, katerega je vodil Esposito, se je uvrstil na 9. mesto z 810 penali.

ŠD BREG organizira dne 6. 4. 1970 s sodelovanjem restavracije «MARIO» iz Drage, ob 20.1ᵇ šahovski brzoturnir v Dragi.

Vpisovanje za turnir bo na sedežu društva v Boljuncu (srenjska hiša) dne 31. marca, 1. ter 2. aprila 1970 od 19. do 21. ure. Vpisnina znaša 300 lir na osebo.

Nagrade:

— 1. mesto pokal restavracije «MARIO».
— Najboljše društvo s prvimi 3 uvrščenimi dobi plaketo.
— Najboljše uvrščeni tekmovalci bodo nagrajeni s kolajnami.

ŠZ BOR

obvešča ljubitelje košarke, da je vsak torek na stadionu «Prvi maj» od 16. do 18. ure tečaj za najmlajše košarkarje (letniki 1956 in mlajši).

V 3. AMATERSKI NOGOMETNI LIGI

V nezanimivi tekmi lahka zmaga Primorja

Roianese — Primorje 1:5 (0:2)

KOTI: 7:0 za Primorje.

SODNIK: Gallante (Trst).

V nezanimivem dvoboju je Primorje z lahkoto odpravilo enajsterico Roianeseja z izidom 5:1. Premoč Primorja je bila očitna že od samega začetka. Nasprotnik bi se namreč zadovoljil že s porazom v častnih mejah in lahko rečemo, da mu je to popolnoma uspelo. Primorje je imelo številne priložnosti. Tekma se je dejansko vseskozi odvijala le na eni polovici igrišča. Rezultat srečanja bi bil lahko še izdatnejši, če tokrat napadalci v rdeče-rumenih dresih ne bi bili tako netočni, predvsem pa če ne bi izkazali nepotrebnih fines.

Po dveh golih, ki ju je Primorje doseglo v prvih 15 minutah igre (oba nosita podpis krilcev, oziroma veznih igralcev) je Primorje padlo v mrežo ki jo je nastavil nasprotnik. Namesto, da bi «rdečerumeni» nadaljevali in vztrajali s svojim sistemom igre, pa čeprav brez velikega napora in zapravljanja energij, so začeli (predvsem napadalci) popuščati in iskati finese. Kmalu nato so se tega lotili tudi vezni igralci. Prisostvovali smo zato slabi igri. Predložki so bili kratki in netočni. Dobro postavljen igralec je vedno zaman čakal žogo, ki je imela v tem srečanju res . . . čudne poti. Skratka, namesto, da bi Prosečani igrali enostavno, so sami komplicirali igro.

Vse to se je seveda dobro prileglo nasprotniku, ki je v tem srečanju pokazal res malo. Rojančani so se zadovoljili le z obrambo svoje mreže. Gneč v kazenskem prostoru ni manjkalo. Na sredini igrišča so Rojančani redkokdaj naredili kaj pozitivnega, medtem ko napadalci praktično sploh niso prišli do izraza. Še gol, ki je padel, je prišel bolj po krivdi proseške obrambe kot pa zaradi spretnosti Rojančanov.

Iz teh podatkov je že jasno razvidno, kako je potekalo to srečanje, ki je privabilo ob robu igrišča le kar zadovoljivo število navijačev. Slednji pa gotovo niso odšli zadovoljni s te tekme, saj so razen šestih zadetkov in nešteto zapravljenih priložnosti (s strani Primorja) videli res prav malo.

Kronika golov:

V 10. minuti Prašelj preigra nasprotnika, poda v sredino, kjer branilec odbije izven kazenskega prostora do Presija, ta s paraboličnim strelom ukani vratarja (0:1). Pet minut kasneje Del Bene na predložek Prašlja s silovitim strelom poviša stanje na 0:2.

V 15. minuti d. p. kombinirana akcija Del Bene - Lippot - Prašelj, strel slednjega skonča v mreži (0:3) V 24. minuti Verginella lepo poda Prašlju, ki z glavo neubranljivo doseže krasen gol: 0:4. V 31. minuti zmeda obrambe Primorja in stanje se zniža na 1:4. V 40. minuti se poda tudi Sardoč v napad. Njegov strel nehote «popravi» branilec (avtogol) in rezultat je zapečaten na 5:1.

Sodnik, razen v primeru nekaj napak, je na splošno zadovoljil.

R. B.

Zarja — Libertas Prosek 2:0 (1:0)

STRELEC: v 36. minuti in v 86. minuti Kalc.

SODNIK: Marcon.

KOTI: 4:0 v korist Zarje.

Gledalcev približno 100.

V lepem vremenu in na precej dobrem igrišču v Križu sta se v nedeljo pomerili med seboj Zarja in proseški Libertas. Igra je bila zadovoljiva in obe enajsterici sta večkrat z lepimi akcijami prišli do nasprotnikovih vrat. V tem je bila sicer spretnejša Zarja, kateri pa je manjkal zaključni udarec, kajti igralci v belo - rdečem dresu so zapravili precej ugodnih priložnosti.

Že v 4. minuti se Zarja nevarno približa Libertasovim vratom. Pasqualis zaključi akcijo z lepim strelom a vratar zelo dobro brani. Igra se nato uravnovesi. Tudi Libertas pride do besede in Zarjini branilci imajo polno dela. V 23. minuti se ponovno izkaže nasprotnikov vratar, ki ubrani nevaren Žagarjev strel. V 36. minuti pa pride Zarja do prvega zadetka. Žogo vodi Pasqualis, ki jo nato pošlje proti Kalcu. Ta prevara nasprotnikovega vratarja ter realizira. Minuto pred koncem polčasa ima bazovska ekipa spet možnost za gol. Akcija Kalc - Žagar se zaključi z netočnim udarcem z glavo slednjega.

Tudi v drugem delu tekme se Zarja prva nevarno približa nasprotnemu vratarju. V 3. minuti zelo lepa akcija Valentič - Kalc - Žagar, ki jo ta zaključi z močnim strelom tik desnega kota vrat. Raven igre ne pade in napadi si sledijo izmenično, tako da je stanje na igrišču dokaj uravnovešeno. Zarja pa ima nekoliko več od igre in štiri minute pred koncem rezultat podvoji. Kalc strelja od daleč (25 metrov), žoga se vratarju izmuzne iz rok, ter skonča v mreži.

f. v.

V preteklih dneh so priredili v Londonu na Temzi tradicionalno veslaško regato med osmercem znanih angleških univerz Oxforda in Cambridgea. Že tretje leto zaporedoma so zmagali študentje iz Cambridgea (na sliki), ki so vodili od začetka do konca tekmovanja. V skupnem seštevku (obe univerzi sta se doslej pomerili med seboj že 115-tič) je Cambridge zmagal 64-krat, Oxford pa 51-krat. Za to regato vlada vsako leto v Londonu izredno zanimanje, saj se zbere na bregovih Temze tudi po milijon gledalcev. Zdaj, ko regato prenaša tudi televizija, pa je gledalcev seveda precej manj.

VOJNI ROMAN SLOVENSKEGA NARODA

Prežihov Voranc

DOBERDOB

Ilustrira dr. R. Hlavaty

93

Lebring

«Kar poročate, bi samo potrjevalo to, kar smo zvedeli že mi. Hudiča, ali je to mogoče?»

«Vse je točno, kar sem rekel,» je nadaljeval Rom, ko je prej malo zakašljal. «S temi bivšimi ujetniki ni kar tako. Gospod podpolkovnik, le povejte to gospodu generalnemu majorju! To je čisto nov element. Ti jih lahko postiš, vežeš, kakor hočeš, oni se ti kvečjemu rogajo. Z nasmehom in prezirom ti odgovarjajo: «Le delaj, kar hočeš, nazadnje boš ti visel!» ali pa: «Izvoli; riti pa tudi ti ne boš odnesel...» Neprestano prepevajo revolucionarne pesmi. Kličejo vsem mogočim novim državam, ki naj bi nastale. Še vseh imen se ne morem spomniti. Vsaka občina bi se menda že rada proglasila za neodvisno. — Taka je večina! In vsi so enaki — Nemci kakor Čehi, Slovenci, Srbi, Madžari in drugi. Nas podčastnike in častnike imajo za belo gardo...»

Rom je brez vsake potrebe še enkrat ponovil, kar je bil komandantu že prej povedal. Po kratkem odmoru je s poudarkom pristavil:

«Kar se mene tiče, gospod podpolkovnik, še enkrat prosim za premestitev. Priglašam se prostovoljno na fronto — takoj, zdaj ob tej uri, samo da nimam nič opravka s to bando...!»

«Banda, res banda!» je klel tudi podpolkovnik. Nato sta nekaj časa osuplo strmela drug v drugega, kot bi iskala kak izhod iz zagate. Potem je vzdihnil Rom:

«Ta banda nam bo vse pokvarila. Koliko jih je tam?»

«Moj bog, menda skoraj milijon!»

Rom je prvič slišal tako strašansko visoko število. Dotlej se mu niti sanjalo ni kaj takega, saj je zvesto verjel poročilom, ki so priznavala neznatno število vojnih ujetnikov. Skoraj kriknil je:

«Zakaj jih ne pustimo tam, za božjo voljo! Kako bo, ko se vsa ta povodenj razlije po naši deželi? Že tako in tako se o Lebringu govori, da je gnezdo za pospeševanje revolucije! Zdaj pa še to...!»

Kar je ta čas navdajalo feldvebla, je bila dosledna odkritosrčnost; odkritosrčno je bil tudi odločen, da gre rajši na fronto, katere se je dotlej izogibal kakor požiravnika sredi polj, kakor pa da bi še ostal v karantenskem oddelku, kjer se mu je odpiralo celo brezno nevarnosti. In zdaj se je priliv teh banditov šele pričel ter je bila šele ena sama baraka dobro polna. Kaj bo, kadar napolnijo tudi ostale?

Podpolkovnik se je tedaj spomnil, da je njegova dolžnost braniti delo vrhovne komande pred podložniki.

«Tako nevarno spet ni! To, kar se godi zdaj, je pač prvi naval. Počasi se bodo vračajoči se vojni ujetniki ugnali, se navadili, — tistim pa, ki se ne bi ohladili, bomo o pravem času prirezali peruti... Tudi fronta, kamor bo večina kmalu odšla, bo storila svoje...» Njegov obraz se je cinično blestel.

Narednikov obraz pa se navzlic temu ni hotel razjasniti. Razjasnil se je nekoliko šele, ko se je podpolkovnik obrnil k njemu z nenadnim vprašanjem:

«Kaj pa gospod komandant...?»

«Gospod lajtnant Domin?»

«Da...?

Podpolkovnik Fortis je dobro poznal narednika Roma ter tudi lajtnanta Domina, ki mu je nedavno bil že drugič prideljen. Obema je zaupal. Mladi poročnik se je šele pred kratkim vrnil z bojnega polja. Njemu je komanda zaupala začasno poveljstvo nad vračajočimi se ujetniki. Domin je imel za to vse pogoje: bil je zanesljiv, čeprav je bil Slovenec; prsi so mu bile okrašene z odlikovanji, znal je vse v poštev prihajajoče jezike, bil je vesten in vnet. Vprašanje povišanja za nadporočnika je bilo tudi že v teku. — Vendar je imel svoj namen, ko je stavil Romu to vprašanje.

Rom tudi ni na glavo padel, da ne bi razumel jedra stavljenega vprašanja. Zavedal se je, da je pri komandi posebno dobro zapisan in da je njen zaupnik. Tudi ni bil tako preprost, da bi z zaupanjem, ki ga je užival, razmetaval. Naposled tudi ni mogel kaj očitati svojemu komandantu. Zato je naredil nedolžen obraz, ko je kakor brez zanimanja rekel:

«Mislim, da je gospod lajtnant najboljše volje...»

«Dovolj strog...?»

«Skoraj prestrog!»

«Ali imajo rešpekt?»

«Hm — tega si kljub strogosti menda ne zna pridobiti.»

Podpolkovnik Fortis ni vrtal dalje. Ta feldvebel je res pravi tič. Tak je Domin, kar ga je. Tudi fronta ga ni predelala. Na njegovem mestu bi moral biti človek, ki bi tem revolucionarjem zlezel v dušo in jih od znotraj podrl, vse razkopal. Sama disciplina ne zadostuje. To bi nazadnje že Rom opravil. Obrnil se je k narednику:

«Sestaviti bi bilo treba listo najglasnejših kričačev. Tako...» Narednik je pravilno razumel, da želi komanda zaupno, pod roko, a ne uradno sestavljeno listo.

«To bo dolg seznam!»

«Vseeno — to je, kar potrebujem.»

Rom se je zamislil.

«Največji kričač je neki frajtar Možina Karel — neki Slovenec...»

«Dobro — na listo z njim, pa bomo videli, kaj bo treba ukreniti.»

«A kaj bo z menoj? Kakor sem rekel, rajši na fronto kakor v karantenskem oddelku,» je hitro dodal Rom, hoteč se še v poslednjem trenutku kolikor mogoče poceni oprostiti posla, katerega se je bal celo on, feldvebel Rom — ta neustrašena zaledna podgana.

Toda podpolkovnik se ni dal ugnati. Odpravil je narednika z besedami:

«Bomo videli...!»

Kljub temu da njegov bojni raport še ni imel zaželenega uspeha se je Rom vendarle pomirjen vračal v karantenski oddelek. Strah, ki mu je zlezel že globoko v kosti, mu je tudi povečal voljo do obrambe, do ohranitve. Mislil je na listo in njegovi rabeljski prsti so kar sami od sebe zaigrali, kakor takrat, ko je vedril in oblačil v barakah za lazaristovsko kasarno. Avstrija in vse take reči so bile pri tem silno oddaljene. Zavedal se je le, da brani sebe, ako brani cesarsko monarhijo, in da brani Avstrijo, ako brani sebe...

JUDENBPRG

I

Bil je lep aprilski dan, jasen, brez dežja ,prvi te pomladi, ko je sonce moglo razsuti vso svojo razkošnost po deželi. Po ozki dolini Mure je pihljal južni veter in njegove prebujajoče se sape so s pomočjo sončnih žarkov preganjale zimo iz dolinskih leg proti goram; sneg, ki je še pred dnevi obrobljal senčna pobočja gozdov, je zginil, kakor bi trenil. Plesnoba rjavih travnikov okrog mesta je začela bledeti in čez polja je dahnil prvi dih vigredne svežosti. Sneg, ki se je z vrhov oddaljenih gora svetil v dolino, se je zdel kakor strmeč, pred mladino se umikajoč starec.

(Nadaljevanje sledi)

POGUMNA IZJAVA NA ATENSKEM PROCESU

«Sramujem se, da moram pričati proti svojim prijateljem»

Nekaj ur pozneje so policisti aretirali študenta Halkiopulosa - Jutri razsodba v zadevi «Ethnos»

ATENE, 31. — «Moral bi sedeti na zatožni klopi skupaj z drugimi obtoženci» — je vzkliknil danes univerzitetni študent Nikola Halkiopulos na procesu proti 34 obtožencem prevratniškega delovanja v Grčiji. Preden je odšel iz sodnijske dvorane, je še vzkliknil: «Sramujem se, ker moram pričevati proti svojim prijateljem.»

Ni minilo dolgo časa, ko so grške policijske oblasti aretirale pogumnega študenta. Zagovorniki obtožencev so vprašali predsednika sodišča in javnega tožilca, zakaj je bil Halkiopulos aretiran. Ne predsednik in niti tožilec nista odgovorila na to vprašanje.

Aretacija študenta Halkiopulosa meče spričo tega dogodka ponovno zelo temno luč na atenski proces. Javno tožilstvo je skušalo dokazati, s pričevanjem mladega študenta, da so obtoženci zares zagrešili hudo prevratniško dejanje. Mladega Halkiopulosa so aretirali v zvezi z delovanjem skupine «Demokratične obrambe». Študent je danes izjavil, da je nekaj časa pripadal omenjeni skupini, toda da je zapustil tajno organizacijo, ker se ni strinjal glede sredstev in metod, ki so jih uporabljali njegovi tovariši v odporniškem gibanju. Pripomnil je, da so ga aretirali leta 1969, da je bil nekaj mesecev v zaporu in da so ga nato skušali prisiliti, da poda lažne izjave.

Ta dogodek, kot je bilo že omenjeno, meče čudno luč na ta atenski proces. Splošno je znano, da vsi obtoženci pripadajo zmernejši grški opoziciji režimu sedanjih oblastnikov. V bistvu gre torej za malomeščansko in srednjemeščansko opozicijo, ki je še precej povezana s kraljevo rodbino v izgnanstvu. To dokazuje, da je sedanji režim v Grčiji prepričan, da mu vsakršna opozicija utegne škoditi na zelo resen način. Zato uporablja vsa sredstva, ki so mu na razpolago, da bi zadušil vsakršen odpor.

Če povežemo današnji dogodek s tem, kar se je zgodilo včeraj, ko so predstavniki pravnikov štirih držav zapustili Grčijo, ker jim oblasti niso dovolile, da bi prisostvovali obravnavi, potem je zaključek jasen: sedanja grška vlada polkovnikov ne trpi, da bi kdorkoli oporekal. Vsak čas je pripravljena, da neusmiljeno aretira, zapre in postavi pred sodišče kogarkoli se zoperstavljeni oblasti. Samo navidezno hočejo ohraniti nekakšno demokratično obliko. Verjetno gre pri tem samo za poskus, da bi ohranili podporo določenih krogov v zapadnem svetu, predvsem morda v ZDA, ker jim je to pač v korist.

Na včerajšnjem procesu ni bil prisoten zaradi bolezni upokojeni general Jordanides, star 69 let, ki je eden izmed glavnih obtožencev. Oblasti ga dolžijo, da je vodil tajno mrežo organizacije «Demokratične obrambe».

Na atenskem sodišču se je danes začela tudi obravnava proti petim obtožencem atenskega časopisa «Ethnos», ki so obtoženi, da so delovali v korist protidržavne propagande. Bivši minister Zigdis je obtožen, da je prejšnji teden v intervjuju listu «Ethnos» zahteval ustanovitev vlade narodne enotnosti v zvezi z dogodki na otoku Cipru. Na zatožni klopi so tudi trije lastniki časopisa, in sicer Konstantin Nikolopulos in brata Ahilej in Konstantin Kiriazis. Obtožen je tudi glavni urednik Kostas Ekonomidis. Oblasti so vse obtožence aretirale na podlagi zakona o izjemnem stanju v državi.

Na današnji obravnavi je med drugimi pričal Panaiotis Kanellopulos, bivši ministrski predsednik v trenutku, ko so polkovniki izvršili državni udar. Kanellopulos je izjavil, da je bivši minister Zigdis, ki sedi na zatožni klopi imel pravico, da poseže s svojimi osebnimi predlogi v vse zadeve, ki se tičejo grškega prebivalstva na Cipru in da se ne more tega njegovega posega označiti kot protidržavno propagando, ki bi utegnila sejati nemir, zaskrbljenost in razdvojenost pri grškem ljudstvu. Obravnava se bo zaključila jutri.

Iz Bruslja sporočajo medtem, da je mednarodna federacija časnikarjev v katero je včlanjenih 60.000 časnikarjev vsega sveta, ostro protestirala proti grški vladi zaradi procesa proti lastnikom in urednikom lista «Ethnikos». V protestni noti mednarodne organizacije časnikarjev je rečeno, da je atenski proces najboljši dokaz, da je svobodni tisk «zagrizen sovražnik vsakega totalitarnega režima.»

NA PROGI TOKIO-ITAZUKU V ZAHODNI JAPONSKI

Petnajst japonskih študentov preusmerilo letalo «Japan Airlines»

Letalo čaka v Seulu dovoljenje za vzlet

TOKIO, 31. — Skupini petnajstih japonskih levičarskih študentov je včeraj delno uspela akcija za preusmeritev letala družbe «Japan Airlines», ki je letelo na progi Tokio - Itazuku na zahodnem otoku Kiushiu, v prestolnico demokratične Koreje, Pjongjang. Akcija je uspela le delno, kajti med poletom proti Pjongjangu se je nekaj zataknilo in letalo je sedaj na seulskem letališču, v Južni Koreji, in ga je obkolilo nekaj sto policistov. Usoda letala, posadke in študentov bo znana šele jutri zjutraj, ko bi moralo letalo vrste «boeing» s tremi propelerji, vzleteti proti Pjongjangu, k cilju. Seulskim oblastem — po poročilih, ki smo jih prejeli do zaključka redakcije — ni uspelo prisiliti petnajsterice k predaji in vse kaže, da jim bo uspelo prisiliti posadko k vzletu.

Po poročilu agencije ANSA je pozno zvečer prišlo do preobrata v zadevi, ko je seulski obrambni minister poslal študentom, ki so z nad sto potniki zaprti v letalu, ultimatum, naj izpustijo ujete potnike in da bo šele po tem dovolil vzlet japonskega trimotornika proti Severni Koreji. Študentje so na ta ultimatum odgovorili negativno, češ da ne zaupajo južnokorejskim oblastem, ki so jih že poskusile prevarati z maskiranjem letališča. Z druge strani pa so sovjetske oblasti zajamčile predsedniku japonske letalske družbe, da bo osebje sovjetske državne letalske družbe «Aeroflot» poskrbelo za prevoz potnikov iz Severne Koreje domov. Ni še znan odgovor japonskih in južnokorejskih oblasti.

Kako je sploh prišlo do zapletene in doslej najbolj množične preusmeritve letala? Ko je linijsko letalo Tokio — Itazuku letelo nad svetim vulkanom Fuži Jamo, je k poveljniku posadke stopilo nekaj študentov. Oboroženi so bili s samurajskimi sabljami in večjimi količinami razstreliva. Ukazali so mu, naj poleti proti Severni Koreji, ker pa letalo ni imelo dovolj goriva, so mu dovolili, da ga je dal naložiti v Itazukiju, kjer so «maoistični» študentje dovolili izstop ženskam, otrokom in bolnim.

Nekaj ur kasneje se je letalo spustilo na maskirano seulsko letališče: južnokorejske oblasti so dale odstraniti vse napise, izobesiti rdeče zastave in sliko Maocetunga, da bi študentje mislili, da so prišli na cilj. Pred letalo so postavili policiste z rdečimi zvezdami na kapah in nekaj deklet z nagelni, vendar jim študentov ni uspelo ukaniti. Ti so prevaro spoznali na kaj enostaven način: slika Maocetunga ni bila na mestu, saj je severnokorejski predsednik Kimilsung, čigar slike pa v Seulu niso imeli. Ukazali so zato pilotu, naj vzleti proti Pjongjangu, kar pa je bilo nemogoče, ker je to tehnično neizvedljivo v nočnih urah.

NA PRVEM ZASLIŠEVANJU V ZAPORU

Profesor Mazzoleni trdi da ni umoril Lucarellija

Sodniku je priznal samo svoje «prijateljstvo» s študentom

RIM, 31. — Namestnik državnega pravdnika dr. Ciampani je davi skoraj štiri ure zasliševal v rimskem zaporu «Regina Coeli» prof. Virgilia Mazzolenija. Zaslišavanje se bo nadaljevalo jutri zjutraj. Mazzoleni ni priznal svoje krivde in je vztrajno trdil, da ni umoril mladega Lucarellija, kar je v kričečem nasprotju z obtožbami policije. Trdi, da na dan umora ni bil v Rimu.

Vendar policija razpolaga s številnimi dokazi, da je prav on zagrešil umor. Prvi dokaz je, da je Mazzoleni kupil pištolo, iz katere je bila izstreljena krogla, ki je ubila 19-letnega študenta. Dalje so policisti ugotovili, da so bile hlače, jopič in tudi avto pomazani s krvjo. Med drugim je profesor poskrbel za namestitev novega desnega stekla. Najtežji dokaz pa je odeja, s katero je pokril študentovo truplo in na kateri so našli dlake njegovih psov. Končno se je profesor naglo odpeljal iz Rima in napisal oporoko.

Policija je stopila v stik z mlado Stello Agnori, s katero je bil Lucarelli velik prijatelj. Dekletu ni Sebastiano nikoli govoril o razmerju s prof. Mazzolenijem.

Med dolgim in mučnim zaslišavanjem je Mazzoleni priznal dr. Ciampaniju samo svoje «prijateljstvo» z umorjenim študentom. Vse ostale sume je odločno zavračal.

Drevi bodo iz Bergama pripeljali profesorjev «fiat 124», na katerem bo moral znanstveni oddelek rimske kvesture dokončno ugotoviti sledove krvi, ki jih je opazil uslužbenec delavnice, v katero je profesor peljal avto, da bi mu menjali prestreljeno steklo.

LEXINGTON (Kentucky), 31. — 30-letni Gerald Brown je polil ženo in hčerko, ki je bila stara komaj osem mesecev, z bencinom in ju zažgal. Nekaj trenutkov kasneje se je tudi sam poskusil umoriti na isti način. Materi je uspelo, da je oddaljila otroka, ki je tako dobil samo lažje opekline. Žensko so odpeljali v bolnišnico, kjer so si zdravniki pridržali prognozo, mož pa je po treh urah strašnega trpljenja izdihnil.

«Alfa - romeo» karoserija Pininfarina

Avtor «Tihega Dona»

(Nadaljevanje s 4. strani)

Hkrati je bil Šolohov proti nekaterim neomenjenim pisateljem, katerih dejavnost, da ni v skladu z uradno linijo. Samo ob sebi se razume, da bi bilo pretirano misliti in verjeti v to, kar se je tedaj govorilo ali vsaj šušljalo, da namreč veliki pisatelj bolj ljubi ribe kot ljudi. Toda pred nedavnim, v novembru lani, je Šolohov na kongresu kolhoznikov rekel za nekatere svoje kolege da so — ljuljka, ker da jedo sovjetski kruh, želijo pa služiti zahodnim meščanskim gospodarjem, ki jim tajno pošiljajo svoja dela. Vendar pa ni znano, da je Šolohov postavil tudi vprašanje, zakaj se to dogaja, zakaj ta dela niso mogla najti založnikov v domovini. Pri tem je Šolohov mislil na Solženicina.

Pred štirimi leti je Šolohov na srečanju s časnikarji podobno namigoval v zvezi s Pasternakom, ki prav gotovo spada med največje pesnike naše dobe.

V objavljenih odlomkih romana «Borili so se za domovino», ki ga piše že četrt stoletja, opisuje Šolohov tudi nekega sovjetskega generala, ki je bil po krivici obtožen in nato iz zapora izpuščen. Zato ostanimo pri vprašanju: ali bo bralcu sprejemljiv junak, ki ve, da je bil po krivem onemogočen in najde celo opravičilo za Stalina, na katerega se je ob neki priložnosti Šolohov sam obrnil s pismom, ki smo ga že omenili?

Ali pa je vse to morda le odraz tistih protislovnih potez donskega kozaka, nekoč bogatega kmeta, sedaj kolhoznika, odraz tistih protislovij, v katerih je veliki pisatelj, kljub vsemu, zrasel.

Požar v uredništvu časopisa «Politika»

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 31. — Danes zjutraj okrog 2,15 je, verjetno zaradi kratkega stika, izbruhnil požar v osmem nadstropju palače časopisnega podjetja «Politika» in to v prostorih stenografskega oddelka. Požar se je naglo razširil po osmem in deloma devetem nadstropju, kjer so uredništva lista «Politika — bazar» in zabavnika. Gasilcem «Politike» so takoj priskočili na pomoč gasilci iz Beograda, Zemuna in Pančeva, ampak preden jim je uspelo pogasiti plamene, so minile skoraj tri ure. Požar je med drugim uničil del arhiva, v katerem je bila zelo dragocena dokumentacija, ki so jo zbirali skoraj 50 let. Voda, s katero so gasilci skušali omejiti požar, je poškodovala nižja nadstropja, v katerih je med drugim tiskarna. Na srečo so delavci pravočasno pokrili stroje in je tako škoda omejena. Zaradi požara je časopis izšel s precejšnjo zamudo.

B. B.

VIAREGGIO, 31. — Komaj dva meseca stara Ilaria Checchi iz Pistoje je včeraj umrla v zibelki, ker jo je zadušila blazina. Mati jo je malo prej položila v zibelko in se oddaljila. Uro kasneje je odkrila trupelce male Ilarie. Med spanjem se je verjetno obrnila in blazina je padla nanjo ter jo zadušila.

Ugrabljen v Gvatemali zahodnonemški poslanik

CIUDAD DE GUATEMALA, 31. — Danes zvečer so neznanci ugrabili poslanika Nemške zvezne republike v Gvatemali grofa Karla von Spreti. Zahodno - nemški diplomat se je vračal s službenim avtomobilom v svojo rezidenco po obisku pri gvatemalskem zunanjem ministru. Do ugrabitve je prišlo nedaleč od sedeža nemškega diplomatskega predstavništva. Baje se diplomat ni uprl šestim možem, ki so ga ugrabili. Njegovi svojci so sporočili oblastem, da je Karl von Spreti bolan na srcu in da bi njegovi ugrabitelji morali upoštevati to okoliščino.

Poslanik von Spreti je star 62 let ter je bil svoj čas član zahodnonemškega parlamenta. Njegova žena je sedaj v Evropi. Zahodne nemške oblasti so izjavile, da bodo ukrenile vse kar je v njihovih močeh za poslanikovo osvoboditev.

V južnoameriški javnosti, posebno argentinski se še vedno razpravlja o poskusu ugrabitve sovjetskega diplomata Jurija Pivovarova. O tem zagonetnem dogodku krožijo najrazličnejše vesti. Nekateri trdijo, da je poskus ugrabitve zadeval dva diplomata.

Gotovo pa je, da so argentinske oblasti aretirale policijskega inšpektorja Carlosa Benigna Balbuena in še dve drugi osebi. Dejstvo, da je med aretiranimi v zvezi s poskusom ugrabitve tudi neki policijski častnik, je sprožilo val domnev o morebitnem sodelovanju policijskih organov pri ugrabitvi. Argentinski minister za notranje zadeve gen. Francisco Imaz je odločno demantiral te vesti. V tej zvezi je poudaril, da se je treba zahvaliti prav nekemu podčastniku vzvne policije, ki je s streli iz svoje brzostrelke onemogočil beg ugrabiteljev. Policijske oblasti iščejo še neko četrto osebo, ki je bila zapletena v poskus ugrabitve.

Kljub izjavam uradnih krogov se zdi, da so imeli pri poskusu ugrabitve sovjetskega diplomata Jurija Pivovarova prste vmes argentinski organi obveščevalne službe. Širijo se namreč govorice, da so ti organi imeli Pivovarova za voditelja sovjetske obveščevalne službe. Šušlja se tudi, da so organi argentinske obveščevalne službe «svetovali» zdravnikom v bolnišnici, naj ne zahtevajo od aretiranega policijskega inšpektorja kakršnegakoli pojasnila o dogodku.

ŠVICA IN JUGOSLOVANSKO IZSELJENSTVO

Visoka kvalifikacija slovenskih izseljencev

V Švici dela več kot 20.000 Jugoslovanov
Delež zamejskih Slovencev pri emigraciji

Jugoslovani so začeli odhajati na delo v Švico šele v zadnjih letih. Doslej, do sedanjih omejevalnih ukrepov švicarske zvezne vlade, je njihovo število hitro rastlo. Samo letos je že število Jugoslovanov v Švici porastlo za 4.711 oseb.

Trenutno živi v Švici 20.809 Jugoslovanov. Gre za visokokvalificirano delovno silo. Po izjavi švicarskega odpravnika poslov švicarske ambasade v Beogradu J. Manniera so Švicarji z Jugoslovani zelo zadovoljni. Vsi znajo nekaj jezikov in se kar sproti, igraje učijo, po potrebi, jezike, ki jih Švicarji govorijo: nemškega, francoskega in italijanskega, mimo tega pa zna velik del njih še angleški jezik.

Jugoslovani v Švici so večinoma strokovnjaki: zdravniki, zobozdravniki, inženirji, medicinske sestre, tehniki. Med njimi je pa seveda precejšnje število raznih visokokvalificiranih delavcev: mehanikov, gradbenih tehnikov in razne vrste kvalificiranih tovarniških delavcev.

Ker se pripravlja na delo v Švici še večje število Jugoslovanov, so po raznih krajih Jugoslavije živo razpravljali, koliko bo prizadelo tudi Jugoslavijo novo omejevanje tuje delovne sile v Švici. Eden najbolj razširjenih jugoslovanskih tednikov VUS-Vijesnik u sredu, ki se je letos spremenil v rotokalko, je pojasnjeval in miril vznemirjene svoje bralce: z razlaganjem švicarskih omejevalnih ukrepov glede tuje delovne sile, s platfoniranjem števila tujih delavcev po kantonih, z omejitvijo njihovega fluktiranja in še z visokim številom dopuščenih sezonskih tujih delavcev. Doslej so bili jugoslovanski vseljenci večidel stalni in nesezonski delavci, ker so opravljali visoko kvalificirano delo, ki traja celo leto in ni odvisno od letnih časov.

Zanimivo je, da vse slovenske pokrajine v Sloveniji in pa tudi v zamejstvu odpošiljajo svojo delovno silo v Švico. V sami Sloveniji je največ izseljencev v Švici iz Ljubljane, Maribora in nato še iz raznih krajev podeželja. Relativno je zelo visoko število zdravnikov, zobozdravnikov, inženirjev in tehnikov, ki odhajajo iz tistih slovenskih mest, ki imajo visoke šole in zato dovolj kadrov z visokošolsko diplomo. Prav tako Švica privlačuje mlade tehnike strokovnih srednjih šol in medicinskih strokovnih šol za strežno osebje in za višjo bolniško oskrbo.

Slovensko Koroško v Avstriji zapuščajo že vsa povojna leta posebno slovenska dekleta, ki odhajajo v Švico zaradi boljših plač v švicarskih frankih, v gostinske obrate in tudi v obrate lahke švicarske industrije.

Iz treh pokrajin v Italiji odpošilja Beneška Slovenija trenutno vse kar je še razpoložljive delovne sile doma v Švico, to je skratka vse kar ni že v Nemčiji in drugod po Evropi. Večinoma je to nekvalificirana delovna sila; največ kar imajo, so strokovni tečaji v Špetru in deloma v Čedadu. Ne znajo tujih jezikov, ter si z italijanščino ne morejo dosti pomagati, zato opravljajo v Švici nižja dela.

S Tržaškega in Goriškega tudi dela manjše število Slovencev v Švici. Posebno Goriška je bila že prej med dvema vojnama navajena na določeno emigracijo v Švici. Izvršil se je pa premik pokličnih zaposlenosti: ne gre več za goriške zidarje, ampak tudi za druge boljše plačane stroke v industriji. Po svoji kvalifikaciji stojijo emigranti z Goriškega višje od beneških Slovencev. Tudi oni pa imajo težave z jezikom, ker ne morejo uporabljati italijanščine, a drugih švicarskih jezikov ne umejo. Relativno je manjše število slovenskih emigrantov s Tržaškega. Gre večinoma za srednje kvalificirane kadre in je le redek med njimi primer z visoko kvalifikacijo.

A. REJEC

IZ TRŽAŠKE KRONIKE

SINOČI V SLOVENSKEM KLUBU

Lep in prijeten večer slovenske erotične poezije

Na to temo je predaval dr. Francé Bernik iz Ljubljane, pevski zbor p.d. «Ivan Cankar» pa je zapel pet pesmi

Sinoči je v okviru običajnih torkovih večerov Slovenskega kluba pred polno zasedeno Gregorčičevo dvorano predaval tajnik Slovenske matice iz Ljubljane dr. France Bernik o izredno zanimivi literarni temi «Razgledi po slovenski erotični poeziji».

Dr. Bernik, ki je že večkrat predaval v Slovenskem klubu, je najprej v nekaj potezah označil bistvene komponente erotične poezije, o kateri je dejal, da je ena izmed prevladujočih in bistvenih tem vsake umetnosti, še posebno pa poezije, kljub temu, da imamo Slovenci zelo malo izrazito erotičnih pesnikov.

Predavatelj se je nato dalj časa zadržal pri treh najpoglavitnejših tvorcih slovenske ljubezenske poezije: Prešernu, Jenku in Gradniku. O Prešernu je dejal, da iz vseh njegovih pesmi veje popolna predanost ženski oziroma želja po uresničitvi ljubezni in v tem okviru mu je ljubezen najvišja, čeprav ne edina vrednota, ter pri tem nanizal dve bistveni sestavini Prešernove erotične poezije, ki naj bi bili misel o pesniškem poklicu in pa slovensko narodno čustvo.

Jenkova erotična poezija, je nato dejal dr. Bernik, pa je skupek raznorodnih prvin in takoj v začetku napravil majhno analizo med Prešernovo in Jenkovo poezijo, med katerima se bijeta dva nasprotujoča si pola. Pri Prešernu je ljubezen religija srca in proces osvobajanja človeka v čustveni sferi, pri Jenku pa se kaže to nasprotje v razvednotenju te erotike in v osvobajanju človeka v sferi čutnosti. Svoja razmišljanja o Jenkovi erotični poeziji je zaključil s krajšo analizo osrednjega cikla njegovih ljubezenskih poezij «Obujenke».

Zaključek tega izredno zanimivega predavanja pa je bil posvečen Gradniku in njegovi poeziji, ki pa že spada v okvir tradicionalne slovenske erotične poezije kljub temu, da je Gradnik s svojim «Eros - Tanatos», ki pomeni ključni problem pri razlagi njegove poezije, nekako prvi odkril novo razsežnost erotike. Tudi tega pesnika je dr. Bernik ocenil v primerjavi z ostalima dvema in zaključil z mislijo, da so vsi trije, Prešeren, Jenko in Gradnik, odkrivali zapletenost in neizmerljivost človeške erotike in predstavljajo še zdaj, kljub poplavi mladih novejših pesnikov, najrazličnejše postaje našega erotičnega pesništva.

V drugem delu večera pa je v dopolnilo samega predavanja nastopil moški pevski zbor p. d. «Ivan Cankar» od Sv. Jakoba, ki je pod vodstvom Vlada Švare zapel nekaj Jenkovih uglasbenih poezij.

Najprej je zapel lepo ljubezensko pesem «V slovo», ki jo je uglasbil Vauda, nato pa pesem «Dobil sem pisemce» v Švarovi priredbi. Nato je nastopila članica šentjakobskega društva Fani Kerševan, ki je ob spremljavi zbora zapela duhovito pesem o tragediji mucka, kateremu je smrt ugrabila ljubico «Naš mucek je ljubco imel».

Sledila je znana iz Jenkovega pesniškega venca «Obrazi» «Ob večerni uri», ki jo je uglasbil Vodopivec.

Na splošno željo občinstva je zbor zapel še Hajdrihovo «Morje adrijansko».

Dr. Bernika je pred samim začetkom in na koncu predavanja pozdravil predsednik kluba dr. Turina ter se obenem zahvalil tudi predsedniku društva «Ivan Cankar» Mariu Magajni, ki je organiziral nastop šentjakobskega pevskega zbora.

Po prijetnem večeru so se predavatelj, poslušalci in člani Slovenskega kluba zadržali v klubskih prostorih, kjer je pevski zbor ob omizju zapel še nekaj znanih pesmi.

Trst obtožen nedovoljene tranzitne trgovine

Na ustrezno vprašanje socialističnega poslanca Vredelinga (Nizozemska), ki je pred Evropsko komisijo nedavno tega zatožil Trst, češ da se tod odvija nedovoljena tranzitna trgovina, ker da se mesto uporablja kot center za razpošiljanje in preusmerjanje blagovnega prometa v tranzitu, kar da moti zdravo konkurenco — če že ne moremo pri tem govoriti celo o sleparijah — v okviru EGS, je komisija odgovorila, da Trst v nobenem primeru ne more služiti v omenjene svrhe, to je kot središče za razpošiljanje blagovnega tranzita. Komisija je nadalje naglasila, da Trst spada v zemljepisno območje Evropske gospodarske skupnosti, in da zato ni mogoče zahtevati izvoznih olajšav za dobave blaga, ki je namenjeno v Trst oziroma na Tržaško področje. V zvezi s tem vprašanjem, ki ga je tudi sprožil holandski poslanec, pa je komisija naglasila, da je treba imeti Vatikansko mesto v Italiji kot «tretjo državo» v vseh gospodarskih odnosih z Evropsko gospodarsko skupnostjo.

Avto podrl pešca

Sinoči je 62-letni Rodolfo Varoni iz Ul. Madonnina prečkal izven prehoda za pešce Ulico Molino a Vento, ko je privozil 40-letni Aldo Furlani in ga podrl na tla. Takoj je priskočil k ranjencu, ga naložil na avto in odpeljal v splošno bolnišnico. Varonija so po prvem pregledu odpeljali na ortopedski oddelek, kjer se bo moral zdraviti približno tri mesece, če ne bodo nastale komplikacije. Verjetno si je zlomil desno stegnenico.

Dr. Guido Zecchin: «Diplomatove prigode»

Sinoči so v časnikarskem krožku predstavili knjigo dr. Guida Zecchina «Diplomatove prigode». Uvodne besede je spregovoril predsednik krožka inž. Bartoli, nakar je časnikar dr. Italo Soncini omenil, da so odnosi med časnikarji in diplomati zelo napeti, da po to ni veljalo za konzula Zecchina. Dejal je tudi, da ta prva publikacija kaže, da ni Zecchin le diplomat, marveč tudi darovit pisatelj.

Nato je prof. Marcello Fraulini orisal umetniško plat knjige in prav tako poudaril, da se nam z njo odkriva pravi pisatelj. Ravno zato mu je tudi izročil izkaznico deželnega sindikata pisateljev.

Precej podrobneje je spregovoril o knjigi prof. Diego de Castro, ki je bil svoj čas diplomatski zastopnik Italije pri bivši ZVU. V zelo duhovitem in tudi šaljivem tonu je orisal vse odlike knjige, ki se nanaša pravzaprav na mlada leta dr. Zecchina, ko je služboval v raznih diplomatskih zastopstvih po svetu. Poudaril je nekatere, rekli bi, simbolične epizode, in rekel, da je treba brati knjigo predvsem med vrstami, kajti Zecchin je ostal diplomat tudi v pokoju in se zato seveda «diplomatsko» izraža. De Castro je dejal, da je upal, da bo v tej knjigi bral kaj iz dobe, ko je bil Zecchin konzul v Kopru ter da je bil zato malce razočaran. Pozval pa je pisatelja, naj čimprej objavi tudi svoje spomine o delovanju v Kopru.

Na koncu je spregovoril sam Zecchin, ki je med drugim tudi povedal, da je po 39 letih službovanja v diplomaciji podal ostavko. Tudi on je v duhovitem tonu odgovarjal de Castru in orisal vzroke, ki so ga privedli do tega, da je začel pisati knjigo. Obljubil je tudi, da bo prišel čas, ko bo opisal svoje službovanje v Kopru, kjer je bil osem let. Med drugim je rekel, da je «prebil led» nezaupanja Jugoslovanov v Kopru takrat, ko je poskrbel za gostovanje gledališča iz Benetk, ki je igralo nekatere Goldonijeve komedije. Po njegovem je bil to «alfa» njegovega delovanja, medtem ko je bil «omega» njegov poslovilni govor, ki ga je imel na Reki, ko je pozdravil člane tamkajšnjega italijanskega kulturnega krožka.

Na ortopedskem oddelku so sinoči sprejeli 73-letnega Giuseppeja Iacobinija iz Ul. Baiamonti. Vračal se je domov, ko se je na ulici spotaknil in si pri padcu izpahnil ali verjetno polomil kolk. Zdravniki so si pridržali prognozo.

NA SKORAJŠNJEM SPOMLADANSKEM SEJMU

V Kranju modne revije tržaške tvrdke Beltrame

Revije si bodo sledile vsak dan v veliki avli sejmišča

Tržaška tvrdka Beltrame bo sodelovala na skorajšnjem Spomladanskem sejmu v Kranju, kjer bo prirejala po eno modno revijo na dan, in sicer v avli, kjer se vsako leto prirejajo podobne revije v času Gorenjskega sejma. Spomladanska prireditev, na kateri bo glavni poudarek namenjen blagu domače proizvodnje za široko potrošnjo in na katerem bo sodelovalo okoli 100 podjetij, industrij in proizvajalcev, se bo začela v soboto, 11. in zaključila v ponedeljek, 20. aprila. Poleg domačih razstavljavcev bo na sejmu kakor rečeno sodelovala tudi znana firma iz Trsta, medtem pa so še v teku pogajanja za nastop tudi nekaterih večjih tvrdk iz Gorice, Trbiža in Beljaka. Proizvajalci bodo na sejmu prodajali razstavljeno blago s popustom.

Jubilejni, 20. gorenjski sejem pa bo letos od 7. do 18. avgusta, in sicer deloma že v novih prostorih v Savskem logu. Prav te dni so na tem otoku začeli z gradnjo 5.100 kv. m obsegajoče razstavne dvorane, ki bo prvi zametek novega kranjskega sejmišča. Na otoku bodo letos postavili tudi dve večji montažni hali, kateri bodo pozneje zamenjali s stalnimi konstrukcijami. Tako bo letošnji sejem še vedno razdeljen na tri razstavne sektorje, prva tretjina sejma pa bo vendarle pod lastno streho. Za novega komercialnega direktorja podjetja Gorenjski sejem je bil te dni imenovan strokovnjak Lojze Prosen.

V ZADNJEM LETU ČETRTEGA PETLETNEGA PLANA

PRIZADEVANJE ALBANIJE ZA OKREPITEV KMETIJSTVA

Medtem ko Kitajska uresničuje načrte za decentralizacijo lokalne industrije, ki sloni na prizadevanju krajevnega prebivalstva, je tudi Albanija povzela nekaj naukov iz Maovega svetega pisma. Ne ena ne druga država ne posnema slepo «velikega skoka» iz leta 1958, ki je s svojo «dvorišćno» industrijo povzročil na Kitajskem tako katastrofo. Značilno pa je, da Kitajci posvečajo precejšnjo pozornost «zaslužnim» prizadevanjem podeželja, ki je poskušalo leta 1958 postaviti na noge lastne drobne industrijske objekte. Peking danes prepričuje ljudstvo, da so kmetje in delavci leta 1958 stopali po pravi poti, pač pa so Liu Šao Či in njegovi pristaši s svojimi sabotažami krivi za to, da je marsikateri poskus v okviru «velikega skoka» spodletel.

Zdi se, da se je albanski partijski šef Enver Hodža prepričal, da je v najnovejšem kitajskem načrtu za razvoj kmetijstva marsikaj dragocenega. V leto 1970 je zakorakal z «novo revolucionarno fazo» v proizvodnji, ki jo je obrazložil na devetem plenumu partijskega centralnega komiteja. Njegov program vsebuje veliko elementov, ki spominjajo na kitajski model nasploh in na «veliki skok» posebej.

V treh pomembnejših dokumentih s tega plenuma, ki so presenetljivi zaradi odkritega opozarjanja na «pomanjkljivosti, napake in spodrsljaje», je partijsko vodstvo pripisalo težave v gospodarstvu nizki produktivnosti, pomanjkanju delovne discipline, slabi organizaciji delovne sile, neupravičenemu povečanju števila delavcev in nizki stopnji mehanizacije.

Pogoste kritične pripombe na rovaš «neodgovornega» ravnanja ministrstev, raznih upravnih odsekov in podjetij si opazovalci razlagajo kot opozorilo, da bodo napravili v državni administraciji splošno čistko. S podobno potezo se je začel sedanji petletni plan leta 1966, ko so pometli po državnem administrativnem aparatu. Takrat je Albanija začela lastno mini «kulturno-ideološko» revolucijo, ki je tekla vzporedno s kitajsko.

Peti petletni gospodarski načrt za obdobje 1971—75, ki naj bi uveljavil novo gospodarsko politiko, zdaj pripravlja teren za nove premike. Hodža je napovedal to akcijo, ko je izjavil na plenumu centralnega komiteja, da partija «ne more trpeti muhastih ljudi in njihovih zastarelih in omejenih oblik in metod dela». Če ti ljudje ne bodo sledili naglemu razvoju, ki ga vodi partija, jih bo odpihnil vihar revolucije.

Albanski partijski voditelj je povedal članom centralnega komiteja, da «mora biti leto 1970, zadnje leto četrtega petletnega plana, za našo partijo, in naše ljudstvo delo revolucionarnega prodornega dela, ki mu ni primere na nobenem področju.»

To, kar se je zgodilo v Albaniji v zadnjih tednih, vsekakor «nima primere». Iskra, ki je konec lanskega leta sprožila novo revolucionarno fazo, je bil skrbno pripravljen scenarij, po katerem so voditelji občine Dibra ob jugoslovanski meji sporočili v pismu Hodži in premieru Mehmetu Shehuju, da so v rekordnem času v osmih urah zgradili 5 kilometrov dolg namakalni kanal.

V odgovor na ta neverjetni podvig sta Hodža in Shehu izrazila prepričanje, da bo zgled ljudi iz Dibra «prižgal v vseh kotičkih naše domovine nov, velik ogenj, ki bo podnetil vrsto revolucionarnih uspehov». Komaj so se te besede pojavile v tisku, že se je vsa država vrgla v silno kampanjo, v kateri poskuša vsaka občina premagati ostale.

Razlogov za to novo delovno kampanjo ni težko najti. Letošnje leto je zadnje v tekočem petletnem planskem obdobju in je torej kritično leto izpopolnjevanja gospodarskih načrtov. Kaže, da bo industrija dosegla zastavljene cilje, čeprav je opaziti znamenja, da tudi rast industrijske proizvodnje nekoliko pojenjuje. Kot je povedal partijski sekretar Xhafer Spahlu, se bo industrijska proizvodnja v letošnjem letu povečala na 7,5 odst. v primerjavi z 11 odst. povečanjem v lanskem letu. To pomeni, da se bo letos industrijska proizvodnja povečala za najmanj v vsem petletnem planu.

V kmetijstvu pa je položaj veliko resnejši. Medtem ko za lansko leto niso objavili nobenih podatkov, je Spahlu povedal centralnemu komiteju, da je to leto minilo v znamenju velikih prizadevanj, da bi premagali težave, ki so nastale zaradi «slabih vremenskih razmer in škodljivih bolezni»; ta izjava je vsekakor priprava na objavo podatkov o slabi letini. Spahlu je tudi sporočil, da plan za leto 1970 predvideva 17. odst. povečanje v splošni kmetijski proizvodnji in 24 odst. povečanje v pridelku žita.

V normalnih okoliščinah ne bi bilo mogoče uresničiti teh načrtov. Prav zato pa so dali v novi «revolucionarni» kampanji tolikšen poudarek kmetijstvu. «Kmetijstvo je stvar vsakogar,» pravi novo geslo.

Opazovalci si sicer niso povsem edini glede tega, kolikšen vpliv imajo Kitajci na Albanijo, vendar nihče ne dvomi, da je njihov vpliv pomemben činitelj. Pomembnejše industrijske objekte, ki jih bodo zgradili med novo revolucionarno fazo, bodo postavili s kitajskimi krediti. Zelo značilno je tudi, da so zadnje tri kitajske partijske in državne delegacije, ki so bile v Albaniji, vodili ministri, ki so specializirani za razna področja gospodarstva, med njimi tudi namestnik premiera in finančni minister Li Hsien Nien.

Čeprav Albanci zdaj uvajajo revolucionarne kampanje kitajskega tipa, v upanju, da bodo dobili več pomoči, to ne pomeni, da Hodža suženjsko posnema kitajski zgled. Jasno je, da program, ki so ga sestavili v zadnjih mesecih, ni tuj nacionalnim značilnostim Albanije.

Čas bo pokazal, ali bodo silni napori, ki jih terja revolucionarna kampanja v Albaniji, dali zaželene rezultate, ali pa bodo spodleteli, tako kot kitajski poskusi iz poznih petdesetih let. Vsekakor pa mora breme te neortodoksne «prostovoljne» kampanje nositi albansko ljudstvo.

GENE GREGORY

UREDNIŠTVO: TRST - UL. MONTECCHI 6, II., TELEFON 93-808 in 94-638 - Poštni predal 559 - PODRUŽNICA: GORICA: Ulica 24 Maggio 1/1, Telefon 33-82 - UPRAVA: TRST - UL. SV FRANČIŠKA št 20 - Telefon 37-338, 95-823 - NAROČNINA: mesečno 950 lir - vnaprej, četrtletna 2.700 lir, polletna 5.200 lir, celoletna 9.600 lir, letna naročnina za inozemstvo 15.500 lir, SFRJ posamezna številka v tednu in nedeljo 50 para (50 starih dinarjev), mesečno 10 din (1.000 starih dinarjev), letno 100 din